

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

**Консолідована фінансова звітність
разом зі звітом незалежного аудитора**

31 грудня 2017 року

ЗМІСТ

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Консолідований звіт про фінансовий стан	1
Консолідований звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід	2
Консолідований звіт про зміни капіталу	3
Консолідований звіт про рух грошових коштів	5

Примітки до консолідованої фінансової звітності

1	Вступ	6
2	Умови, в яких працює Група	7
3	Основні принципи облікової політики	7
4	Основні облікові оцінки та судження, що використовувались при застосуванні облікової політики	19
5	Запровадження нових або переглянутих стандартів та тлумачень	21
6	Нові положення бухгалтерського обліку	21
7	Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	26
8	Заборгованість банків	27
9	Кредити та аванси клієнтам	28
10	Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	35
11	Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	36
12	Інвестиційна нерухомість	37
13	Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	38
14	Інші активи	39
15	Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	39
16	Заборгованість перед НБУ	39
17	Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	40
18	Кошти клієнтів	41
19	Резерви, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	42
20	Акціонерний капітал та інші резервні фонди	42
21	Процентні доходи та витрати	44
22	Доходи та витрати за виплатами та комісійними	45
23	Адміністративні та інші операційні витрати	45
24	Податок на прибуток	46
25	Аналіз за сегментами	48
26	Управління фінансовими ризиками	57
27	Управління капіталом	69
28	Умовні та інші зобов'язання	71
29	Справедлива вартість фінансових інструментів	73
30	Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки	78
31	Операції з пов'язаними сторонами	79
32	Зміни у зобов'язаннях, що виникають у результаті фінансової діяльності	83
33	Події після закінчення звітного періоду	83

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

Акціонеру та Наглядовій Раді
Публічного акціонерного товариства Комерційний банк «ПриватБанк»

Думка із застереженням

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності Публічного акціонерного товариства Комерційний банк «ПриватБанк» та його дочірніх компаній («Група»), що складається з консолідованого звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2017 року, та консолідованого звіту про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід, консолідованого звіту про зміни капіталу та консолідованого звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до консолідованої фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питань, описаних у параграфах (1), (2), (4), (5) та (9) розділу «*Основа для думки із застереженням*» нашого звіту, та за винятком впливу питань, описаних у параграфах (3), (6), (7) та (8) розділу «*Основа для думки із застереженням*» нашого звіту, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Групи на 31 грудня 2017 року та її консолідовані фінансові результати і консолідовані грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»).

Основа для думки із застереженням

1. Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років Група визнала заставне майно, що перейшло у власність Групи, у сумі 6 716 млн. грн. та 7 303 млн. грн., відповідно, у складі майна, що перейшло у власність Групи як заставодержателя. Ми не змогли отримати прийнятні аудиторські докази у достатньому обсязі щодо справедливої вартості заставного майна, що перейшло у власність Групи, станом на 31 грудня 2017 та 2016 років. Отже, ми не змогли визначити, чи є потреба в будь-яких коригуваннях балансової вартості заставного майна, що перейшло у власність Групи як заставодержателя, станом на 31 грудня 2017 та 2016 років та відповідних збитків та доходів за роки, що закінчилися зазначеними датами.
2. У 2017 році Група визнала збиток від знецінення заставного майна, що перейшло у власність Групи як заставодержателя, у сумі 10 727 млн. грн., збиток від переоцінки інвестиційної нерухомості у сумі 717 млн. грн. та збиток від переоцінки приміщень у сумі 257 млн. грн. Ми не змогли отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо періоду, у якому виникло таке знецінення та збитки. Отже, ми не змогли визначити, чи є потреба в будь-яких коригуваннях консолідованого звіту про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за 2017 та 2016 роки та балансової вартості заставного майна, що перейшло у власність Групи як заставодержателя, у сумі 14 053 млн. грн., інвестиційної нерухомості у сумі 1 095 млн. грн. та приміщень у сумі 266 млн. грн. станом на 31 грудня 2016 року.

3. Група не завершила аналіз чи задовольняються критерії припинення визнання щодо певних коштів клієнтів, що підлягали конвертації в капітал, як описано у Примітці 1 до консолідованої фінансової звітності. Ці кошти клієнтів та відповідна дебіторська заборгованість у сумі 8 057 млн. грн. (за мінусом резерву під знецінення в сумі 772 млн. грн.) станом на 31 грудня 2017 року та у сумі 8 878 млн. грн. станом на 31 грудня 2016 року, як зазначено у Примітці 14, були визнані у консолідованому звіті про фінансовий стан Групи. Ця дебіторська заборгованість не відповідає визначенню активу згідно з МСФЗ. Таким чином, інші активи Групи було завищено на 8 057 млн. грн. та на 8 878 млн. грн. станом на 31 грудня 2017 та 2016 років, відповідно, та адміністративні та інші операційні витрати у 2017 році було завищено на 772 млн. грн. Вплив незавершення аналізу критеріїв припинення визнання коштів клієнтів на зобов'язання та капітал Групи станом на 31 грудня 2017 та 2016 років, а також на процентні витрати та прибутки й збитки від курсових різниць за 2017 рік не було визначено.
4. У 2017 році Група визнала 17 275 млн. грн. збитків від знецінення кредитів, що управляються як окремий портфель, як зазначено у Примітці 9. Ми не змогли отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо періоду, у якому виникли 12 557 млн. грн. збитків від знецінення. Отже, ми не змогли визначити, чи є потреба в будь-яких коригуваннях консолідованого звіту про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за 2017 та 2016 роки та балансової вартості відповідних кредитів та авансів клієнтам станом на 31 грудня 2016 року.
5. До 2017 року Група визнала певні внутрішньо генеровані витрати на розробку програмних продуктів як нематеріальні активи балансовою вартістю 292 млн. грн. У 2017 році Група припинила визнання таких нематеріальних активів. Оскільки ми не змогли отримати прийнятні аудиторські докази у достатньому обсязі щодо періоду, коли такі нематеріальні активи повинні були бути визнані первісно та їх первісної вартості, ми не змогли визначити, чи є потреба в будь-яких коригуваннях балансової вартості приміщень, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальних активів станом на 31 грудня 2016 року та консолідованого звіту про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за 2017 та 2016 роки.
6. У 2017 році Група визнала 291 млн. грн. збитку від знецінення інвестиції в асоційовану компанію. Цей збиток від знецінення відносився до 2016 року. Отже, збитки від знецінення за 2017 рік було завищено, а збитки від знецінення за 2016 рік було занижено на 291 млн. грн.
7. У 2016 році Група визнала 1 363 млн. грн. витрат від погашення фінансових зобов'язань, що відносилися до попереднього звітного періоду, у складі процентних витрат та збитків від переоцінки іноземної валюти. Таким чином, процентні витрати та збитки від переоцінки іноземної валюти за 2016 рік, та нерозподілений прибуток станом на 31 грудня 2015 року було завищено на 840 млн. грн., 523 млн. грн. та на 1 363 млн. грн., відповідно.
8. Група визнала 317 млн. грн. збитків від знецінення інших активів, що відносилися до попередніх періодів, у складі адміністративних та інших операційних витрат за 2016 рік. Таким чином, адміністративні та інші операційні витрати за 2016 рік та нерозподілений прибуток станом на 31 грудня 2015 року було завищено на 317 млн. грн.

9. Ми не висловили думку щодо фінансових результатів та грошових потоків Групи за рік, що закінчився 31 грудня 2016 року, у нашому звіті незалежного аудитора від 25 травня 2017 року внаслідок наступного:

а. У 2016 році Група визнала витрати за резервом на знецінення кредитів та авансів клієнтам у сумі 154 536 млн. грн. Ми не змогли отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо періоду, у якому виникло знецінення кредитів та авансів клієнтам. Отже, ми не змогли визначити, чи є потреба в будь-яких коригуваннях консолідованого звіту про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід та консолідованого звіту про зміни капіталу за 2016 та 2015 роки.

б. У 2016 році Група провела реструктуризацію кредитів та авансів клієнтам балансовою вартістю 137 082 млн. грн. до вирахування резерву на знецінення станом на 31 грудня 2016 року. Ми не змогли отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо впливу реструктуризації цих кредитів на консолідований звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід. Отже, ми не змогли визначити, чи є потреба в будь-яких коригуваннях відрахувань у резерви на знецінення кредитів та авансів клієнтам, збитків від первісного визнання фінансових активів за ставками нижче ринкових та процентного доходу за 2016 рік.

в. Ми не змогли отримати прийнятні аудиторські докази у достатньому обсязі щодо розкриття інформації про операції з пов'язаними сторонами за період з 1 січня 2016 року до 19 грудня 2016 року (дата зміни акціонерів). Отже, ми не змогли визначити, чи є потреба в будь-яких коригуваннях розкриття інформації щодо операцій з пов'язаними сторонами, яка наведена у Примітці 31 до консолідованої фінансової звітності.

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності Групи станом на 31 грудня 2017 року відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Групи згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням щодо консолідованої фінансової звітності Групи станом на 31 грудня 2017 року.

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту - це питання, що, на наше професійне судження, були значущими під час нашого аудиту консолідованої фінансової звітності станом на 31 грудня 2017 року та за звітний період. Ці питання розглядалися в контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в цілому та при формуванні думки щодо фінансового стану, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань. Додатково до питань, описаних в розділі «*Основа для думки із застереженням*», ми визначили, що описані нижче питання є ключовими питаннями аудиту, які слід відобразити в нашому звіті.

Ми виконали обов'язки, що описані в розділі «Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту, в тому числі щодо цих питань. Відповідно, наш аудит включав виконання процедур, розроблених у відповідь на нашу оцінку ризиків суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності. Результати наших аудиторських процедур, в тому числі процедур, що були виконані під час розгляду зазначених нижче питань, служать основою для висловлення нашої аудиторської думки із застереженням щодо консолідованого фінансової звітності, що додається.

Ключове питання аудиту	Як відповідне ключове питання було розглянуто під час нашого аудиту
Оцінка резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам	
Оцінка розміру резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам є ключовою сферою застосування професійного судження управлінського персоналу Групи. Виявлення знецінення і визначення суми очікуваного відшкодування включають певні припущення та аналіз різних факторів, в тому числі фінансовий стан позичальника, очікувані майбутні грошові потоки, ринкові ціни, наявні для спостереження, та справедлива вартість забезпечення.	Наші аудиторські процедури включали оцінку методології, яку використовувала Група для визначення ознак знецінення та розрахунку резерву під знецінення, тестування вхідних даних та аналіз припущень.
Використання різних моделей та припущень може призвести до різних оцінок резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам. Приймаючи до уваги суттєвість залишків кредитів та авансів клієнтам та високий рівень суб'єктивності суджень, ми визначили оцінку резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам ключовим питанням аудиту.	Для резервів на знецінення кредитів з виявленими індивідуальними ознаками знецінення ми протестували припущення, що лежать в основі виявлення знецінення і його кількісної оцінки, включаючи аналіз фінансового стану позичальників, прогнози щодо майбутніх грошових потоків і оцінки застави.
Примітки 9, 26 та 29 до консолідованої фінансової звітності містять інформацію щодо резерву під знецінення кредитів та авансів клієнтам.	Для розрахованих на колективній основі резервів на знецінення кредитів, за якими не були виявлені індивідуальні ознаки знецінення, ми протестували використані моделі та вхідні дані, що використовуються в цих моделях, та їх математичну точність.
	Ми провели оцінку розкриттів щодо резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам.

Ключове питання аудиту

Як відповідне ключове питання було розглянуто під час нашого аудиту

Оцінка справедливої вартості державних облігацій

Оцінка справедливої вартості державних облігацій та відповідних вбудованих похідних фінансових інструментів є одним із суттєвих професійних суджень управлінського персоналу внаслідок складності оцінок та суб'єктивності підходів до оцінки. Приймаючи до уваги суттєвість залишків державних облігацій та відповідних вбудованих похідних фінансових інструментів для консолідованої фінансової звітності, а також суттєву невизначеність відповідних оцінок, ми визначили оцінку справедливої вартості таких активів ключовим питанням аудиту.

Примітки 10, 11 та 29 до консолідованої фінансової звітності містять інформацію щодо державних облігацій та відповідних вбудованих похідних фінансових інструментів.

Наші аудиторські процедури щодо оцінки державних облігацій включали опитування управлінського персоналу Групи щодо суттєвих припущень, що застосовувалися, оцінку та тестування вхідних даних, оцінку математичної точності розрахунку значень та порівняння результатів у моделях до сум, визнаних у консолідованому звіті про фінансовий стан станом на 31 грудня 2016 року. Ми залучили наших спеціалістів з оцінки для аналізу методології та тестування застосованих припущень. Ми перевірили розкриття, зроблені Групою, щодо державних облігацій та відповідних похідних фінансових інструментів.

Інша інформація

Інша інформація складається з Річного Звіту Публічного акціонерного товариства Комерційного банку «ПриватБанк», але не є консолідованою фінансовою звітністю та нашим звітом аудитора щодо неї. Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Очікується, що Річний Звіт Публічного акціонерного товариства Комерційного банку «ПриватБанк» буде нам наданий після дати цього звіту аудитора.

Наша думка щодо консолідованого звіту про фінансовий стан не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом консолідованої фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією, зазначеною вище, коли вона буде нам надана, та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією та консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація виглядає такою, що містить суттєве викривлення.

Відповідальність управлінського персоналу та Наглядової ради за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, окрім випадків, коли управлінський персонал або планує ліквідувати Групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Наглядова рада несе відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Групи.

Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що консолідована фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Окрім того, ми:

- ▶ ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, та отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, невірні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- ▶ отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Групи;
- ▶ оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- ▶ доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, доходимо висновку, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, яка може викликати значні сумніви щодо можливості Групи продовжити свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Тим не менш, майбутні події або умови можуть примусити Групу припинити свою діяльність на безперервній основі;

- ▶ оцінюємо загальне подання, структуру та зміст консолідованої фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує консолідована фінансова звітність операції та події, що лежать в основі його складання, так, щоб досягти достовірного відображення;
- ▶ отримуємо прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або господарської діяльності Групи для висловлення думки щодо консолідованої фінансової звітності. Ми несемо відповідальність за керування, нагляд та виконання аудиту Групи. Ми несемо відповідальність за висловлення нами аудиторської думки.

Ми повідомляємо Наглядовій раді інформацію про запланований обсяг та час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки системи внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо Наглядовій раді твердження що ми виконали доречні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо її про всі стосунки та інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась Наглядовій раді, ми визначили ті, що були найбільш значущими під час аудиту консолідованої фінансової звітності, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в нашому звіті аудитора окрім випадків, коли законодавчим чи регуляторним актом заборонено публічне розкриття такого питання, або коли за край виняткових обставин ми визначаємо, що таке питання не слід висвітлювати в нашому звіті, оскільки негативні наслідки такого висвітлення можуть очікувано переважити його корисність для інтересів громадськості.

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є Юлія Студинська.

ТОВ "Ернст энд Янг Консалтинг Україна"

м. Київ, Україна

25 квітня 2018 року

Свістич О.М.
Генеральний директор

Студинська Ю.С.
Сертифікат аудитора серії Б № 0131
чинний до 24 грудня 2019 року

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	7	25 300	30 159
Заборгованість банків	8	4 516	2 410
Кредити та аванси клієнтам	9	38 335	43 582
Вбудовані похідні фінансові активи	10, 11	34 336	27 044
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	10	90 354	64 409
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	11	36 322	-
Передоплата з поточного податку на прибуток		184	181
Інвестиції в асоційовану компанію		-	507
Інвестиційна нерухомість	12	579	1 358
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	13	3 376	4 019
Інші фінансові активи		531	269
Інші активи	14	9 652	9 585
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	15	11 268	21 836
Активи, утримувані для продажу		117	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		254 870	205 359
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	16	12 394	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	17	234	2 667
Кошти клієнтів	18	212 714	181 128
Випущені боргові цінні папери		2	2
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	24	3	1
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	107	95
Резерви, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	19	4 405	4 010
Субординований борг		129	122
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		229 988	206 072
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	20	206 060	50 695
Емісійний дохід	20	23	23
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	20	-	111 591
Резерв переоцінки приміщень	13	782	820
Нереалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		(479)	521
Результат від операцій з акціонером	10, 11	12 174	9 934
Резерв переоцінки валют		27	29
Накопичений дефіцит		(193 706)	(174 327)
Чисті активи, що належать акціонеру Банку		24 881	(714)
Частка неконтролюючих учасників		1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		24 882	(713)
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		254 870	205 359

Затверджено до випуску та підписано 24 квітня 2018 року.

П. Крумханзл
Голова Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід

У мільйонах українських гривень	Прим.	2017 рік	2016 рік
Процентні доходи	21	24 485	31 560
Процентні витрати	21	(18 373)	(29 474)
Чистий процентний дохід		6 112	2 086
Відрахування до резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам	9	(18 346)	(154 536)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам		(12 234)	(152 450)
Доходи за виплатами та комісійними	22	13 211	10 692
Витрати за виплатами та комісійними	22	(3 017)	(2 298)
Прибутки мінус збитки від реалізації інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		-	1 981
Прибутки мінус збитки від інших фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		-	208
Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від вбудованих похідних фінансових інструментів	29	3 491	(23 955)
Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		1 084	(188)
Збитки мінус прибутки від переоцінки іноземної валюти		(2 501)	(4 221)
Зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію		(342)	-
Частка збитку від асоційованої компанії		(46)	-
Чисті прибутки мінус збитки від вибуття дочірньої компанії		-	176
Збитки від знецінення приміщень та інвестиційної нерухомості		(1 112)	(16)
Знецінення нематеріальних активів		(292)	-
Знецінення майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(11 559)	-
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(12 240)	(10 639)
Інші доходи		1 607	3 490
Інші збитки		(14)	-
Збиток до оподаткування		(23 964)	(177 220)
(Витрати)/кредит з податку на прибуток	24	(26)	576
Чистий збиток за рік		(23 990)	(176 644)
Інші сукупні доходи/(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
<i>Інвестиції для подальшого продажу:</i>			
- Нереалізований (збиток)/прибуток за інвестиційними цінними паперами, які є в наявності для продажу		(1 000)	609
- Реалізований прибуток, рекласифікований до прибутку або збитку за інвестиційними цінними паперами, які є в наявності для продажу		-	(1 981)
- Прибутки мінус збитки, рекласифіковані у прибуток чи збиток при вибутті дочірніх компаній		-	5
Ефект на податок на прибуток	24	-	312
Курсові різниці при перерахунку у валюту подання		-	-
- Курсові різниці при перерахунку у валюту подання, що виникли протягом року		(2)	122
- Курсові різниці при перерахунку у валюту подання, рекласифіковані у прибуток чи збиток при вибутті дочірніх компаній		-	(590)
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Резерв переоцінки приміщень	13	(22)	351
Ефект на податок на прибуток	24	4	(62)
Інші сукупні витрати		(1 020)	(1 234)
ВСЬОГО СУКУПНОГО ВИТРАТИ ЗА ПЕРІОД		(25 010)	(177 878)
Збиток, що належить:			
Акціонеру Банку		(23 990)	(176 462)
Частка неконтролюючих учасників		-	(182)
Збиток за рік		(23 990)	(176 644)
Всього сукупних доходи, що належать:			
Акціонеру Банку		(25 010)	(177 667)
Частка неконтролюючих учасників		-	(211)
Всього витрати		(25 010)	(177 878)
Базисний та скоригований витрати на акцію щодо прибутку, який належить акціонеру Банку (у гривнях на акцію)	20	(57,00)	(2 233,70)

Затверджено до випуску та підписано 24 квітня 2018 року.

П. Крумханцл
Голова Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про зміни капіталу

Належить акціонеру Банку												
Прим.	Акціонерний капітал	Емісійний дохід	Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	Резерв переоцінки приміщень	Нереалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу	Результат від операцій з акціонером	Резерв переоцінки валют	Накопичений дефіцит	Всього	Частка неконтролюючих учасників	Всього капіталу	
У мільйонах українських гривень												
Залишок на 1 січня 2016	21 257	23	-	568	1 493	-	815	4 312	28 468	577	29 045	
Збиток за рік	-	-	-	-	-	-	-	(176 462)	(176 462)	(182)	(176 644)	
Інші сукупні доходи/(збитки) за рік	-	-	-	289	(972)	-	(522)	-	(1 205)	(29)	(1 234)	
Всього інших сукупних доходи/(збитки) за рік	-	-	-	289	(972)	-	(522)	(176 462)	(177 667)	(211)	(177 878)	
Конвертація зобов'язань в акціонерний капітал	20	29 438	-	-	-	-	-	-	29 438	-	29 438	
Збільшення акціонерного капіталу, профінансоване за рахунок державних облігацій	20	-	-	107 000	-	-	-	-	107 000	-	107 000	
Результат від первісного визнання державних боргових цінних паперів, отриманих як внесок в акціонерний капітал	20	-	-	-	-	9 934	-	-	9 934	-	9 934	
Інше збільшення акціонерного капіталу	20	-	-	4 591	-	-	-	(2 583)	2 008	-	2 008	
Переведення дооцінки приміщення в складі нерозподіленого прибутку	-	-	-	(12)	-	-	-	12	-	-	-	
Інші зміни частки володіння між власниками банку та неконтролюючими учасниками	-	-	-	-	-	-	-	105	105	165	270	
Вибуття дочірньої компанії	-	-	-	(25)	-	-	(264)	289	-	(530)	(530)	
Залишок за 31 грудня 2016	50 695	23	111 591	820	521	9 934	29	(174 327)	(714)	1	(713)	

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про зміни капіталу

(продовження)

Прим.	Належить акціонеру Банку									Частка неконтролюючих учасників	Всього капіталу	
	Акціонерний капітал	Емісійний дохід	Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	Резерв переоцінки приміщень	Нереалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу	Результат від операцій з акціонером	Резерв переоцінки валют	Накопичений дефіцит	Всього			
У мільйонах українських гривень												
Залишок на 1 січня 2017		50 695	23	111 591	820	521	9 934	29	(174 327)	(714)	1	(713)
Збиток за рік		-	-	-	-	-	-	-	(23 990)	(23 990)	-	(23 990)
Інші сукупні збитки за рік		-	-	-	(18)	(1 000)	-	(2)	-	(1 020)	-	(1 020)
Всього інших сукупних збитки за рік		-	-	-	(18)	(1 000)		(2)	(23 990)	(25 010)	-	(25 010)
Збільшення акціонерного капіталу, профінансоване за рахунок державних облігацій	20	-	-	48 365	-	-	-	-	-	48 365	-	48 365
Результат від первісного визнання державних боргових цінних паперів, отриманих як внесок в акціонерний капітал	20	-	-	-	-	-	2 240	-	-	2 240	-	2 240
Реєстрація акціонерного капіталу	20	155 365	-	(155 365)	-	-	-	-	-	-	-	-
Інше зменшення акціонерного капіталу	20	-	-	(4 591)	-	-	-	-	4 591	-	-	-
Переведення дооцінки приміщення в складі нерозподіленого прибутку		-	-	-	(20)	-	-	-	20	-	-	-
Залишок за 31 грудня 2017		206 060	23	-	782	(479)	12 174	27	(193 706)	24 881	1	24 882

Затверджено до випуску та підписано 24 квітня 2018 року.

 П. Крумханзл
 Голова Правління

 В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про рух грошових коштів

У мільйонах українських гривень	Прим.	2017 рік	2016 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		20 866	22 370
Проценти сплачені		(18 474)	(29 819)
Виплати та комісійні отримані		13 211	10 692
Виплати та комісійні сплачені		(3 017)	(2 298)
Дохід отриманий від вбудованих похідних фінансових інструментів		-	953
Дохід отриманий/(витрати сплачені) від операцій з іноземною валютою		1 084	(136)
Дохід отриманий від інших фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		-	208
Витрати, пов'язані з персоналом, сплачені		(4 554)	(3 441)
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені, крім сплачених витрат, пов'язаних з персоналом		(5 442)	(5 377)
Інші операційні доходи отримані		1 607	2 573
Податок на прибуток сплачений		(5)	(104)
Грошові потоки, отримані/(використані) в операційній діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		5 276	(4 379)
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте збільшення обов'язкового резерву		(35)	(1 199)
Чисте зменшення інших фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		-	238
Чисте (збільшення)/зменшення заборгованості банків		(1 930)	2 233
Чисте збільшення кредитів та авансів клієнтам		(10 382)	(3 505)
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		(185)	138
Чисте збільшення інших активів		(1 050)	(792)
Чисте (зменшення)/збільшення заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями		(2 380)	1 096
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		25 174	(15 184)
Чисте зменшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		(359)	(388)
Чисті грошові кошти, отримані/(використані) в операційній діяльності		14 129	(21 742)
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Придбання інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		(10 788)	-
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу		1 400	27 886
Придбання інвестиційних цінних паперів, що утримуються до погашення		(4 440)	-
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів, що утримуються до погашення		285	263
Надходження від продажу приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання		83	10
Придбання приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання		(628)	(1 224)
Вибуття дочірньої компанії		-	(3 372)
Чисті грошові кошти, (використані)/отримані від інвестиційної діяльності		(14 088)	23 563
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Надходження коштів від кредиту рефінансування НБУ	16	17 201	25 000
Погашення кредиту рефінансування НБУ	16	(22 876)	(33 663)
Погашення випущених боргових цінних паперів		-	(1 010)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності		(5 675)	(9 673)
Вплив зміни курсів обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		486	1 203
Чисте зменшення грошових коштів та їх еквівалентів		(5 148)	(6 649)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	7	28 673	35 322
	7	23 525	28 673
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року			

Затверджено до випуску та підписано 24 квітня 2018 року.

П. Крумханцл
Голова Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

1 Вступ

Публічне акціонерне товариство Комерційний банк ПриватБанк (далі – "Банк") та його дочірні та асоційовані компанії (далі разом "Група") спочатку був зареєстрований як комерційний банк у формі товариства з обмеженою відповідальністю та потім реорганізований у закрите акціонерне товариство у 2000 році. У 2009 році Банк змінив свою організаційно-правову форму на публічне акціонерне товариство, у якому відповідальність акціонерів обмежена кількістю акцій, що їм належать, відповідно до законодавства України.

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років, Уряд України є кінцевою контролюючою стороною Банку. Міністерство фінансів України стало єдиним акціонером Банку після націоналізації Банку у грудні 2016 року.

Націоналізація Банку

18 грудня 2016 року Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) призначив тимчасового адміністратора для управління діяльністю ПАТ КБ «ПриватБанк» відповідно до рішення Національного банку щодо віднесення Банку до категорії неплатоспроможних. У той же день Уряд України прийняв рішення стати єдиним акціонером Банку через Міністерство фінансів.

19-21 грудня 2016 року відповідно до положень закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» ФГВФО звільнив Керівництво і Наглядову раду Банку та був одноосібно відповідальний за управління діяльністю Банку протягом цих трьох днів. ФГВФО визнав знецінення кредитів та авансів клієнтам на суму 155 764 мільйона гривень і конвертував 10 934 мільйона гривень коштів клієнтів, 10 721 мільйон гривень випущених єврооблігацій і 7 783 мільйона гривень субординованого боргу в статутний капітал Банку ('bail in'). 21 грудня 2016 року, після bail in, акції Банку були продані Міністерству фінансів України за 1 гривню. У грудні 2016 року Міністерство фінансів прийняло рішення про збільшення статутного капіталу Банку на 116 800 мільйонів гривень та ще на 38 565 мільйонів гривень у червні 2017 року. Див. Примітку 20.

Основна діяльність. Основна діяльність Банку включає комерційні банківські операції та обслуговування фізичних осіб в Україні. Банк здійснює свою діяльність відповідно до ліцензії Національного банку України (НБУ) з березня 1992 року. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (реєстраційне свідоцтво № 113 від 2 вересня 1999 р.), що діє відповідно до Закону № 2740-III «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб» від 20 вересня 2001 року (зі змінами). Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років Фонд гарантування вкладів фізичних осіб забезпечує повернення вкладникам депозитів до 200 тисяч гривень на одну особу (на 31 грудня 2016 року: до 200 тисяч гривень) у випадку, якщо в Банку розпочата процедура ліквідації.

Станом на 31 грудня 2017 року Банк має 30 філій і 2 213 функціонуючих відділень в Україні та філію на Кіпрі (на 31 грудня 2016 року: 30 філій і 2 213 функціонуючих відділень в Україні та філію на Кіпрі). Крім того, станом на 31 грудня 2017 року Банк має представництво в Києві (Україна) (на 31 грудня 2016 року: асоційовану компанію у Латвії, представництва в Києві (Україна), Лондоні (Велика Британія)). У грудні 2017 року, Правління та Наглядова Рада Групи затвердили план продажу інвестиції в асоційовану компанію. Продаж очікується протягом дванадцяти місяців після звітної дати, відповідно, таку інвестицію було класифіковано як актив на продаж станом на 31 грудня 2017 року.

Юридична адреса та місце здійснення діяльності. Юридична адреса Банку на дату цієї консолідованої фінансової звітності:

Михайла Грушевського 1д,
01001, Київ,
Україна.

Валюта подання. Цю консолідовану фінансову звітність подано в мільйонах гривень, якщо не зазначено інше.

2 Умови, в яких працює Група

Група здійснює основну частину своєї діяльності в Україні. Попри те, що економіка України вважається ринковою, вона продовжує демонструвати певні особливості, властиві економіці, що розвивається. Такі особливості характеризуються, але не обмежуються, низьким рівнем ліквідності на ринках капіталу, високою інфляцією та значним дефіцитом балансу державних фінансів та зовнішньої торгівлі.

На тлі значного погіршення у 2014 і 2015 роках поточна політична та економічна ситуація в Україні залишається нестабільною. Уряд України продовжує здійснювати комплексну програму структурної реформи, спрямовану на усунення існуючих диспропорцій в економіці, державних фінансах та управлінні, боротьбу з корупцією, реформування судової системи тощо з кінцевою метою забезпечити умови для відновлення економіки в країні.

Слабкість національної валюти, яка зазнала девальвації більш ніж у три рази по відношенню до долара США з початку 2014 року, в поєднанні з обмеженнями щодо міжнародних розрахунків, негативне сальдо зовнішньої торгівлі, триваюча нестабільність на традиційних експортних товарних ринках країни та високий рівень інфляції є ключовими ризиками для стабілізації операційного середовища в Україні у найближчому майбутньому. Подальша підтримка з боку МВФ та інших міжнародних донорів залежить від збереження динаміки зазначених вище структурних реформ.

При складанні цієї консолідованої фінансової звітності враховувалися відомі та оцінювані результати вищезазначених чинників на фінансовий стан і результати діяльності Групи у звітному періоді.

Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток подій у політичній ситуації, макроекономічних умовах та/або умовах зовнішньої торгівлі може і далі негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності Групи у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

3 Основні принципи облікової політики

Основа підготовки. Ця консолідована фінансова звітність була підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності ("МСФЗ") на основі принципу історичної вартості, з коригуванням на первісне визнання фінансових інструментів за справедливою вартістю та переоцінку приміщень, похідних фінансових інструментів, фінансових активів для подальшого продажу і фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат. Нижче наведено основні положення облікової політики, що використовувалися під час підготовки цієї консолідованої фінансової звітності. Ці принципи застосовувалися послідовно відносно всіх періодів, поданих у звітності, якщо не вказано інше.

Рекласифікації

У 2016 році були внесені наступні перекласифікації, щоб відповідати презентації 2017 року:

У мільйонах українських гривень	За попередньою звітністю	Рекласифікація	Після рекласифікації
<i>Звіт про прибуток чи збиток:</i>			
Процентні доходи	33 457	(1 897)	31 560
Збитки від знецінення приміщень та інвестиційної нерухомості	-	(16)	(16)
Адміністративні та інші операційні витрати	(10 774)	135	(10 639)
Інші доходи	1 712	1 778	3 490
<i>Звіт про рух грошових коштів:</i>			
Проценти отримані	24 267	(1 897)	22 370
Інші доходи отримані	676	1 897	2 573

Коригування попередніх років. Як зазначено у Примітці 4, Група визнала збитки у своїй консолідованій фінансовій звітності за 2017 рік, головним чином внаслідок визнання збитку від знецінення кредитів та авансів клієнтам у сумі 18 346 мільйонів гривень та знеціненням майна, що перейшло у власність Банку як заставодержателя у сумі 11 559 мільйонів гривень, оскільки вартість активів Групи була завищена у фінансових звітах минулих років.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Протягом 2017 року Група продовжила вирішення проблемних питань щодо оцінки активів, що виникли до 19 грудня 2016 року. Група провела оцінку певних об'єктів застави за кредитами, інвестиційної нерухомості та майна, що перейшло у власність Банку, для вирішення цих проблемних питань та визнала у консолідованій фінансовій звітності за 2017 рік:

- збиток від знецінення інвестиційної нерухомості у розмірі 779 мільйонів гривень;
- збиток від знецінення майна, що перейшло у власність Банку як заставодержателя, у розмірі 11 559 мільйонів гривень;
- збиток від знецінення кредитів та авансів клієнтам за рахунок зменшення вартості застави у розмірі 12 557 мільйонів гривень.

Оцінку було проведено станом на 31 грудня 2017 року та знецінення визнано у консолідованій фінансовій звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, оскільки керівництву Групи не вдалося отримати достовірну інформацію про вартість активів станом на 31 грудня 2016 року або на дату визнання активів.

У 2016 році Група визнала збитки від знецінення у сумі 154 536 мільйонів гривень за кредитами та авансами клієнтів, що, через недостатнє підтвердження щодо періоду або періодів, протягом яких такі збитки було понесено, були визнані у консолідованому звіті про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за рік. Аналіз визначив, що протягом кількох років Група була предметом великої кількості підозрілих операцій в першу чергу стосовно корпоративних кредитів, вплив яких не було визнано у фінансових звітностях до 31 грудня 2016 року, і який, на думку керівництва Групи, мав би суттєвий вплив на фінансову звітність попередніх періодів.

Консолідована фінансова звітність. Дочірні компанії - це такі об'єкти інвестицій, у тому числі структуровані підприємства, які Група контролює, оскільки Група (i) володіє повноваженнями, які надають їй можливість управляти значущою діяльністю, що суттєво впливає на дохід об'єкта інвестицій, (ii) наражається на ризики, пов'язані зі змінним доходом від участі в об'єкті інвестицій, або має право на одержання такого доходу, та (iii) має можливість скористатися своїми повноваженнями щодо об'єкта інвестицій з метою здійснення впливу на величину доходу інвестора. Під час оцінки наявності у Групи повноважень щодо іншого підприємства необхідно розглянути наявність та вплив реальних прав, включаючи реальні потенційні права голосу. Право є реальним, якщо власник має практичну можливість реалізувати це право при прийнятті рішення щодо управління значущою діяльністю об'єкта інвестицій. Група може володіти повноваженнями щодо об'єкта інвестицій, навіть якщо вона не має більшості прав голосу в об'єкті інвестицій. У подібних випадках для визначення наявності реальних повноважень щодо об'єкта інвестицій Група має оцінити розмір пакета своїх прав голосу по відношенню до розміру та ступеня розосередження пакетів інших власників прав голосу. Права захисту інших інвесторів, які пов'язані з внесенням корінних змін у діяльність об'єкта інвестицій або застосовуються у виключних обставинах, не перешкоджають можливості Групи контролювати об'єкт інвестицій. Консолідація дочірніх компаній починається з дати переходу до Групи контролю над ними і припиняється з дати втрати контролю над їх діяльністю.

Придбання дочірніх підприємств обліковується за методом придбання. Придбані активи, що піддаються визначенню, а також зобов'язання і умовні зобов'язання, взяті на себе при об'єднанні підприємств, оцінюються за справедливою вартістю на дату придбання, незалежно від величини частки неконтролюючих учасників.

Група оцінює частку неконтролюючих учасників, яка являє собою поточну частку власності та надає їй власнику право на пропорційну частку чистих активів у випадку ліквідації, окремо за кожною операцією: (а) за справедливою вартістю або (б) за пропорційною часткою у чистих активах придбаної компанії, що належить неконтролюючим учасникам. Частка неконтролюючих учасників, яка не є поточною часткою власності, оцінюється за справедливою вартістю.

Гудвіл оцінюється шляхом віднімання чистих активів придбаної компанії від сумарної величини винагороди, сплаченої за придбану компанію, частки неконтролюючих учасників у капіталі придбаної компанії та справедливої вартості частки у капіталі придбаної компанії безпосередньо перед датою придбання. Будь-яка від'ємна сума ("негативний гудвіл") визнається у складі прибутку чи збитку після того, як керівництво переоцінить, чи визначило воно всі придбані активи та всі взяті на себе зобов'язання, і переглядає відповідність своєї оцінки.

Сума винагороди, сплаченої за придбану компанію, оцінюється за справедливою вартістю переданих активів, емітованих дольових інструментів і понесених або взятих на себе зобов'язань, включаючи справедливу вартість активів чи зобов'язань відповідно до домовленостей про умову винагороди, але без урахування пов'язаних із придбанням витрат, таких як витрати на консультаційні, юридичні, оціночні та аналогічні професійні послуги. Витрати на проведення операції, понесені у зв'язку з випуском дольових інструментів, вираховуються з суми капіталу; витрати на проведення операції, понесені у зв'язку з випуском боргових зобов'язань, вираховуються з їхньої балансової вартості, а всі інші витрати на проведення операції, понесені у зв'язку з придбанням, відносяться на видатки.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Всі внутрішньогрупові операції, залишки та нереалізовані прибутки за операціями між компаніями Групи виключаються при консолідації; нереалізовані збитки також виключаються при консолідації, крім випадків, коли витрати не можуть бути відшкодовані. Банк і всі його дочірні підприємства застосовують єдину облікову політику, що відповідає обліковій політиці Групи.

Частка неконтролюючих учасників – це частина чистого результату господарської діяльності та частка в капіталі дочірньої компанії, що не належить Банку, безпосередньо чи опосередковано. Частка неконтролюючих учасників складає окремий компонент капіталу Групи.

Придбання та продаж частки неконтролюючих учасників. Група застосовує модель суб'єкта економічної діяльності для обліку операцій з неконтролюючими учасниками. Будь-яка різниця між сплаченою сумою та балансовою вартістю придбаної частки неконтролюючих учасників відображається як операція з капіталом безпосередньо у складі капіталу. Різниця між отриманою від продажу сумою та балансовою вартістю реалізованої частки неконтролюючих учасників відображається як операція з капіталом у звіті про зміни капіталу.

Вибуття дочірніх компаній, асоційованих компаній та спільних підприємств. Коли Група втрачає контроль або значний вплив, будь-яка частка, що залишилась у капіталі організації, переоцінюється за справедливою вартістю, а зміни балансової вартості відображаються у складі прибутку чи збитку. Справедлива вартість – це первісна балансова вартість для цілей подальшого обліку частки, що залишилась в асоційованій компанії, спільному підприємстві або фінансовому активі. Крім того, всі суми, раніше визнані в іншому сукупному доході щодо цієї організації, обліковуються так, ніби Група здійснила безпосереднє вибуття відповідних активів або зобов'язань. Це може означати, що суми, раніше визнані в іншому сукупному доході, переносяться на прибуток чи збиток.

Якщо частка участі в асоційованій компанії зменшується, але при цьому зберігається суттєвий вплив, то лише пропорційна частка сум, раніше визнаних в іншому сукупному доході, переноситься на прибуток чи збиток у необхідних випадках.

Фінансові інструменти – основні терміни оцінки. Фінансові інструменти відображаються за справедливою вартістю або амортизованою вартістю залежно від їх класифікації. Нижче описано ці методи оцінки.

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана від продажу активу або сплачена за зобов'язанням при звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки. Найкращим свідченням справедливої вартості є ціна на активному ринку. Активний ринок – це ринок, на якому операції щодо активів і зобов'язань мають місце із достатньою частотою та в достатніх обсягах для того, щоб забезпечити інформацію щодо ціноутворення на поточній основі.

Справедлива вартість фінансових інструментів, що торгуються на активному ринку, вимірюється як добуток ціни котирування на ринку за окремим активом або зобов'язанням та їх кількості, що утримується організацією. Цей принцип дотримується, навіть якщо звичайний денний обсяг торгів на ринку не є достатнім, щоб абсорбувати кількість інструментів, які утримуються Групою, і якщо заява на розміщення усієї позиції в межах однієї транзакції може вплинути на ціну котирування.

Портфель похідних фінансових інструментів або інших фінансових активів і фінансових зобов'язань, які не торгуються на активному ринку, оцінюється за справедливою вартістю групи фінансових активів і фінансових зобов'язань на основі ціни, яка буде отримана від продажу чистої довгої позиції (активу) за певною групою ризику або від продажу чистої короткої позиції (зобов'язання) за певною групою ризику при звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки. Це стосується активів, які обліковуються за справедливою вартістю на періодичній основі, якщо Група: (а) управляє групою фінансових активів та фінансових зобов'язань на основі чистої позиції за певним ринковим ризиком або кредитним ризиком певного контрагента, відповідно до внутрішньої стратегії інвестування та управління ризиками; (б) надає інформацію за групами активів та зобов'язань ключовому управлінському персоналу; та (в) ринкові ризики, включаючи тривалість схильності до конкретного ринкового ризику (або ризиків), що виникає у зв'язку з фінансовими активами і фінансовими зобов'язаннями, по суті є рівнозначними.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Методи оцінки, зокрема, моделі дисконтованих грошових потоків або моделі, що ґрунтуються на нещодавніх операціях на ринку на загальних умовах або на фінансових даних об'єктів інвестицій, застосовуються для оцінки справедливої вартості для певних фінансових інструментів, щодо яких відсутня зовнішня ринкова інформація щодо ціноутворення. Оцінки справедливої вартості аналізуються за рівнями ієрархії справедливої вартості наступним чином: (i) Рівень 1 – це оцінки за цінами котирування (без застосування коригувань) на активних ринках для ідентичних активів та зобов'язань; (ii) Рівень 2 – це методи оцінки з усіма суттєвими параметрами, наявними для спостереження за активами та зобов'язаннями, безпосередньо (тобто, ціни) або опосередковано (тобто, визначені на основі цін), та (iii) Рівень 3 – це оцінки, які не базуються виключно на наявних на ринку даних (тобто, оцінка вимагає значного застосування параметрів, за якими відсутні спостереження). Перехід з рівня на рівень ієрархії справедливої вартості вважається таким, що мав місце станом на кінець звітного періоду. Див. Примітку 29.

Витрати на проведення операції – це додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані із придбанням, випуском або вибуттям фінансового інструмента. Додаткові витрати – це витрати, що не були б понесені, якби операція не здійснювалась. Витрати на проведення операції включають виплати та комісійні, сплачені агентам (у тому числі працівникам, які виступають у якості торгових агентів), консультантам, брокерам та дилерам; збори, які сплачуються регулюючим органам та фондовим біржам, а також податки та збори, що стягуються при перереєстрації права власності. Витрати на проведення операції не включають премій або дисконтів за борговими зобов'язаннями, витрат на фінансування, внутрішніх адміністративних витрат чи витрат на зберігання.

Амортизована вартість – це вартість при початковому визнанні фінансового інструмента мінус погашення основної суми боргу плюс нараховані проценти, а для фінансових активів – мінус будь-яке зменшення вартості щодо понесених збитків від знецінення. Нараховані проценти включають амортизацію відстрочених витрат за угодою при початковому визнанні та будь-яких премій або дисконту від суми погашення із використанням методу ефективної процентної ставки. Нараховані процентні доходи та нараховані процентні витрати, в тому числі нарахований купонний дохід та амортизований дисконт або премія (у тому числі комісії, які переносяться на наступні періоди при первісному визнанні, якщо такі є), не відображаються окремо, а включаються до балансової вартості відповідних статей у звіті про фінансовий стан.

Метод ефективної процентної ставки – це метод розподілу процентних доходів або процентних витрат протягом відповідного періоду з метою отримання постійної процентної ставки (ефективної процентної ставки) від балансової вартості інструмента. Ефективна процентна ставка – це процентна ставка, за якою розрахункові майбутні грошові виплати або надходження (без урахування майбутніх кредитних збитків) точно дисконтуються протягом очікуваного терміну дії фінансового інструмента або, у відповідних випадках, протягом коротшого терміну до чистої балансової вартості фінансового інструмента. Ефективна процентна ставка використовується для дисконтування грошових потоків по інструментах із плаваючою ставкою до наступної дати зміни процентної ставки, за винятком премії чи дисконту, які відображають кредитний спред понад плаваючу ставку, встановлену для даного інструмента, або інших змінних факторів, які не змінюються залежно від ринкових ставок. Такі премії або дисконти амортизуються протягом всього очікуваного терміну дії інструмента. Розрахунок поточної вартості включає всі комісійні та виплати, сплачені або отримані сторонами договору, що є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки.

Первісне визнання фінансових інструментів. Похідні фінансові інструменти та інші фінансові інструменти за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, спочатку визнаються за справедливою вартістю. Всі інші фінансові інструменти спочатку визнаються за справедливою вартістю плюс витрати, понесені на здійснення операції. Справедливою вартістю фінансових інструментів при їх первісному визнанні є ціна операції. Прибуток або збиток при початковому визнанні визнається лише у тому випадку, якщо існує різниця між справедливою вартістю та ціною угоди, підтвердженням якої можуть бути інші поточні угоди з тим самим фінансовим інструментом, що спостерігаються на ринку, або метод оцінки, який у якості базових даних використовує лише дані з відкритих ринків. Прибутки або збитки, що виникають при первісному визнанні відображаються у звіті про прибуток чи збиток.

Усі операції із придбання або продажу фінансових активів, що передбачають поставку протягом періоду, визначеного законодавством або традиціями ринку (угоди «звичайної» купівлі-продажу), визнаються на дату здійснення розрахунку, тобто на дату, коли Група зобов'язується здійснити поставку фінансового активу. Всі інші операції з придбання фінансових інструментів визнаються тоді, коли суб'єкт господарювання стає стороною договору про придбання фінансового інструменту.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Припинення визнання фінансових активів. Група припиняє визнання фінансових активів, коли (а) активи погашені або права на отримання грошових потоків від активів інакше втратили свою чинність або (б) Група передала права на отримання грошових потоків від фінансових активів або уклала угоду про передачу, і при цьому (i) також передала в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням активами, або (ii) Група не передала та не залишила в основному всі ризики та вигоди володіння, але припинила здійснювати контроль. Контроль вважається збереженим, якщо контрагент не має практичної можливості повністю продати актив непов'язаній стороні без внесення додаткових обмежень на перепродаж.

Грошові кошти та їх еквіваленти. Грошові кошти та їх еквіваленти являють собою активи, які можна конвертувати у відому суму готівки за першою вимогою і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Всі короткострокові розміщення коштів на міжбанківському ринку, за винятком депозитів «овернайт», включено до заборгованості банків. Суми, що стосуються коштів, використання яких обмежено, виключаються з грошових коштів та їх еквівалентів. Грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти у касі, грошові кошти на рахунках до запитання, та депозити «овернайт» в центральних та інших банках, використання яких не обмежене. Грошові кошти та їх еквіваленти обліковуються за амортизованою вартістю.

Виплати та надходження грошових коштів, представлені у консолідованому звіті про рух грошових коштів, являють собою передачу грошових коштів та їх еквівалентів Групою, включаючи суми стягнені з / зараховані на поточні рахунки контрагентів Групи, що розміщені в Групі, такі як процентні доходи по кредиту або основна сума боргу, стягнені шляхом списання коштів з поточного рахунку клієнта, платежі по відсотках або видані кредити, зараховані на поточний рахунок клієнта, що являють собою грошові кошти та їх еквіваленти з точки зору клієнта.

Залишки обов'язкових резервів у центральних банках. Залишки обов'язкових резервів у центральних банках обліковуються за амортизованою вартістю і не можуть використовуватися для фінансування повсякденних операцій Групи і, відповідно, не вважаються компонентом грошових коштів та їх еквівалентів для цілей складання консолідованого звіту про рух грошових коштів.

Заборгованість банків. Заборгованість банків обліковується тоді, коли Група надає банкам-контрагентам грошові кошти, які підлягають погашенню на встановлену чи визначену дату; при цьому Група не має наміру здійснювати торгові операції з дебіторською заборгованістю, що виникає в результаті. Заборгованість банків обліковується за амортизованою вартістю.

Кредити та аванси клієнтам. Кредити та аванси клієнтам визнаються, коли Група перераховує грошові кошти з метою придбання або створення дебіторської заборгованості клієнта, яка не пов'язана з похідними фінансовими інструментами, не котирується, підлягає сплаті на встановлену дату чи дату, яку може бути визначено; та Група не має наміру проводити торгові операції з цією дебіторською заборгованістю. Кредити та аванси клієнтам обліковуються за амортизованою вартістю.

При проведенні аналізу кредитів та авансів клієнтам за кредитною якістю Група класифікує кредити та аванси корпоративним клієнтам, підприємствам малого та середнього бізнесу і приватним підприємцям за такими категоріями:

Великі позичальники	Понад 100 мільйонів гривень
Кредити середнім позичальникам	Від 1 мільйона гривень до 100 мільйонів гривень
Кредити малим позичальникам	До 1 мільйона гривень

При проведенні аналізу кредитів та авансів клієнтам за кредитною якістю Група класифікує кредити та аванси фізичним особам залежно від їх суми, як показано далі:

Кредити від 1 до 100 мільйонів гривень
Кредити менше 1 мільйона гривень

Якщо умови фінансових активів переглядаються і переглянуті умови суттєво відрізняються від попередніх умов, новий актив спочатку визнається за справедливою вартістю.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Знецінення фінансових активів, що обліковуються за амортизованою вартістю. Збитки від знецінення визнаються у складі прибутку чи збитку за період по мірі їх виникнення у результаті однієї або декількох подій («збиткових подій»), що відбулись після початкового визнання фінансового активу і чинять вплив на суму або строки оціночних майбутніх грошових потоків, які пов'язані з фінансовим активом або групою фінансових активів, якщо ці збитки можна достовірно оцінити. Якщо Група визначає відсутність об'єктивних ознак знецінення для окремо оціненого фінансового активу (незалежно від його суттєвості), вона відносить цей актив до групи фінансових активів, що мають схожі характеристики кредитного ризику, та здійснює їх колективну оцінку на предмет знецінення. Основними факторами, які враховує Група при визначенні знецінення фінансового активу, є його прострочений статус та можливість реалізації відповідної застави, за її наявності.

Нижче перелічені інші основні критерії, на підставі яких визначається наявність об'єктивних ознак збитку від знецінення:

- прострочення будь-якого чергового платежу, при цьому несвоєчасна оплата не може пояснюватись затримкою у роботі розрахункових систем;
- позичальник зазнає суттєвих фінансових труднощів, що підтверджує отримана Групою фінансова інформація позичальника;
- ймовірність банкрутства чи фінансової реорганізації позичальника;
- платоспроможність позичальника погіршилася внаслідок змін загальнонаціональних або місцевих економічних умов, які чинять вплив на діяльність позичальника; або
- вартість застави суттєво зменшилась у результаті погіршення ситуації на ринку.

Для цілей колективної оцінки на предмет знецінення фінансові активи об'єднуються у групи на основі схожих характеристик кредитного ризику. Ці характеристики враховуються при визначенні очікуваних майбутніх грошових потоків для групи таких активів та є індикаторами спроможності дебітора сплатити суми заборгованості відповідно до умов договору по активах, що оцінюються.

Майбутні грошові потоки в групі фінансових активів, що колективно оцінюються на предмет знецінення, розраховуються на основі передбачених договорами грошових потоків від активів та досвіду керівництва стосовно того, якою мірою ці суми стануть простроченими в результаті минулих збиткових подій і якою мірою такі прострочені суми можна буде відшкодувати. Попередній досвід коригується з урахуванням існуючих даних, що відображають вплив поточних умов, які не впливали на той період, на якому базується попередній досвід збитків, та вилучається вплив тих умов у попередньому періоді, які не існують на даний момент. Дані минулих років використовуються для оцінки періоду, за який визначаються збитки, зокрема, для визначення часового інтервалу між датою, коли збиткова подія фактично відбулася, та моментом виявлення цієї події Групою. Такий підхід дозволяє враховувати вплив збитків, які ще не були конкретно визначені, для оцінки збитків від знецінення кредитів.

Якщо умови знеціненого фінансового активу, що обліковується за амортизованою вартістю, переглядаються або іншим чином змінюються внаслідок фінансових труднощів позичальника чи емітента, знецінення такого активу оцінюється із використанням ефективної процентної ставки, яка застосовувалася до зміни його умов.

Збитки від знецінення визнаються шляхом створення резерву у сумі, необхідній для зменшення балансової вартості активу до поточної вартості очікуваних грошових потоків (без урахування майбутніх, ще не понесених кредитних збитків), дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою для даного активу. Розрахунок поточної вартості оціночних майбутніх грошових потоків забезпеченого заставою фінансового активу відображає грошові потоки, що можуть виникнути у результаті набуття кредитором права володіння майном боржника за вирахуванням витрат на отримання та продаж застави, незалежно від ступеня ймовірності набуття кредитором права володіння майном боржника.

Якщо у наступному періоді сума збитку від знецінення активу зменшується і це зменшення може бути об'єктивно віднесене до події, яка відбулась після визнання збитку від знецінення (наприклад, через підвищення кредитного рейтингу дебітора), то визнаний раніше збиток від знецінення сторнується шляхом коригування рахунку резерву. Сума зменшення відображається у складі прибутку чи збитку за період.

Активи, погашення яких неможливе, списуються за рахунок сформованого резерву збитків від знецінення після завершення всіх необхідних процедур для відшкодування активу та після визначення остаточної суми збитку. Повернення раніше списаних сум кредитується на рахунок відповідного резерву збитків від знецінення у складі прибутку чи збитку за період.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя. Майно, що перейшло у власність Групи як заставодержателя, є фінансовими та нефінансовими активами, отриманими Групою при врегулюванні прострочених кредитів. Ці активи при первинному визнанні визнаються за найменшою з справедливої вартості майна або балансової вартості відповідних кредитів. Група оцінює такі активи за меншою з двох оцінок: балансової вартості та чистої вартості реалізації. Політика Групи полягає в вибутті активів у ході звичайної діяльності. Виручені кошти використовуються для зменшення або погашення неврегульованої претензії. В цілому, Група не використовує майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя у комерційній діяльності.

Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням. Група бере на себе зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, у тому числі зобов'язання з надання кредитів, акредитивів та фінансових гарантій. Фінансові гарантії – це безвідкличні гарантії здійснити платежі у випадку, якщо клієнт виявиться неспроможним виконати свої зобов'язання перед третіми сторонами. Фінансовим гарантіям притаманний той самий ризик, що і кредитам. Фінансові гарантії та зобов'язання надати кредит спочатку визнаються за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює сумі отриманої комісії. Ця сума амортизується на основі пропорції протягом строку існування зобов'язання, крім зобов'язань надати кредити, якщо існує ймовірність того, що Група укладе конкретну кредитну угоду і не очікує реалізувати відповідний кредит протягом короткого періоду часу після його надання. Така комісія за надання кредиту відноситься на майбутні періоди та включається до складу балансової вартості кредиту при початковому визнанні. Станом на кінець кожного звітного періоду зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, оцінюються за найбільшою з двох сум: (i) неамортизованого залишку відповідної суми при початковому визнанні, та (ii) оціночних витрат, необхідних для погашення зобов'язання станом на кінець звітного періоду.

Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу. Ця категорія включає інвестиційні цінні папери, які Група має намір утримувати протягом невизначеного часу і які можуть бути продані для покриття потреб ліквідності або внаслідок змін процентних ставок, курсу обміну або цін акцій.

Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу обліковуються за справедливою вартістю. Процентні доходи, зароблені по боргових цінних паперах для подальшого продажу, обчислюються за методом ефективної процентної ставки та відображаються у складі прибутку чи збитку за період. Дивіденди по інструментах капіталу для подальшого продажу відображаються у складі прибутку чи збитку за період в момент встановлення права Групи на одержання виплат і якщо існує ймовірність отримання дивідендів. Усі інші елементи зміни справедливої вартості відображаються у складі інших сукупних доходів до моменту списання інвестиції з балансу або її знецінення; при цьому кумулятивний прибуток або збиток рекласифікується з іншого сукупного доходу у прибуток чи збиток за період.

Збитки від знецінення визнаються у складі прибутку чи збитку за період по мірі їх виникнення в результаті однієї або кількох подій («збиткових подій»), що відбулися після початкового визнання інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу. Значне або тривале зниження справедливої вартості дольового цінного паперу до рівня, нижчого за його первісну вартість, є свідченням того, що такий цінний папір знецінений. Накопичений збиток від знецінення, що оцінюється як різниця між вартістю придбання та поточною справедливою вартістю мінус будь-який збиток від знецінення активу, раніше визнаний у складі прибутку чи збитку, рекласифікується з іншого сукупного доходу у прибуток чи збиток за період. Збитки від знецінення інструментів капіталу не сторнуються, і будь-які подальші доходи визнаються у складі інших сукупних доходів. Якщо в наступному періоді справедлива вартість боргового інструменту для подальшого продажу збільшується і це збільшення може бути об'єктивно віднесене до події, яка відбулась після визнання збитку від знецінення у прибутку чи збитку, то збиток від знецінення сторнується через прибуток чи збиток за період.

Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення. Ця категорія включає непохідні фінансові активи, що мають ринкові котирування, з фіксованими платежами або такими, що можуть бути визначені, та визначеним строком погашення, які керівництво Групи має намір та здатність утримувати до настання терміну їх погашення. Керівництво визначає класифікацію інвестиційних цінних паперів, що утримуються до погашення, при їх початковому визнанні й аналізує доречність такої класифікації станом на кінець кожного звітного періоду. Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення, обліковуються за амортизованою вартістю.

Гудвіл. Гудвіл обліковується за первісною вартістю мінус збитки від знецінення, за наявності. Група перевіряє гудвіл на наявність ознак знецінення щонайменше раз на рік або якщо існують ознаки того, що гудвіл може бути знецінений. Гудвіл відноситься на одиниці або групу одиниць, які генерують грошові потоки і які, як очікується, отримають вигоди від об'єднання підприємств. Такі одиниці або групи одиниць є найнижчим рівнем, на якому Група визначає гудвіл. Вони не можуть перевищувати розмір операційного сегменту. Прибуток або збитки від вибуття певного елементу в межах одиниці, що генерує грошові потоки і на яку може бути віднесений гудвіл, включає балансову вартість гудвілу, пов'язаного з елементом, що вибув. Як правило, ця балансова вартість оцінюється на основі співвідношення вартості елементу, що вибув, та частки одиниці, що генерує грошові потоки, яка залишилася.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Інвестиційна нерухомість. Інвестиційна нерухомість - це майно, яке не використовується Групою для своєї основної діяльності, а утримується Групою з метою отримання орендного доходу або підвищення вартості вкладеного капіталу, або для досягнення обох цілей. Спочатку інвестиційне майно враховується за вартістю придбання, включаючи витрати на операцію, і згодом переоцінюється за справедливою вартістю, переглянутої з метою відображення ринкових умов на кінець звітного періоду. Справедлива вартість інвестиційної нерухомості - це сума, на яку можна обміняти це майно при здійсненні угоди на ринкових умовах між добре обізнаними, незалежними сторонами, без вирахування витрат по угоді. Справедлива вартість інвестиційної нерухомості Групи визначається на підставі звітів незалежних оцінювачів, які мають визнану і відповідну кваліфікацію, а також недавній досвід оцінки інвестиційної нерухомості тієї ж категорії і місцезнаходження, що і оцінюваний об'єкт.

Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання. Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання обліковуються за первісною вартістю або за сумою переоцінки, як описано нижче, мінус накопичена амортизація та кумулятивний збиток від знецінення, якщо потрібно. Первісна вартість приміщень та обладнання придбаних дочірніх компаній – це їхня розрахункова справедлива вартість на дату придбання.

Вартість приміщень переоцінюється з достатньою регулярністю, щоб забезпечити відсутність суттєвої різниці між їхньою балансовою вартістю та сумою, визначеною на основі справедливої вартості, станом на кінець звітного періоду. Збільшення балансової вартості внаслідок переоцінки показується за кредитом в інших сукупних доходах та призводить до збільшення суми переоцінки у капіталі. Зменшення балансової вартості активу, яке компенсує попереднє збільшення балансової вартості того самого активу, включається до інших сукупних доходів та призводить до зменшення суми переоцінки, раніше визнаної у складі капіталу. Всі інші випадки зменшення балансової вартості відображаються у складі прибутку чи збитку за період. Резерв переоцінки приміщень показаний у складі капіталу, відноситься безпосередньо на нерозподілений прибуток у тому випадку, коли сума переоцінки реалізована, тобто коли актив реалізується або списується. Накопичена амортизація на дату переоцінки виключається з валової балансової вартості активу, а чиста вартість трансформується до вартості переоцінки активу.

Керівництво скоригувало балансову вартість приміщень, облікованих за вартістю переоцінки, станом на звітну дату з використанням наявних ринкових даних, та переконане у тому, що ці ринкові дані про справедливую вартість є достатніми для обґрунтування скоригованої справедливої вартості.

Незавершене будівництво обліковується за первісною вартістю, за мінусом резерву на знецінення, якщо необхідно. Незавершене будівництво не амортизується до того моменту, поки актив не буде придатним для використання.

Всі інші компоненти приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання обліковуються за первісною вартістю.

Витрати на ремонт та технічне обслуговування визнаються витратами по мірі їх виникнення. Витрати на заміну значних компонентів основних засобів капіталізуються із наступним списанням заміненого компоненту.

Станом на кінець кожного звітного періоду керівництво оцінює наявність ознак знецінення приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання. Якщо такі ознаки існують, керівництво Групи розраховує вартість відшкодування, яка дорівнює справедливій вартості активу мінус витрати на продаж або вартості використання, залежно від того, яка з цих сум більша. Балансова вартість зменшується до вартості відшкодування, і збиток від знецінення визнається у складі прибутку чи збитку за період у сумі, яка перевищує суму переоцінки, визнаної раніше в капіталі. Збиток від знецінення, відображений щодо будь-якого активу у минулих періодах, сторнується, якщо мала місце зміна в оцінках, що використовувались для визначення вартості використання активу або його справедливої вартості за мінусом витрат на продаж.

Прибутки та збитки від вибуття активів визначаються шляхом порівняння суми надходжень із балансовою вартістю та визнаються у складі прибутку чи збитку за період.

Амортизація. Амортизація на землю не нараховується. Амортизація інших компонентів приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання починається з дати, коли актив є доступним для використання та розраховується лінійним методом з метою рівномірного зменшення первісної вартості або вартості оцінки до ліквідаційної вартості протягом строку корисного використання активу у роках таким чином:

Приміщення	50 років
Комп'ютери	2-10 років
Меблі та обладнання	4-10 років
Транспортні засоби	5-20 років
Інше	4-12 років

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Удосконалення орендованого майна амортизуються протягом строку оренди. Ліквідаційна вартість активу – це оціночна сума, яку Група отримала би у теперішній момент від продажу цього активу, за мінусом оціночних витрат на продаж, якби стан та строк експлуатації даного активу відповідав строку експлуатації та стану, які цей актив матиме наприкінці строку корисного використання. Ліквідаційна вартість активів та строк їх корисного використання переглядаються та, за необхідності, коригуються станом на кінець кожного звітного періоду.

Нематеріальні активи. Нематеріальні активи Групи, крім гудвілу, мають кінцевий термін використання та включають переважно капіталізоване програмне забезпечення.

Придбані ліцензії на комп'ютерне програмне забезпечення капіталізуються на основі витрат, понесених на придбання та введення в експлуатацію конкретного програмного забезпечення.

Витрати, безпосередньо пов'язані з розробкою унікальних програмних продуктів, які можуть бути ідентифіковані, контролюються Групою і, ймовірно, принесуть додаткові економічні вигоди, що перевищують витрати, обліковуються у складі нематеріальних активів. Капіталізовані витрати включають витрати на персонал, який займається розробкою програмного забезпечення, та відповідну частину накладних витрат. Усі інші витрати, пов'язані з програмним забезпеченням (наприклад, його обслуговуванням), відносяться на видатки по мірі їх виникнення. Амортизація на капіталізоване програмне забезпечення нараховується лінійним методом протягом очікуваного строку його використання, який становить 2-10 років.

Оперативна оренда. У випадках, коли Група виступає орендарем в рамках оренди, за якою всі ризики та вигоди, притаманні володінню активом, не передаються орендодавцем Групі, загальна сума орендних платежів включається до складу прибутку чи збитку рівними частинами протягом строку оренди.

Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом. У випадках, коли Група виступає лізингодавцем відповідно до лізингового контракту, за яким переважно всі ризики та вигоди, притаманні володінню активом, передаються одержувачу лізингу, активи, передані у лізинг, відображаються у складі дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом і обліковуються за поточною вартістю майбутніх лізингових платежів. Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом відображається на дату початку лізингу (дату початку терміну дії лізингу) із використанням ставки дисконтування, визначеної на дату лізингової угоди (датою лізингової угоди вважається дата підписання лізингового контракту або дата, коли сторони домовились про основні умови лізингу, залежно від того, яка дата настала раніше).

Різниця між загальною сумою такої заборгованості та її дисконтованою вартістю відображається як неотриманий фінансовий дохід. Цей дохід визнається протягом терміну лізингу із використанням методу чистих інвестицій (до оподаткування), який відображає постійну періодичну норму дохідності. Додаткові витрати, безпосередньо пов'язані з організацією лізингу, включаються до первісної суми дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом, зменшуючи суму доходу, що визнається за період лізингу. Фінансові доходи від лізингу обліковуються у складі процентних доходів у прибутку чи збитку за період.

Збитки від знецінення визнаються у складі прибутку чи збитку за період по мірі їх виникнення в результаті однієї або кількох подій («збиткових подій»), що відбулися після початкового визнання дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом. Група використовує ті ж самі основні критерії для визначення наявності об'єктивних ознак збитку від знецінення, що і для кредитів, які обліковуються за амортизованою вартістю. Збитки від знецінення визнаються шляхом створення резерву у сумі, необхідній для зменшення чистої балансової вартості дебіторської заборгованості до поточної вартості очікуваних грошових потоків (без урахування майбутніх, ще не понесених кредитних збитків), дисконтованих за процентними ставками за фінансовим лізингом. Розрахункові майбутні грошові потоки відображають грошові потоки, які можуть виникнути у результаті вилучення та продажу активів, які є предметом лізингу.

Активи, утримувані для продажу. Група включає до групи активів, утримуваних для продажу, активи, вартість яких в майбутньому буде відшкодовано шляхом їх продажу, а не використання. Для цього активи повинні бути доступними для негайного продажу в їх теперішньому стані на умовах, які є звичайними для продажу таких активів, при цьому ймовірність продажу таких активів є високою та керівництво Групи має твердий намір та можливості щодо їх продажу.

У разі класифікації активу, як утримуваного для продажу, Група розпочинає виконання затвердженого плану продажу з метою завершення операції з його продажу за справедливою вартістю впродовж одного року. Група оцінює такі активи за меншою з двох оцінок: балансової вартості та справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж. Амортизація на необоротні активи, утримувані для продажу, не нараховується.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями. Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями обліковується з моменту надання Групі грошових коштів або інших активів банками-контрагентами або фінансовими організаціями. Непохідні фінансові зобов'язання обліковуються за амортизованою вартістю.

Кошти клієнтів. Кошти клієнтів включають непохідні фінансові зобов'язання перед фізичними особами, державними або юридичними особами та обліковуються за амортизованою вартістю.

Власні боргові цінні папери. Власні боргові цінні папери включають облігації, емітовані Групою. Власні боргові цінні папери обліковуються за амортизованою вартістю. Коли Група викупає власні випущені боргові цінні папери, вони виключаються з консолідованого звіту про фінансовий стан, а різниця між балансовою вартістю зобов'язання та виплаченою сумою включається до складу прибутку від дострокового врегулювання заборгованості.

Субординований борг. Субординований борг являє собою довгострокові угоди про надання позикових коштів, які, у випадку невиконання Групою своїх зобов'язань, є вторинними по відношенню до основних боргових зобов'язань Групи. Субординований борг обліковується за амортизованою вартістю.

Похідні фінансові інструменти. Похідні фінансові інструменти, що включають валютообмінні контракти, угоди про майбутню процентну ставку, валютні свопи та валютні опціони, обліковуються за справедливою вартістю.

Всі похідні фінансові інструменти показуються як активи, коли їхня справедлива вартість позитивна, і як зобов'язання, коли їхня справедлива вартість негативна. Зміни справедливої вартості похідних інструментів відносяться на прибуток чи збиток за період. Група не застосовує облік хеджування.

Деякі похідні фінансові інструменти, вбудовані в інші фінансові інструменти, обліковуються як окремі похідні інструменти, якщо їхні ризики та економічні характеристики не пов'язані тісно з ризиками та економічними характеристиками основної угоди та при умові, якщо договір не позначений як фінансовий інструмент, який оцінюється як призначений для торгівлі або за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Вбудовані похідні інструменти, виділені з основного договору, обліковуються за справедливою вартістю з змінами у справедливій вартості відображаються у складі прибутків або збитків.

Якщо справедлива вартість похідного фінансового інструмента не змінюється внаслідок змін валютних курсів та інших змінних факторів і існує впевненість щодо майбутніх грошових потоків від вбудованого похідного фінансового інструмента, Група припиняє обліковувати вбудований похідний фінансовий інструмент і визнає дебіторську заборгованість у складі інших фінансових активів. Оцінка дебіторської заборгованості за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, продовжується до моменту погашення такої заборгованості.

Припинення визнання фінансових зобов'язань. Група припиняє визнання фінансового зобов'язання у випадку їх врегулювання, тобто коли зобов'язання, передбачене контрактом, виконане, анульоване або строк його дії закінчився. Операція обміну між Групою та кредитором борговими інструментами з суттєво різними умовами обліковується як врегулювання початкового фінансового зобов'язання та визнання нового фінансового зобов'язання. Аналогічно, суттєва зміна умов існуючого фінансового зобов'язання або його частини (незалежно від того, чи є ця зміна наслідком фінансових труднощів) обліковується як врегулювання початкового фінансового зобов'язання і визнання нового фінансового зобов'язання. Різниця між балансовою вартістю фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання), врегульованого або переданого іншій стороні, та сумою сплаченої винагороди, включаючи будь-які передані негрошові активи або прийняті зобов'язання, визнається у складі прибутку чи збитку. Умови вважаються суттєво відмінними у разі, якщо дисконтована поточна вартість грошових потоків відповідно до нових умов, включаючи будь-які сплачені комісійні за вирахуванням отриманих комісійних, які дисконтовані із використанням первісної ефективної процентної ставки, відрізняється принаймні на 10% від дисконтованої поточної вартості залишкових грошових потоків за початковим фінансовим зобов'язанням. Якщо операція обміну борговими інструментами або зміна їх умов обліковується як врегулювання фінансового зобов'язання, будь-які понесені витрати або сплачені комісійні визнаються у складі прибутку чи збитку від врегулювання зобов'язання. Якщо операція обміну борговими інструментами або зміна їх умов не обліковується як врегулювання фінансового зобов'язання, будь-які понесені витрати або сплачені комісійні призводять до коригування балансової вартості зобов'язання та амортизуються протягом залишкового строку дії зобов'язання, умови якого були змінені.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Податки на прибуток. У цій консолідованій фінансовій звітності оподаткування показано відповідно до вимог законодавства із використанням податкових ставок та законодавчих норм, які діяли або фактично були введені в дію станом на кінець звітного періоду. Витрати з податку на прибуток включають поточні податки та відстрочене оподаткування та відображаються у складі прибутку чи збитку за рік, якщо тільки вони не мають бути відображені в інших сукупних доходах або безпосередньо у складі капіталу у зв'язку з тим, що вони стосуються операцій, які також відображені у цьому самому або іншому періоді в інших сукупних доходах або безпосередньо у складі капіталу.

Поточний податок – це сума, що, як очікується, має бути сплачена податковим органам або ними відшкодована стосовно оподатковуваного прибутку чи збитків за поточний та попередні періоди. Оподатковуваний прибуток або збиток базується на оціночних показниках, якщо консолідована фінансова звітність ухвалюється до моменту подання відповідних податкових декларацій. Інші податки, за винятком податку на прибуток, обліковуються у складі адміністративних та інших операційних витрат.

Відстрочений податок на прибуток розраховується за методом балансових зобов'язань відносно перенесених податкових збитків та тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їхньою балансовою вартістю для цілей фінансової звітності. Відповідно до виключення при початковому визнанні, відстрочений податок не визнається для тимчасових різниць, що виникають при початковому визнанні активу або зобов'язання у результаті операції, яка не є об'єднанням компаній і яка не впливає на фінансовий результат або оподатковуваний прибуток. Відстрочені податкові зобов'язання не обліковуються для тимчасових різниць при початковому визнанні гудвілу і, згодом, який не вираховується для цілей оподаткування. Активи та зобов'язання з відстроченого оподаткування визначаються із використанням ставок оподаткування, які введені в дію або практично були введені в дію станом на кінець звітного періоду і які, як очікується, застосовуватимуться у періоді, коли будуть сторновані тимчасові різниці або зараховані перенесені податкові збитки. Відстрочені податкові активи та зобов'язання було згорнуто лише по окремих компаніях Групи. Відстрочені податкові активи по тимчасових різницях, що зменшують оподатковувану базу, та перенесені податкові збитки відображаються лише тією мірою, в якій існує ймовірність отримання оподатковуваного прибутку, відносно якого можна буде реалізувати тимчасові різниці.

Відстрочений податок на прибуток нараховується за нерозподіленим прибутком дочірніх компаній після придбання та іншими змінами у резервах дочірніх компаній, за винятком випадків, коли Група контролює дивідендну політику дочірньої компанії й існує вірогідність того, що різниця не буде сторнована у передбачуваному майбутньому через дивіденди або іншим чином.

Невизначені податкові позиції. Керівництво оцінює невизначені податкові позиції Групи станом на кінець кожного звітного періоду. Така оцінка виконується виходячи з тлумачення Групи податкового законодавства, яке є чинним або фактично набуло чинності на кінець звітного періоду, та будь-якого відомого рішення судових або інших органів з подібних питань. Зобов'язання зі штрафів, процентів та податків, крім тих, що пов'язані з оподаткуванням прибутку, визнаються на підставі розрахованих керівництвом витрат, необхідних для врегулювання зобов'язання станом на кінець звітного періоду.

Резерви. Резерви – це зобов'язання нефінансового характеру із невизначеним строком або сумою. Резерви відображаються у фінансовій звітності, коли Група має теперішнє юридичне або конструктивне зобов'язання у результаті минулих подій і коли існує ймовірність того, що погашення такого зобов'язання потребуватиме відтоку ресурсів, які передбачають економічні вигоди, а суму цього зобов'язання можна розрахувати з достатнім рівнем впевненості. Інформація про застосовані основні припущення розкрита у Примітці 4.

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість. Кредиторська заборгованість за основною діяльністю визнається, якщо контрагент виконав свої зобов'язання за угодою, і обліковується за амортизованою вартістю.

Акціонерний капітал та емісійний дохід. Прості акції показуються у складі капіталу. Витрати, безпосередньо пов'язані з випуском нових акцій, показуються у складі капіталу як зменшення суми надходжень за вирахуванням податків. Перевищення справедливої вартості внесених у капітал сум над номінальною вартістю випущених акцій обліковується у складі капіталу як емісійний дохід.

Прибуток або збиток, що виникають в результаті операцій з акціонером, визнаються в складі капіталу як результат від операцій з акціонером.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Визнання доходів та витрат. Процентні доходи та витрати за всіма борговими інструментами відображаються відповідно до методу нарахування із використанням методу ефективної процентної ставки. Цей метод включає до складу процентних доходів та витрат і розподіляє протягом всього періоду дії усі комісії, які виплачують або отримують сторони договору і які є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки, витрати за угодою, а також усі інші премії та дисконти.

Комісійні, які є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки, включають комісійні, отримані або сплачені у зв'язку із створенням або придбанням фінансового активу чи випуском фінансового зобов'язання (наприклад, комісійні за оцінку кредитоспроможності, оцінку чи облік гарантій або застави, врегулювання умов надання інструменту та обробку документів за угодою). Комісійні за зобов'язання із надання кредиту за ринковими процентними ставками, отримані Групою, є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки, якщо існує імовірність того, що Група укладе конкретний кредитний договір та не плануватиме реалізації кредиту протягом короткого періоду часу після його надання. Група не відносить зобов'язання із надання кредитів до фінансових зобов'язань, що відображаються за справедливою вартістю через фінансовий результат.

Якщо виникають сумніви щодо можливості погашення кредитів або інших боргових інструментів, їх вартість зменшується до поточної вартості очікуваних грошових потоків, після чого процентний дохід обліковується на основі ефективної процентної ставки по даному інструменту, що використовувалась для оцінки збитку від знецінення. Всі інші виплати, комісійні та інші доходи і витрати, як правило, обліковуються за методом нарахування залежно від ступеня завершеності конкретної операції, що визначається як частка фактично наданої послуги у загальному обсязі послуг, які мають бути надані. Комісія за синдикувані кредити відображається як дохід, коли операцію синдикування завершено і Група не залишає собі частину кредитного пакету, або коли Група залишає собі частину кредитного пакету за такою ж ефективною процентною ставкою, що й інші учасники операції.

Виплати та комісійні в результаті переговорів або участі в переговорах про проведення операції для третьої сторони (наприклад, придбання кредитів, акцій або інших цінних паперів чи придбання або продаж компанії), які Група отримує після завершення відповідної операції, відображаються після завершення зазначеної операції. Виплати за управління активами та інші консультаційні послуги з управління визнаються на основі відповідних угод про надання послуг, як правило, пропорційно витраченому часу. Виплати за управління активами, що стосуються інвестиційних фондів, визнаються пропорційно протягом періоду надання послуг. Той же принцип застосовується до послуг з управління коштами, фінансового планування та зберігання цінностей, які надаються протягом тривалого періоду часу.

Перерахунок іноземної валюти. Функціональною валютою Банку і валютою подання Групи є національна валюта України – українська гривня. Операції в іноземній валюті спочатку фіксуються у функціональній валюті, конвертованій за курсом, що діє на дату здійснення операції.

Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземній валюті, перераховуються у функціональну валюту Групи за офіційним обмінним курсом НБУ станом на кінець кожного відповідного звітного періоду. Доходи і збитки від курсових різниць, що виникають у результаті перерахунку монетарних активів і зобов'язань у функціональну валюту Групи за офіційними обмінними курсами НБУ на кінець періоду, відображаються у складі прибутку чи збитку за період як прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти. Перерахунок за курсами на кінець періоду не застосовується до немонетарних статей, які оцінюються за первісною вартістю. Немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю, в іноземній валюті, в тому числі інструменти капіталу, перераховуються за курсами обміну на дату визначення справедливої вартості. Вплив змін обмінного курсу на справедливую вартість немонетарних статей, які оцінюються за справедливою вартістю, обліковується у складі прибутків або збитків від зміни справедливої вартості.

Курси валют. Основні курси обміну, що використовувалися для перерахунку сум в іноземній валюті, були такими:

	31 грудня 2017, UAH	Середній курс обміну за 2017 рік, гривень	31 грудня 2016, UAH	Середній курс обміну за 2016 рік, гривень
1 долар США	28,067223	26,594725	27,190858	25,545773
1 євро	33,495424	30,012846	28,422604	28,282835

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Активи у довірчому управлінні. Активи, які Група утримує від свого імені, але за рахунок третіх сторін, не відображаються у консолідованому звіті про фінансовий стан. Для цілей розкриття інформації до операцій довірчого управління не включаються депозитарні послуги. Комісійні, отримані від операцій довірчого управління, відображені у складі доходу від виплат і комісійних.

Взаємозалік. Взаємозалік фінансових активів та зобов'язань, з подальшим включенням до консолідованого звіту про фінансовий стан лише їхньої чистої суми, може здійснюватися лише у випадку існування юридично визначеного права взаємозаліку визнаних сум, коли є намір провести розрахунок на основі чистої суми або одночасно реалізувати актив та розрахуватися за зобов'язаннями. Таке право на взаємозалік (а) не повинне залежати від майбутньої події та (б) повинне мати юридичну силу виконання в усіх наступних обставинах: (i) у ході нормального ведення бізнесу, (ii) у разі невиконання зобов'язань з платежів (події дефолту) та (iii) у випадку неплатоспроможності чи банкрутства.

Прибуток на акцію. Прибуток на акцію розраховується шляхом поділу прибутку або збитку, що належить акціонеру Банку, на середньозважену кількість акцій з участю в обігу протягом звітного періоду.

Витрати на персонал та відповідні відрахування. Витрати на заробітну плату, внески до державного пенсійного фонду і фондів соціального страхування, оплачувані річні відпустки та лікарняні, премії, а також негрошові винагороди нараховуються у тому періоді, в якому відповідні послуги надавались працівниками Групи. У Групи відсутнє юридичне або конструктивне зобов'язання здійснювати пенсійні або інші подібні виплати, крім платежів за планом із встановленими внесками відповідно до законодавства.

Звітність за сегментами. Формат подання інформації про сегменти відповідає формату внутрішньої звітності, яка подається особі, відповідальній за прийняття операційних рішень Групи. Сегменти, чії доходи, фінансові результати та активи перевищують 10% від загальних показників за всіма сегментами, розкриваються окремо.

Представлення статей консолідованого звіту про фінансовий стан у порядку ліквідності. У Групи немає чітко визначеного операційного циклу, тому вона не представляє окремо оборотні та необоротні активи і поточні та довгострокові зобов'язання у звіті про фінансовий стан. Натомість, аналіз активів та зобов'язань за їх очікуваними строками погашення представлений за категоріями: "До запитання та до 1 місяця", "1-3 місяці", "3-12 місяців" та "Понад 1 рік". Див. Примітку 26.

4 Основні облікові оцінки та судження, що використовувались при застосуванні облікової політики

Група використовує оцінки та припущення, які впливають на суми, що відображаються у консолідованій фінансовій звітності, та на балансову вартість активів та зобов'язань протягом наступного фінансового періоду. Розрахунки та судження постійно оцінюються та базуються на попередньому досвіді керівництва та інших факторах, у тому числі на очікуваннях щодо майбутніх подій, які вважаються обґрунтованими за існуючих обставин. Крім суджень, які передбачають облікові оцінки, керівництво Групи також використовує професійні судження при застосуванні облікової політики. Професійні судження, які чинять найбільш суттєвий вплив на суми, що відображаються у фінансовій звітності, та оцінки, результатом яких можуть бути значні коригування балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового періоду, включають:

Безперервність діяльності. Ця консолідована фінансова звітність була підготовлена за принципом безперервності, який передбачає що Група продовжить свою діяльність в найближчому майбутньому та буде спроможна реалізувати свої активи і погасити свої зобов'язання в ході звичайної діяльності.

За рік що закінчився 31 грудня 2017 року Група визнала чисті збитки в розмірі 23 990 мільйонів гривень, які було в основному спричинено визнанням знецінення кредитів та авансів клієнтам в розмірі 18 346 мільйонів гривень та знецінення майна, що перейшло у власність Банку як заставодержателя, у розмірі 11 559 мільйонів гривень. Крім того, Група мала розрив в розмірі 153 374 мільйонів між активами та зобов'язаннями зі строком погашення до одного року, що може призвести до неспроможності Групи виконати свої поточні зобов'язання. Див. Примітку 26.

У 2017 році, у відповідності до рішення акціонера, акціонерний капітал Банку було збільшено на 38 565 мільйонів гривень.

4 Основні облікові оцінки та судження, що використовувались при застосуванні облікової політики (продовження)

Протягом 2018 року, Група планує здійснити низку заходів, спрямованих на збільшення обсягу працюючих активів, погашення проблемних активів та поліпшення операційної ефективності Групи, а саме:

- наростити якісний кредитний портфель на 5%;
- наростити депозитний портфель на 8%;
- забезпечити подальше зростання комісійного прибутку;
- отримати погашення частини токсичних активів, які станом на 31 грудня 2017 року складають 185 575 мільйонів гривень до вирахування резерву на знецінення кредитів. Див. Примітку 9;
- переорієнтувати мережу відділень на повнофункціональні відділення;
- зберегти адекватність капіталу на рівні 14-15%;
- залишатися одним з найбільших платників до бюджету України.

Керівництво Групи вважає, що припущення про безперервність діяльності застосоване при підготовці цієї консолідованої фінансової звітності є обґрунтованим.

Визначення пов'язаної сторони та початкове визнання операцій з пов'язаними сторонами. У ході звичайної діяльності Група здійснює операції з пов'язаними сторонами. МСБО 39 вимагає обліковувати фінансові інструменти при початковому визнанні за справедливою вартістю. За відсутності активного ринку таких операцій, для того щоб визначити, чи здійснювались такі операції за ринковими або неринковими ставками, використовуються професійні судження. Підставою для таких суджень є ціноутворення щодо подібних видів операцій з непов'язаними сторонами та аналіз ефективної процентної ставки.

Збитки від знецінення кредитів та авансів. Група регулярно аналізує свої кредитні портфелі для визначення знецінення. При визначенні того, чи необхідно відображати збиток від знецінення у складі прибутку чи збитку за період, Група використовує припущення щодо того, чи є у наявності дані, які вказують на зменшення очікуваних майбутніх грошових потоків від кредитного портфелю, яке можна виміряти до того, як це зменшення можна зіставити з конкретним активом у цьому портфелі. Такі ознаки можуть включати існуючі дані, що вказують на негативні зміни платоспроможності позичальників, що входять до складу групи, або національних чи місцевих економічних умов, що співвідносяться з дефолтами по активах у групі. Керівництво використовує оцінки, які базуються на попередньому досвіді збитків для активів із характеристиками кредитного ризику та об'єктивними ознаками знецінення, схожими з даним портфелем, при визначенні майбутніх грошових потоків. Методологія та припущення, що використовуються для оцінки як строків, так і сум майбутніх грошових потоків, регулярно переглядаються для зменшення будь-якої різниці між оцінкою збитків та фактичним досвідом майна суттєво впливає на оцінку наявності знецінення кредитів та авансів клієнтам. Справедлива вартість забезпечення в значній мірі сприяє оцінці того, чи існує погіршення кредитів та авансів клієнтам.

Збільшення або зменшення фактичних збитків на 10% у порівнянні з оціночною сумою збитків призвело б до збільшення на 666 мільйонів гривень або зменшення 1 487 мільйонів гривень збитків від знецінення кредитів (2016 рік: збільшення на 693 мільйонів гривень або зменшення на 1 360 мільйонів гривень збитків від знецінення кредитів), відповідно. Збитки від знецінення окремих значних кредитів визначені на підставі оцінки дисконтованих майбутніх грошових потоків від окремих кредитів з урахуванням їх погашення та реалізації будь-яких активів, наданих у заставу як забезпечення кредитів. Збільшення або зменшення на 10% фактичних збитків у порівнянні з розрахунковими майбутніми дисконтованими грошовими потоками від окремих значних кредитів внаслідок можливих відмінностей у сумах та строках грошових потоків призвело б до збільшення 1 335 мільйонів гривень або зменшення на 18 398 мільйонів гривень збитків від знецінення кредитів (2016 рік: збільшення на 2 733 мільйонів гривень або зменшення на 16 021 мільйонів гривень збитків від знецінення кредитів), відповідно.

Справедлива вартість вбудованих похідних активів. Справедлива вартість похідних фінансових інструментів, які не котируються на активних ринках, визначається з використанням методів оцінки. У тих випадках, коли методи оцінки (наприклад, моделі) використовуються для визначення справедливої вартості, вони перевіряються і періодично переглядаються кваліфікованим персоналом. Наскільки це практично можливо, в моделях використовуються тільки спостережувані дані, але там, де це неможливо, наприклад, оцінки волатильності обмінних курсів, для визначення справедливої вартості потрібна певна ступінь судження. Якби волатильність збільшилася на 20% або зменшилася на 5%, то справедлива вартість вбудованого похідного фінансового активу та відповідна сума у консолідованому звіті про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід збільшилася на 1 043 мільйонів гривень або зменшилася на 225 мільйонів гривень. Додаткова інформація представлена в Примітці 29.

4 Основні облікові оцінки та судження, що використовувались при застосуванні облікової політики (продовження)

Резерв під зобов'язання, пов'язані з діяльністю у Криму. Як описано у Примітці 19 Група визнала резерв у сумі 1 358 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 1 299 мільйонів гривень) щодо припинення його діяльності у Криму. Цей резерв був розрахований з урахуванням ймовірного у майбутньому негативного результату позовів, поданих проти Групи, та прийняття несприятливих для Групи рішень за спорами, в яких він виступає стороною. Крім того, Група визнала умовні та інші зобов'язання пов'язані з припиненням діяльності у Криму. Див. Примітку 28.

5 Запровадження нових або переглянутих стандартів та тлумачень

Перераховані нижче нові та переглянуті стандарти та інтерпретації вступили в силу у звітному році, проте вони не мали впливу на цю фінансову звітність:

- Поправки до МСБО 12 «Податок на прибуток» - «Визнання відстрочених податкових активів по нереалізованих збитках» – (випущені 19 січня 2016 року; застосовуються до річних періодів, які починаються 1 січня 2017 року або після цієї дати).
- Поправки до МСФЗ 12 «Розкриття інформації про частки участі в інших суб'єктах господарювання» - «Роз'яснення щодо застосування вимог до розкриття інформації за МСФЗ 12» (випущені 8 грудня 2016 року; застосовуються до річних періодів, які починаються 1 січня 2017 року або після цієї дати).

Крім того, відповідно змін до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», випущених 29 січня 2016 року, що застосовуються до річних періодів, які починаються з 1 січня 2017 року або після цієї дати, Група розкрила інформацію про зміни у зобов'язаннях, що виникають у результаті фінансової діяльності. Див. Примітку 32.

6 Нові положення бухгалтерського обліку

Нові та переглянуті МСФЗ, які були випущені, але ще не вступили в силу.

Нижче представлені стандарти та інтерпретації, які були випущені, але ще не набрали чинності на дату публікації консолідованої фінансової звітності Групи. Група планує застосувати ці стандарти після їх вступу в силу.

МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти». У липні 2014 року Рада з МСФЗ опублікувала остаточну версію МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти», який замінює МСБО (IAS) 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». Стандарт запроваджує нові вимоги до класифікації та оцінки, знецінення та обліку хеджування. МСФЗ (IFRS) 9 набуває чинності для річних звітних періодів, які починаються 1 січня 2018 року або після цієї дати. Крім обліку хеджування, ретроспективне застосування є обов'язковим, але перерахунок порівняльної інформації не потрібний.

Група планує застосувати новий стандарт, визнавши сукупний ефект переходу в складі нерозподіленого прибутку на 1 січня 2018 року і не буде перераховувати порівняльну інформацію.

Група в процесі кількісного визначення ефекту прийняття МСФЗ 9, однак жодна достовірна оцінка такого ефекту поки недоступна.

а) Класифікація та оцінка

У частині класифікації та оцінки новий стандарт вимагає, щоб оцінка всіх фінансових активів, за винятком дольових та похідних інструментів, проводилася на основі комбінованого підходу виходячи з бізнес-моделі, яка використовується організацією для управління фінансовими активами, і характеристик фінансового активу, пов'язаних з передбаченими договором грошовими потоками. Замість категорій, встановлених МСБО (IAS) 39, вводяться такі категорії фінансових інструментів: оцінювані за справедливою вартістю через прибуток або збиток, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід і за амортизованою собівартістю. МСФЗ (IFRS) 9 також дозволяє організаціям продовжувати класифікувати (але без права подальшої рекласифікації) фінансові інструменти, що відповідають критеріям визнання в якості оцінюваних за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, в категорію оцінюваних за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо це дозволяє усунути або значно зменшити непослідовність підходів до оцінки або визнання.

Згідно з МСФЗ (IFRS) 9 всі боргові фінансові активи, які не відповідають критерію «виключно виплата основної суми боргу та процентів на непогашену суму основного боргу» (SPPI), класифікуються при первісному визнанні як фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (СВПЗ). Згідно з даним критерієм, боргові інструменти, які не відповідають визначенню «базової кредитної угоди», такі як інструменти, що містять вбудовану можливість конвертації, або кредити без права регресу, оцінюються за СВПЗ.

6 Нові положення бухгалтерського обліку (продовження)

Для боргових фінансових інструментів, які відповідають критерію SPPI, класифікація при первісному визнанні визначається на основі бізнес-моделі, згідно з якою управляються дані інструменти:

- інструменти, які утримуються з метою отримання передбачених договором грошових потоків, оцінюються за амортизованою собівартістю;
- інструменти, які утримуються з метою отримання передбачених договором грошових потоків та продажу, оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (СВІСД);
- інструменти, які утримуються для інших цілей, оцінюються за СВПЗ.

Дольові фінансові активи при первісному визнанні необхідно класифікувати як оцінювані за СВПЗ, крім випадків, коли на власний розсуд прийнято рішення, без права наступної відміни, класифікувати дольовий фінансовий актив як оцінюваний за СВІСД. Для дольових фінансових інструментів, класифікованих як оцінювані за СВІСД, всі реалізовані та нереалізовані доходи і витрати, крім дивідендних доходів, визнаються в складі іншого сукупного доходу, без права подальшої рекласифікації в чистий прибуток або збиток.

Класифікація та оцінка фінансових зобов'язань залишаються незмінними. Похідні фінансові інструменти продовжують оцінюватися за СВПЗ.

Група знаходиться у процесі завершення первинної оцінки впливу МСФЗ 9 щодо класифікації та оцінки.

Група очікує, що буде продовжувати оцінювати за справедливою вартістю всі фінансові активи, які на даний момент оцінюються за справедливою вартістю.

Боргові цінні папери, за винятком боргових цінних паперів з вбудованим опціоном, які в даний час класифікуються доступні для подальшого продажу, як очікується, будуть оцінюватися за СВІСД згідно з МСФЗ (IFRS) 9, оскільки Група очікує не тільки утримувати ці активи для збору грошових потоків за контрактами, а й продавати значну суму на відносно частій основі. Переважна більшість кредитів, як очікується, задовольнить критерієм SPPI і буде, як і раніше, оцінюватися за амортизованою вартістю, однак деякі з кредитів будуть рекласифіковані за СВПЗ. Очікується, що боргові цінні папери, за винятком боргових цінних паперів з вбудованим опціоном, які в даний час класифікуються як утримувані до погашення, будуть оцінюватися за амортизованою вартістю. Очікується, що боргові цінні папери з вбудованим опціоном, які в даний час класифікуються як доступні для подальшого продажу або утримувані до погашення, будуть оцінюватися за СВПЗ відповідно до МСФЗ (IFRS) 9.

Надані Групою кредити, як очікується, будуть відповідати критерію SPPI і будуть в основному оцінюватися за амортизованою собівартістю.

Інші фінансові активи та зобов'язання, які наразі оцінюються за амортизованою собівартістю, як очікується, Група продовжить оцінювати за амортизованою собівартістю.

б) Знецінення

МСФЗ (IFRS) 9 вимагає, щоб Група визнавала резерв під очікувані кредитні збитки (ОКЗ) за всіма своїми борговими фінансовими активами, які оцінюються за амортизованою вартістю або СВІСД, а також зобов'язаннями з надання позик і договорами фінансових гарантій. Резерв розраховується на основі ОКЗ, пов'язаних з ймовірністю дефолту протягом наступних дванадцяти місяців, якщо не відбулося істотного збільшення кредитного ризику з моменту визнання фінансового інструменту; в останньому випадку резерв розраховується на основі ОКЗ за весь строк життя активу. Якщо фінансовий актив відповідає визначенню придбаного або створеного кредитно-знеціненого фінансового активу, резерв розраховується на основі зміни ОКЗ за весь термін життя активу.

При первісному застосуванні МСФЗ (IFRS) 9, у порівнянні з МСБО (IAS) 39, сума оціночних резервів під очікувані кредитні збитки суттєво не змінилася за кредитами, за якими відбулося істотне збільшення кредитного ризику з моменту визнання фінансових інструментів. Тобто збільшення резервів відбудеться головним чином за незнеціненими кредитами та кредитами без суттєвого збільшення кредитного ризику. Сума зміни ефекту за резервами під очікувані кредитні збитки наразі в процесі оцінки.

6 Нові положення бухгалтерського обліку (продовження)

МСФЗ (IFRS) 15 «Виручка за договорами з клієнтами» (випущений 28 травня 2014 року і вступає у силу для періодів, які починаються з 1 січня 2018 року або після цієї дати). МСФЗ (IFRS) 15 запроваджує нову п'ятисходовкову модель обліку доходів, що випливають з контрактів з клієнтами. Цей новий стандарт вводить основний принцип обов'язкового визнання виручки за ціною операції у випадку передачі товарів чи послуг клієнту. Окремі партії товарів чи пакети послуг, які чітко ідентифіковані, повинні визнаватися окремо, а будь-які знижки та ретроспективні знижки з ціни контракту, як правило, повинні відноситися на окремі елементи. Якщо сума винагороди з будь-яких причин змінюється, слід визнавати мінімальні суми за умови відсутності значного ризику перегляду. Витрати, понесені у зв'язку з гарантіями за контрактами із клієнтами, необхідно капіталізувати та амортизувати протягом періоду надходження вигод від контракту. Наразі Група очікує, що новий стандарт не матиме суттєвого впливу на консолідовану фінансову звітність.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 10 та МСБО (IAS) 28: «Продаж або внесення активів в асоційовану компанію чи спільне підприємство інвестором» (випущені 11 вересня 2014 року і вступають в силу для річних періодів, які починаються після дати, визначеної Радою з міжнародних стандартів фінансової звітності). Поправки розглядають протиріччя між МСФЗ (IFRS) 10 та МСБО (IAS) 28, в частині обліку втрати контролю над дочірньою організацією, яка продається асоційованій компанії або спільному підприємству або вноситься до них. Поправки роз'яснюють, що прибуток або збиток, які виникають у результаті продажу або внеску активів, які представляють собою бізнес згідно з визначенням в МСФЗ (IFRS) 3, в угоді між інвестором і його асоційованою компанією або спільним підприємством, визнаються в повному обсязі. Однак прибуток або збиток, які виникають у результаті продажу або внеску активів, які не становлять собою бізнес, визнаються тільки в межах часток участі, наявних у інших, ніж компанія, інвесторів в асоційованій компанії або спільному підприємстві. Група не очікує істотного ефекту від застосування цих поправок.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 2 «Платіж на основі акцій» (випущені 20 червня 2016 року і вступають в силу для річних періодів, які починаються 1 січня 2018 року або після цієї дати). Рада з МСФЗ випустила поправки до МСФЗ (IFRS) 2 «Виплати на основі акцій», в яких розглядаються три основних аспекти: вплив умов переходу прав на оцінку операцій з виплат на основі акцій з розрахунками грошовими коштами; класифікація операцій за виплатами на основі акцій з умовою розрахунків на нетто-основі для зобов'язань з податку, утримуваного у джерела; облік зміни умов операції з виплат на основі акцій, в результаті чого операція перестає класифікуватися як операція з розрахунками грошовими коштами і починає класифікуватися як операція з розрахунками пайовими інструментами. При прийнятті поправок організації не зобов'язані перераховувати інформацію за попередні періоди, проте допускається ретроспективне застосування за умови застосування поправок щодо всіх трьох аспектів і дотримання інших критеріїв. Група не очікує впливу цих поправок на його консолідовану фінансову звітність, бо не має та не планує виплат на основі акцій.

МСФЗ 16 "Оренда" (випущений в січні 2016 року і вступає в силу для річних періодів, які починаються 1 січня 2019 року або після цієї дати). МСФЗ (IFRS) 16 замінює собою МСБО (IAS) 17 «Оренда», Роз'яснення КТМФЗ (IFRIC) 4 «Визначення наявності в угоді ознак оренди», Роз'яснення ПКР (SIC) 15 «Операційна оренда - стимули» і Роз'яснення ПКР (SIC) 27 «Визначення сутності операцій, які мають юридичну форму оренди». МСФЗ (IFRS) 16 встановлює принципи визнання, оцінки, подання та розкриття інформації про оренду і вимагає, щоб орендарі відображали усі договори оренди з використанням єдиної моделі обліку в балансі, аналогічно порядку обліку, передбаченому в МСБО (IAS) 17 для фінансової оренди. Стандарт передбачає два звільнення від визнання для орендарів - щодо оренди активів з низькою вартістю та короткострокової оренди (тобто оренди з терміном не більше 12 місяців). На дату початку оренди орендар буде визнавати зобов'язання щодо орендних платежів (тобто зобов'язання з оренди), а також актив, який представляє право користування базовим активом протягом терміну оренди (тобто актив у формі права користування). Орендарі будуть зобов'язані визнавати витрати на відсотки за зобов'язанням по оренді окремо від витрат по амортизації активу в формі права користування.

Орендарі також повинні будуть переоцінювати зобов'язання за орендою при настанні певної події (наприклад, зміні строків оренди, зміні майбутніх орендних платежів в результаті зміни індексу або ставки, що використовуються для визначення таких платежів). У більшості випадків орендар буде враховувати суми переоцінки зобов'язання по оренді в якості коригування активу в формі права користування.

Порядок обліку для орендодавця відповідно до МСФЗ (IFRS) 16 практично не змінюється в порівнянні з діючими на даний момент вимогами МСБО (IAS) 17. Орендодавці будуть продовжувати класифікувати оренду, використовуючи ті ж принципи класифікації, що і в МСБО (IAS) 17, виділяючи при цьому два види оренди: операційну і фінансову.

Крім цього, МСФЗ (IFRS) 16 вимагає від орендодавців і орендарів розкриття більшого обсягу інформації в порівнянні з МСБО (IAS) 17.

6 Нові положення бухгалтерського обліку (продовження)

Група не планує застосовувати МСФЗ (IFRS) 16 достроково і в даний час оцінює вплив даного стандарту на його консолідовану фінансову звітність.

МСФЗ (IFRS) 17 "Договори страхування" (випущений у травні 2017 року і вступає в дію з 1 січня 2021 року або після цієї дати). МСФЗ 17 – це новий комплексний стандарт для договорів страхування, який розглядає питання визнання і оцінки, подання та розкриття інформації. Коли МСФЗ (IFRS) 17 вступить в силу, він замінить собою МСФЗ (IFRS) 4 "Договори страхування", який був випущений у 2005 році. МСФЗ (IFRS) 17 застосовується до всіх видів договорів страхування (наприклад, страхування життя і страхування, відмінного від нього, пряме страхування і перестрахування) незалежно від виду організації, яка випускає їх, а також до певних гарантій і фінансових інструментів з умовами дискреційної участі. Є декілька винятків із сфери застосування. Основна мета МСФЗ (IFRS) 17 полягає в наданні моделі обліку договорів страхування, яка є більш ефективною і послідовною для страховиків. На відміну від вимог МСФЗ (IFRS) 4, які в основному базуються на попередніх місцевих облікових політиках, МСФЗ (IFRS) 17 надає всебічну модель обліку договорів страхування, охоплюючи все доречні аспекти обліку. В основі МСФЗ (IFRS) 17 лежить загальна модель, доповнена наступним:

- певні модифікації для договорів страхування з прямою участю в інвестиційному доході (метод змінної винагороди);
  - спрощений підхід (підхід на основі розподілу премії) в основному для короткострокових договорів.
- МСФЗ (IFRS) 17 не є застосовним для Групи.

Поправки до МСБО (IAS) 40 «Переведення інвестиційної нерухомості з категорії в категорію (випущені 8 грудня 2016 р. і вступають в силу для річних періодів, які починаються 1 січня 2018 р. або після цієї дати). Поправки пояснюють, коли суб'єкт господарювання повинен перевести об'єкти нерухомості, включаючи нерухоме майно, яке в процесі будівництва або розвитку, в категорію або із категорії інвестиційної власності. В поправках зазначено, що зміна характеру використання здійснюється, коли об'єкт нерухомості починає відповідати або перестає відповідати визначенню інвестиційної нерухомості, і є докази зміни характеру його використання. Просте зміна намірів керівництва щодо використання нерухомості не свідчить про зміну характеру цього використання.

Суб'єкти господарювання повинні застосовувати дані поправки перспективно щодо змін характеру використання, які відбуваються на дату початку річного звітного періоду, в якому суб'єкт господарювання вперше застосовує поправки, або після цієї дати. Суб'єкту господарювання слід повторно проаналізувати класифікацію нерухомості, яка утримується на цю дату, і, у разі необхідності, здійснити переведення нерухомості для відображення умов, які існують на цю дату. Допускається ретроспективне застосування відповідно до МСБО (IAS) 8, але тільки якщо це можливо без використання більш пізньої інформації.

Група не очікує істотного ефекту від застосування цих поправок.

Щорічні удосконалення МСФЗ, період 2014-2017 рр.

Дані удосконалення включають такі:

МСФЗ (IFRS) 1 Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності - вилучення короткострокових винятків для організацій, які вперше застосовують МСФЗ (поправка набуває чинності з 1 січня 2018 року). Короткострокові вилучення, передбачені параграфами Е3-Е7 МСФЗ 1, були вилучені, оскільки вони виконали свою функцію. Ця зміна не застосовується до Групи.

Поправки до МСБО (IAS) 28 "Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства (набувають чинності з 1 січня 2018 року). Пояснення того, що рішення здійснювати оцінку об'єктів інвестицій за справедливою вартістю через прибуток або збиток необхідно застосовувати окремо для кожної інвестиції.

Поправки роз'яснюють наступне:

Організація, яка спеціалізується на венчурних інвестиціях, або інша аналогічна організація, може прийняти рішення оцінити інвестиції в асоційовані організації та спільні підприємства за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Таке рішення приймається окремо для кожної інвестиції при первинному визнанні.

6 Нові положення бухгалтерського обліку (продовження)

Якщо організація, яка сама не є інвестиційною організацією, має долю участі в асоційованій організації або спільному підприємстві, які є інвестиційними організаціями, то при застосуванні методу дольової участі така організація може вирішити зберегти оцінку за справедливою вартістю, яка застосовується її асоційованою організацією або спільним підприємством, які є інвестиційними організаціями, до своїх власних часток участі в дочірніх організаціях. Таке рішення приймається окремо для кожної асоційованої організації або спільного підприємства, що є інвестиційними організаціями, на більш пізні з наступних дат:

(а) дату первісного визнання асоційованої організації або спільного підприємства, які являються інвестиційними організаціями; (б) дату, на яку асоційована організація або спільне підприємство стають інвестиційними організаціями; і (с) дату, на яку асоційована організація або спільне підприємство, які являються інвестиційними організаціями, вперше стають материнськими організаціями.

Ця поправка не застосовна до Групи.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 4 «Застосування МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» разом з МСФЗ (IFRS) 4 «Договори страхування»

Дані поправки вирішують проблеми, що виникають у зв'язку з застосуванням нового стандарту для фінансових інструментів МСФЗ (IFRS) 9 до впровадження МСФЗ (IFRS) 17 «Договори страхування», який замінює МСФЗ (IFRS) 4. Поправки передбачають дві можливості для організацій, які випускають договори страхування: тимчасове звільнення від застосування МСФЗ (IFRS) 9 та методу накладання.

Тимчасове звільнення вперше застосовується у відношенні звітних періодів, які починаються 1 січня 2018 року або після цієї дати. Організація може прийняти рішення щодо застосування методу накладання, коли вона вперше застосовує МСФЗ (IFRS) 9, і застосувати даний метод ретроспективно відносно фінансових активів, класифікованих за вибором організації при переході на МСФЗ (IFRS) 9. При цьому організація перераховує порівняльну інформацію, щоб відобразити метод накладання, у тому і тільки у тому випадку, коли вона перераховує порівняльну інформацію при застосуванні МСФЗ (IFRS) 9. Група не очікує впливу на його консолідовану фінансову звітність.

Ці поправки не застосовані до Групи.

КТМФЗ (IFRIC) 22 – «Операції в іноземній валюті і попередня оплата» (випущені 8 грудня 2016 р. і вступають в силу для річних періодів, які починаються 1 січня 2018 р. або після цієї дати). У тлумаченні роз'яснюється, що дата операції для цілей визначення обмінного курсу, який необхідно використовувати при первісному визнанні відповідного активу, витрат або доходу (або його частини) при припиненні визнання немонетарного активу або немонетарного зобов'язання, які виникають у результаті здійснення або отримання попередньої оплати, є дата, на яку організація спочатку визнає немонетарний актив або немонетарне зобов'язання, які виникають у результаті здійснення або отримання попередньої оплати. Оскільки, поточна діяльність відповідає тлумаченню, Група не очікує впливу на його консолідовану фінансову звітність.

КТМФЗ (IFRIC) 23 «Невизначеність у відношенні податкових норм податку на прибуток» (Тлумачення застосовується для річних звітних періодів, які починаються з 1 січня 2019 року або після цієї дати). У тлумаченні розглядається облік податку на прибуток, коли податкові процедури передбачають невизначеність, яка впливає на застосування МСБО (IAS) 12. Роз'яснення не застосовується до податків або зборів, які не відносяться до сфери застосування МСБО (IAS) 12, а також не містять вимог щодо процентів та штрафів, пов'язаних з невизначеним податковими трактуваннями.

Організації необхідно вирішити, розглядати кожне невизначену податкове трактування окремо або разом з одним або декількома іншими невизначеними податковими трактуваннями. Необхідно використовувати підхід, який дозволить з більшою точністю прогнозувати результат вирішення невизначеності.

Оскільки Група працює у складному податковому середовищі, застосування тлумачення може впливати на його консолідовану фінансову звітність та необхідну інформацію. Крім того, Групі можливо, буде потрібно встановити процеси та процедури отримання інформації, необхідної для своєчасного застосування тлумачення.

7 Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Грошові кошти в касі	14 256	12 101
Залишок на рахунку в НБУ	4 766	5 644
Залишок на рахунку та обов'язкові резерви в Центральному банку Кіпру	1 775	1 505
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» в банках		
- Україна	11	406
- ОЕСР	4 461	10 483
- Інші країни, крім ОЕСР	31	20
Всього грошових коштів та їх еквівалентів та обов'язкових резервів	25 300	30 159

Станом на 31 грудня 2017 року обов'язкові резерви на рахунках філії Групи на Кіпрі зберігалися в Центральному банку Кіпру на загальну суму 100 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 65 мільйонів гривень). Крім того, станом на 31 грудня 2017 року кошти в філії Групи на Кіпрі в сумі 1 675 мільйонів гривень були обмежені у використанні аналогічним чином як обов'язкові резерви і були не доступні для операційної діяльності.

Оскільки відповідні ліквідні активи не можна використовувати для фінансування поточної діяльності Групи, для цілей складання консолідованого звіту про рух грошових коштів 1 775 мільйонів гривень таких коштів було виключено зі складу грошових коштів та їх еквівалентів (на 31 грудня 2016 року: 1 486 мільйонів гривень).

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Всього грошових коштів та їх еквівалентів та обов'язкових резервів	25 300	30 159
Мінус: обов'язковий резерв та заблоковані кошти	(1 775)	(1 486)
Грошові кошти та їх еквіваленти для цілей складання консолідованого звіту про рух грошових коштів	23 525	28 673

Станом на 31 грудня 2017 року залишок на рахунку в НБУ, наданий у забезпечення кредиту рефінансування, отриманого від НБУ, становив 1 294 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 1 294 мільйонів гривень). Див. Примітки 16 та 28. Ці кошти були доступні для фінансування поточних операцій Групи.

Кредитні рейтинги станом на 31 грудня 2017 року основані на рейтингах міжнародної рейтингової агенції Moody's, за умови їх наявності, або на рейтингах інших міжнародних рейтингових агенцій, трансформованих до найближчого еквівалента за шкалою рейтингів Moody's:

	Грошові кошти в касі	Залишки на рахунках у центральних банках, у тому числі обов'язкові резерви	Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» в банках	Всього
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
<i>Не прострочені та не знецінені</i>				
Грошові кошти в касі	14 256	-	-	14 256
Залишки на рахунках у центральних банках	-	6 541	-	6 541
Рейтинг Aa1-Aa3	-	-	3 881	3 881
Рейтинг A1-A3	-	-	495	495
Рейтинг Baa3	-	-	20	20
Рейтинг Ba2-Ba3	-	-	22	22
Рейтинг Saa1	-	-	6	6
Рейтинг Saa3	-	-	3	3
Рейтинг Ca	-	-	4	4
Без рейтингу	-	-	72	72
Всього грошових коштів та їх еквівалентів та обов'язкових резервів	14 256	6 541	4 503	25 300

7 Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви (продовження)

Кредитні рейтинги станом на 31 грудня 2016 року основані на рейтингах міжнародної рейтингової агенції Moody's, за умови їх наявності, або на рейтингах інших міжнародних рейтингових агенцій, трансформованих до найближчого еквівалента за шкалою рейтингів Moody's:

	Грошові кошти в касі	Залишки на рахунках у центральних банках, у тому числі обов'язкові резерви	Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» в банках	Всього
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
<i>Не прострочені та не знецінені</i>				
Грошові кошти в касі	12 101	-	-	12 101
Залишки на рахунках у центральних банках	-	7 149	-	7 149
Рейтинг Aa1-Aa3	-	-	9 523	9 523
Рейтинг A1-A3	-	-	732	732
Рейтинг Baa2-Baa3	-	-	52	52
Рейтинг B3	-	-	19	19
Рейтинг Ca	-	-	364	364
Без рейтингу	-	-	219	219
Всього грошових коштів та їх еквівалентів та обов'язкових резервів	12 101	7 149	10 909	30 159

Аналіз грошових коштів та їх еквівалентів і обов'язкових резервів за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 26.

8 Заборгованість банків

	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
<i>У мільйонах українських гривень</i>		
Депозитні сертифікати Національного банку України	2 853	-
Гарантійні депозити в банках	1 613	2 410
Інші	50	-
Всього заборгованості банків	4 516	2 410

Інформацію про заборгованість банків, переданих у забезпечення, наведено у Примітці 28.

Нижче поданий аналіз заборгованості банків за кредитною якістю станом на 31 грудня 2017 року:

	Депозитні сертифікати Національного банку України	Гарантійні депозити в банках	Інші	Всього
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
<i>Не прострочені та не знецінені</i>				
- Депозитні сертифікати Національного банку України	2 853	-	-	2 853
- Рейтинг A1-A2	-	1 613	-	1 613
- Без рейтингу	-	-	50	50
Всього заборгованості банків	2 853	1 613	50	4 516

8 Заборгованість банків (продовження)

Нижче поданий аналіз заборгованості банків за кредитною якістю станом на 31 грудня 2016 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Гарантійні депозити в банках	Всього
<i>Не прострочені та не знецінені</i>		
- Рейтинг А1-А3	2 400	2 400
- Без рейтингу	10	10
Всього заборгованості банків	2 410	2 410

Кредитні рейтинги ґрунтуються на рейтингах міжнародної рейтингової агенції Moody's, за умови їх наявності, або на рейтингах інших міжнародних рейтингових агенцій, трансформованих до найближчого еквівалента за шкалою рейтингів Moody's. Основний фактор, який враховує Група при визначенні того, чи є сума заборгованості знеціненою, – це її прострочений статус.

Інформацію про розрахункову справедливу вартість кожного класу заборгованості банків подано у Примітці 29. Аналіз заборгованості банків за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 26.

9 Кредити та аванси клієнтам

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Кредити, що управляються як окремий портфель	185 575	191 139
Кредити юридичним особам	3 479	2 638
Кредити фізичним особам – кредитні картки	30 354	19 749
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	9 130	9 045
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3 144	1 069
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	264	264
Кредити фізичним особам – інші кредити	769	1 054
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	3 952	2 494
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – юридичні особи	317	307
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – фізичні особи	197	164
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	237 181	227 923
Мінус: резерв на знецінення кредитів	(198 846)	(184 341)
Всього кредитів та авансів клієнтам	38 335	43 582

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років «Кредити, що управляються як окремий портфель», включають непрацюючі кредити, які були видані до 19 грудня 2016 року. На думку Керівництва, цей портфель має схожі показники кредитного ризику, незалежно від класифікації за галуззю економіки та напрямом комерційної діяльності на дату видачі таких кредитів.

Станом на 31 грудня 2017 року Група визнала резерв під знецінення 181 887 мільйонів гривень за цими кредитами (31 грудня 2016 року: 169 147 мільйонів гривень).

Загальна сума відрахувань до резерву на знецінення кредитів за цим портфелем склала 17 275 мільйонів гривень за 2017 рік. Як описано у Примітці 3, 12 557 мільйонів гривень з цієї суми відноситься до попередніх років. Крім цього, у 2017 році відбулося значне погіршення якості «Кредитів, що управляються як окремий портфель», а саме: прострочення платежів понад 90 днів, зниження справедливої вартості забезпечення, визнання судом недійсності забезпечення та інше.

Станом на 31 грудня 2017 року Група мала нерухоме майно як врегулювання прострочених кредитів клієнтів загальною балансовою вартістю 11 268 мільйонів гривень (31 грудня 2016 року: 21 836 мільйонів гривень). Див Примітку 15.

Процентні доходи, нараховані за кредитами, щодо яких було визнано зменшення корисності за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, становили 1 328 мільйонів гривень (31 грудня 2016 року: 2 474 мільйонів гривень).

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У 2017 році у сумі резерву на знецінення кредитів відбулися такі зміни:

У мільйонах українських гривень	Кредити, що управляються як окремих портфель	Кредити юридичним особам	Кредити фізичним особам				МСП	Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	Всього
			Кредитні картки	Іпотечні кредити	Кредити на придбання автомобіля	Споживчі кредити	Інші кредити		
Резерв на знецінення кредитів на 1 січня 2017	169 147	1 377	4 048	7 036	251	108	709	1 592	73 184 341
Резерв на знецінення кредитів протягом періоду	17 275	256	517	62	(15)	22	(79)	291	17 18 346
Кредити та аванси клієнтам, списані протягом періоду як безнадійні	(5 863)	(1)	-	-	-	-	-	-	- (5 864)
Повернення раніше списаної безнадійної заборгованості за кредитами, що надані клієнтам	-	17	221	4	13	-	12	37	- 304
Курсові різниці	1 328	71	2	263	6	-	4	45	- 1 719
Резерв на знецінення кредитів на 31 грудня 2017	181 887	1 720	4 788	7 365	255	130	646	1 965	90 198 846

У 2016 році у сумі резерву на знецінення кредитів відбулися такі зміни:

У мільйонах українських гривень	Кредити юридичним особам	Кредити картки	Кредити фізичним особам				МСП	Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	Всього
			Іпотечні кредити	Кредити на придбання автомобіля	Споживчі кредити	Інші кредити			
Резерв на знецінення кредитів на 1 січня 2016	20 849	2 861	3 161	227	71	636	917	72	28 794
Резерв на знецінення кредитів протягом періоду	147 945	881	3 701	(19)	31	280	524	1 193	154 536
Кредити та аванси клієнтам, списані протягом періоду як безнадійні	(764)	(32)	(140)	(4)	-	-	(9)	-	(949)
Повернення раніше списаної безнадійної заборгованості за кредитами, що надані клієнтам	210	340	36	25	15	8	94	-	728
Курсові різниці	1 001	(1)	396	23	(1)	8	66	-	1 492
Вибуття дочірньої компанії	(133)	(1)	(117)	(1)	(8)	-	-	-	(260)
Резерв на знецінення кредитів на 31 грудня 2016	169 108	4 048	7 037	251	108	932	1 592	1 265	184 341

Концентрація клієнтського кредитного портфелю за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності була такою:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2017р.		31 грудня 2016р.	
	Сума	%	Сума	%
Кредити, що управляються як окремих портфель	185 575	79	191 139	84
Кредити фізичним особам	43 859	18	31 345	14
Підприємства малого та середнього бізнесу (МСП)	3 952	2	2 494	1
Комерційна діяльність, фінансові операції та торгівля цінними паперами	1 372	1	1 178	1
Сільське господарство, сільськогосподарське машинобудування та харчова промисловість	1 053	-	601	-
Промислове виробництво та хімічна промисловість	559	-	521	-
Інше	811	-	645	-
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	237 181	100	227 923	100

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Концентрація клієнтського кредитного портфелю за галузями економіки за позичальниками, які займаються декількома видами діяльності, визначалась згідно основного виду діяльності таких позичальників.

Станом на 31 грудня 2017 року загальна сума кредитів найбільшим 10 клієнтам Групи складала 54 720 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 53 193 мільйонів гривень) або 23% від загальної вартості кредитного портфелю (на 31 грудня 2016 року: 23%). Резерв під знецінення кредитів, пов'язаний з цими позичальниками становив 54 720 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 52 975 мільйонів гривень).

Нижче показана дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом (загальна сума інвестицій у лізинг) та її поточна вартість на 31 грудня 2017 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	До погашення протягом 1 року	До погашення протягом 1-5 років	До погашення після 5 років	Всього
Дебіторська заборгованість за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2017 р.	3 703	8 385	2 874	14 962
Неотриманий фінансовий дохід	(1 422)	(3 421)	(500)	(5 343)
Поточна вартість дебіторської заборгованості за платежами з лізингу на 31 грудня 2017 р.	2 281	4 964	2 374	9 619
Мінус: резерви на знецінення	(1 755)	(3 785)	(1 903)	(7 443)
Всього дебіторської заборгованості за платежами з лізингу	526	1 179	471	2 176

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Нижче показана дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом (загальна сума інвестицій у лізинг) та її поточна вартість на 31 грудня 2016 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	До погашення протягом 1 року	До погашення протягом 1-5 років	До погашення після 5 років	Всього
Дебіторська заборгованість за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2016 р.	2 766	12 199	8 017	22 982
Неотриманий фінансовий дохід	(1 644)	(4 501)	(1 377)	(7 522)
Поточна вартість дебіторської заборгованості за платежами з лізингу на 31 грудня 2016 р.	1 122	7 698	6 640	15 460
Мінус: резерви на знецінення	(159)	(597)	(509)	(1 265)
Всього дебіторської заборгованості за платежами з лізингу	963	7 101	6 131	14 195

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2017 року

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Нижче поданий аналіз кредитів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2017 року:

	Кредити юридичним особам	Кредитні картки	Кредити поточні	Кредити на придбання автомобіля	Кредити фізичним особам Споживчі інші кредити	МСП	Дебіторська заборго- ваність за фінансовим лізингом	Всього
У мільйонах українських гривень								
Не прострочені та не знецінені								
- Великі позичальники з кредитною історією у Групі більше 2 років	573	-	-	-	-	-	-	573
- Великі нові позичальники з кредитною історією у Групі менше 2 років	398	-	-	-	-	-	-	398
- Кредити середнім позичальникам	1 063	-	-	-	-	14	167	1 409
- Кредити малим позичальникам	115	-	-	-	-	-	1 752	1 897
- Кредити від 1 до 100 мільйонів гривень	-	4	186	-	-	-	-	190
- Кредити менше 1 мільйона гривень	-	24 330	596	6	2 963	99	-	28 119
Всього не прострочених та не знецінених								
	2 149	24 334	782	6	2 963	113	1 919	32 586
Прострочені, але не знецінені								
- прострочені менше ніж 30 днів	39	1 020	40	-	48	5	63	1 263
- прострочені від 31 до 90 днів	25	340	35	1	15	4	26	462
Всього прострочених, але не знецінених								
	64	1 360	75	1	63	9	89	1 725
Кредити, визначені як індивідуально знецінені (загальна сума)								
- не прострочені	22 291	-	22	-	-	-	-	22 313
- прострочені менше ніж 30 днів	262	-	-	-	-	-	-	262
- прострочені від 31 до 90 днів	9 107	-	-	-	-	-	-	9 107
- прострочені від 91 до 180 днів	707	284	17	1	9	6	17	1 030
- прострочені від 181 до 360 днів	132 687	423	59	-	7	55	56	133 277
- прострочені більше ніж 361 день	12 331	4 070	8 178	256	102	817	1 871	27 645
Всього індивідуально знецінених кредитів (загальна сума)								
	177 385	4 777	8 276	257	118	878	1 944	202 870
Мінус: резерви на знецінення								
	(175 907)	(4 904)	(7 366)	(255)	(130)	(876)	(1 965)	(198 846)
Всього кредитів та авансів клієнтам								
	3 691	25 567	1 767	9	3 014	124	1 987	38 335

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Нижче поданий аналіз кредитів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2016 року:

	Кредити юридичним особам	Кредити картки	Кредити фізичним особам іпотечні кредити	Кредити на придбання автомобіля	Споживчі кредити	інші кредити	МСП	Дебіторська заборго- ваність за фінансовим лізингом	Всього
У мільйонах українських гривень									
Не прострочені та не знецінені									
- Великі позичальники з кредитною історією у Групі більше 2 років	391	116	-	-	-	-	-	-	507
- Кредити середнім позичальникам	1 082	-	-	-	-	25	144	201	1 452
- Кредити малим позичальникам	300	-	-	-	-	-	503	46	849
- Кредити від 1 до 100 мільйонів гривень	-	15	289	-	-	-	-	1	305
- Кредити менше 1 мільйона гривень	-	14 875	661	11	951	374	-	90	16 962
Всього не прострочених та не знецінених	1 773	15 006	950	11	951	399	647	338	20 075
Прострочені, але не знецінені									
- прострочені менше ніж 30 днів	57	632	97	1	10	24	39	45	905
- прострочені від 31 до 90 днів	51	277	56	-	3	23	17	18	445
Всього прострочених, але не знецінених	108	909	153	1	13	47	56	63	1 350
Кредити, визначені як індивідуально знецінені (загальна сума)									
- не прострочені	161 960	-	-	-	-	16	-	14 985	176 961
- прострочені менше ніж 30 днів	4 937	-	-	-	-	-	-	1	4 938
- прострочені від 31 до 90 днів	5 317	-	-	-	-	-	-	-	5 317
- прострочені від 91 до 180 днів	650	202	71	-	1	36	24	5	989
- прострочені від 181 до 360 днів	343	276	147	1	2	67	53	3	892
- прострочені більше ніж 361 день	3 339	3 485	7 727	251	102	718	1 714	65	17 401
Всього індивідуально знецінених кредитів (загальна сума)	176 546	3 963	7 945	252	105	837	1 791	15 059	206 498
Мінус: резерви на знецінення	(169 108)	(4 048)	(7 037)	(251)	(108)	(932)	(1 592)	(1 265)	(184 341)
Всього кредитів та авансів клієнтам	9 319	15 830	2 011	13	961	351	902	14 195	43 582

Група застосувала методику розрахунку резервів щодо кредитного портфеля відповідно до МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» та створила резерви на покриття збитків від знецінення кредитів, які були понесені, але які ще не були конкретно ідентифіковані за будь-яким окремим кредитом у кредитному портфелі до кінця звітного періоду. Політика Групи передбачає віднесення кожного кредиту до категорії не прострочених та не знецінених, поки не буде отримане об'єктивне свідчення того, що кредит є знеціненим.

Основні фактори, які враховує Група при визначенні того, чи є кредит знеціненим, – це його прострочений статус, значні фінансові труднощі, про які свідчить фінансова інформація позичальника, зниження справедливої вартості заставного забезпечення і можливості його реалізації.

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Прострочені, але не знецінені кредити – це забезпечені заставою кредити, справедлива вартість застави за якими покриває прострочені процентні платежі та виплати основної суми, крім кредитів за кредитною картою та споживчих кредитів, знецінення яких визнається після того, як вони стають простроченими понад 90 днів. Суми, обліковані як прострочені, але не знецінені, являють собою весь залишок за такими кредитами, а не лише прострочені суми окремих платежів.

Фінансовий вплив заставного забезпечення показаний шляхом окремого розкриття вартості забезпечення для (i) фінансових активів, заставне забезпечення та інші інструменти підвищення кредитної якості яких дорівнюють балансовій вартості активу чи перевищують її («активи з надлишковим заставним забезпеченням»), та (ii) фінансових активів, заставне забезпечення та інші інструменти підвищення кредитної якості яких менше балансової вартості активу («активи з недостатнім заставним забезпеченням»). Іпотечні кредити забезпечені відповідними об'єктами житлової нерухомості. Кредити на придбання автомобіля забезпечені відповідними автомобілями. Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу забезпечені відповідними об'єктами комерційної нерухомості, обладнанням та автомобілями для комерційних перевезень. Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом від фізичних та юридичних осіб забезпечена автомобілями та об'єктами нерухомості. До поданої нижче таблиці не включені кредити за кредитними картками, споживчі кредити та частина кредитів підприємствам малого і середнього бізнесу у сумі 622 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 552 мільйонів гривень), оскільки їх надання не вимагає заставного забезпечення.

Нижче показаний вплив забезпечення станом на 31 грудня 2017 року:

	Активи з надлишковим заставним забезпеченням		Активи з недостатнім заставним забезпеченням	
	Чиста балансова вартість активів	Очікувані грошові потоки від реалізації заставного забезпечення	Чиста балансова вартість активів	Очікувані грошові потоки від реалізації заставного забезпечення
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
Кредити юридичним особам	2 167	4 256	1 524	13
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 360	6 046	407	169
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	-	1	9	-
Кредити фізичним особам – інші кредити	31	186	93	4
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	28	327	1 337	6
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	1 609	2 402	567	238

Нижче показаний вплив забезпечення станом на 31 грудня 2016 року:

	Активи з надлишковим заставним забезпеченням		Активи з недостатнім заставним забезпеченням	
	Чиста балансова вартість активів	Очікувані грошові потоки від реалізації заставного забезпечення	Чиста балансова вартість активів	Очікувані грошові потоки від реалізації заставного забезпечення
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
Кредити юридичним особам	6 234	9 072	3 085	55
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 461	6 673	550	220
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	-	2	13	-
Кредити фізичним особам – інші кредити	41	224	310	15
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	87	340	263	62
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	10 601	11 907	3 594	2 713

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

При первісному визнанні кредитів і авансів клієнтам, справедлива вартість на основі методів оцінки, як правило, використовується для відповідних активів, ринкових цін, показників аналогічних активів.

Інформацію про розрахункову справедливу вартість кожного класу кредитів та авансів клієнтам подано у Примітці 29. Аналіз кредитів та авансів клієнтам за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 26. Інформація про залишки за операціями з пов'язаними сторонами наведена у Примітці 31.

10 Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	47 444	47 046
Довгострокові державні боргові цінні папери без вбудованого опціону	31 163	17 363
Довгострокові валютні державні боргові цінні папери	11 747	-
Всього інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу	90 354	64 409

У грудні 2017 року Група отримала державні облігації загальною номінальною вартістю 16 065 мільйонів гривень (без вбудованого опціону) як внесок в статутний капітал Банку. Див. Примітку 20.

На дату первісного визнання, у 2017 році, різниця між номінальною та справедливою вартістю державних облігацій без вбудованого опціону була відображена у складі капіталу як збиток від операцій з акціонером у сумі 895 мільйонів гривень.

У грудні 2016 року Група отримала державні облігації загальною номінальною вартістю 107 000 мільйонів гривень як внесок в статутний капітал Банку (Примітка 20), які включали в себе як державні облігації з вбудованим опціоном у сумі 64 000 мільйонів гривень так і державні облігації без вбудованого опціону у сумі 43 000 мільйонів гривень.

На дату первісного визнання, у 2016 році, різниця між номінальною та справедливою вартістю державних облігацій із вбудованим опціоном та пов'язаний з ними вбудований похідний фінансовий інструмент були відображені у складі капіталу як результат від операцій з акціонерами у сумі 9 934 мільйона гривень. Включаючи прибуток від первісного визнання вбудованого похідного фінансового інструменту на суму 27 296 мільйона гривень та збиток від первісного визнання основного договору (цінних паперів для подальшого продажу) у сумі 17 362 мільйона гривень. Вбудований похідний фінансовий інструмент було відокремлено від основного договору.

Станом на 31 грудня 2017 року державні облігації із вбудованим опціоном з процентною ставкою купона 6,0% (на 31 грудня 2016 року: 6,0%) та строками погашення у період з вересня 2028 року по жовтень 2031 року (на 31 грудня 2016 року: з вересня 2028 року по жовтень 2031 року). Крім того, умови випуску цих цінних паперів передбачають індексацію номінальної вартості за строками погашення відповідно до змін середньозваженого обмінного курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку за місяць, що передує випуску та місяць до дати погашення. Купонний дохід не підлягає індексації.

Станом на 31 грудня 2017 року державні облігації без вбудованого опціону з процентною ставкою купона 9,7-9,8% (на 31 грудня 2016 року: 9,5%) та строками погашення у період з жовтня 2027 року по листопад 2031 року (на 31 грудня 2016 року: з березня 2030 року по листопад 2031 року).

Довгострокові державні боргові зобов'язання, деноміновані в іноземній валюті, були представлені державними облігаціями в доларах та євро.

Станом на 31 грудня 2017 року балансова вартість державних облігацій деномінованих у доларах США складала 9 935 мільйонів гривень. Ці облігації мають процентні ставки від 3,85% до 5,4% річних та строки погашення у квітні – жовтні 2019 року.

Станом на 31 грудня 2017 року балансова вартість державних облігацій деномінованих у євро складала 1 680 мільйонів гривень, з процентною ставкою 3,95% та строком погашення у червні 2019 року.

10 Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу (продовження)

Станом на 31 грудня 2017 року державні облігації деноміновані у доларах США балансовою вартістю 1 565 мільйонів гривень були надані у забезпечення під короткостроковий кредит рефінансування НБУ. Див. Примітку 16.

11 Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Довгострокові державні боргові цінні папери без вбудованого опціону	24 538	-
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	7 604	-
Короткострокові державні боргові цінні папери	3 227	-
Короткострокові облігації, випущені Державною іпотечною установою	953	-
Всього інвестиційних цінних паперів до погашення	36 322	-

У лютому та липні 2017 року Група отримала державні облігації загальною номінальною вартістю 32 300 мільйонів гривень як внесок в статутний капітал Банку, які включали в себе як державні облігації з вбудованим опціоном у сумі 9 800 мільйонів гривень так і державні облігації без вбудованого опціону у сумі 22 500 мільйонів гривень.

Станом на 31 грудня 2017 року державні облігації із вбудованим опціоном з процентною ставкою купона 6,0% та строками погашення у період з січня 2031 року по січень 2032 року. Крім того, умови випуску цих цінних паперів передбачають індексацію номінальної вартості за строками погашення відповідно до змін середньозваженого обмінного курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку за місяць, що передує випуску та місяць до дати погашення. Купонний дохід не підлягає індексації.

На дату первісного визнання, у 2017 році, різниця між номінальною та справедливою вартістю цих облігацій була відображена у складі капіталу як результат від операцій з акціонером у сумі 1 397 мільйонів гривень, включаючи прибуток від первісного визнання вбудованого похідного фінансового інструменту на суму 3 893 мільйона гривень та збиток від первісного визнання основного договору (цінних паперів, що утримуються до погашення) у сумі 2 496 мільйона гривень. Вбудований похідний фінансовий інструмент було відокремлено від основного договору.

Станом на 31 грудня 2017 року державні облігації без вбудованого опціону зі ставкою купона 9,7% та строками погашення у період з березня 2032 року по грудень 2032 року.

На дату первісного визнання, у 2017 році, різниця між номінальною та справедливою вартістю облігацій без вбудованого опціону була відображена у складі капіталу як прибуток від операцій з акціонером у сумі 1 738 мільйонів гривень.

Станом на 31 грудня 2017 року, короткострокові державні боргові цінні папери включали дисконтні облігації із погашенням у січні-лютому 2018 року. Ці облігації було погашено у строк.

Станом на 31 грудня 2017 року облігації державної іпотечної установи із процентною ставкою 9% та строком погашення в листопаді 2018 року. Державна іпотечна установа є єдиною українською фінансовою установою другого рівня на ринку іпотечного кредитування, яка займається рефінансуванням іпотечних кредитів.

Станом на 31 грудня 2017 року довгострокові державні боргові цінні папери без вбудованого опціону балансовою вартістю 831 мільйонів гривень було обмежено у використанні як заставу надану Групою за договором відповідального зберігання готівки Національного банку України у касах Банку. Група не має права продати або у інший спосіб відчужувати такі цінні папери без попередньої згоди Національного банку України.

12 Інвестиційна нерухомість

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Інвестиційна нерухомість
Балансова вартість на 1 січня 2016 р.	14
Надходження	1 175
Переведення у інші активи	14
Переоцінка	155
Балансова вартість на 31 грудня 2016 р.	1 358
Збиток від уцінки	(779)
Балансова вартість на 31 грудня 2017 р.	579

Станом на 31 грудня 2017 року інвестиційна нерухомість, надана у забезпечення кредиту рефінансування, отриманого від НБУ, становила 436 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 1 189 мільйонів гривень). Див. Примітки 18 та 28.

13 Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи

У мільйонах українських гривень	Приміщення	Вдосконалення орендованого майна	Комп'ютерне обладнання	Транспортні засоби	Меблі, обладнання та інше	Нематеріальні активи	Всього
Балансова вартість на 1 січня 2016 р.	2 294	79	1 043	703	514	18	4 651
Первісна вартість або вартість оцінки на 1 січня 2016 р.	2 441	156	2 614	806	1 260	64	7 341
Накопичена амортизація та знос на 1 січня 2016 р.	(147)	(77)	(1 571)	(103)	(746)	(46)	(2 690)
Надходження	577	17	322	12	154	413	1 495
Вибуття	(15)	(19)	(23)	(4)	(62)	-	(123)
Амортизаційні відрахування та знос	(98)	(39)	(317)	(47)	(92)	(19)	(612)
Переоцінка	351	-	-	-	-	-	351
Витрати на знецінення, віднесені на прибуток або збиток	(19)	-	(8)	(1)	(4)	-	(32)
Вплив перерахунку у валюту подання	17	-	2	-	(30)	-	(11)
Вибуття дочірньої компанії	(928)	(1)	(25)	(665)	(36)	-	(1 655)
Рекласифікація будівель (або приміщень) в інвестиційну нерухомість	(45)	-	-	-	-	-	(45)
Балансова вартість на 31 грудня 2016 р.	2 134	37	994	(2)	444	412	4 019
Первісна вартість або вартість оцінки на 31 грудня 2016 р.	2 373	138	2 819	146	1 273	439	7 188
Накопичена амортизація та знос на 31 грудня 2016 р.	(239)	(101)	(1 825)	(148)	(829)	(27)	(3 169)
Надходження	6	10	208	17	151	240	632
Вибуття	(24)	-	(4)	(16)	(34)	(295)	(373)
Амортизаційні відрахування та знос	(52)	(18)	(327)	(17)	(90)	(25)	(529)
Витрати на знецінення, віднесені на прибуток або збиток	(373)	-	-	-	-	-	(373)
Рекласифікація категорій	(83)	-	(52)	54	88	(7)	-
Балансова вартість на 31 грудня 2017 р.	1 608	29	819	36	559	325	3 376
Первісна вартість або вартість оцінки на 31 грудня 2017 р.	2 176	247	3 160	228	1 581	377	7 769
Накопичена амортизація та знос на 31 грудня 2017 р.	(568)	(218)	(2 341)	(192)	(1 022)	(52)	(4 393)
Балансова вартість на 31 грудня 2017 р.	1 608	29	819	36	559	325	3 376

Станом на 31 грудня 2017 року нематеріальні активи включали внутрішньо згенеровані нематеріальні активи у сумі 61 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 340 мільйонів гривень).

У листопаді-грудні 2017 року приміщення були переоцінені за справедливою вартістю. Оцінку провели фірми незалежних оцінювачів, які мають відповідну професійну кваліфікацію та актуальний досвід оцінки активів аналогічної категорії зі схожим географічним розташуванням. Основою для оцінки приміщень стали спостережні ринкові ціни.

Станом на 31 грудня 2017 року балансова вартість приміщень включала 1 095 мільйонів гривень переоцінки (на 31 грудня 2016 року: 1 100 мільйонів гривень).

Станом на 31 грудня 2017 року було визнане кумулятивне відстрочене податкове зобов'язання в сумі 106 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 93 мільйонів гривень), коригування вартості було відображено у складі іншого сукупного доходу.

Станом на 31 грудня 2017 року балансова вартість приміщень складала би 2 163 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 1 050 мільйонів гривень), якби ці активи обліковувалися за первісною вартістю за вирахуванням амортизації.

13 Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи (продовження)

Станом на 31 грудня 2017 року загальна балансова вартість повністю амортизованих приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання, які Група продовжує використовувати, складала 408 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 251 мільйонів гривень).

Станом на 31 грудня 2017 року приміщення, удосконалення орендованого майна та обладнання балансовою вартістю 1 161 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 1 203 мільйонів гривень) були передані в заставу НБУ як забезпечення кредитів рефінансування. Див. Примітки 16 та 28.

14 Інші активи

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Дебіторська заборгованість від конвертації зобов'язань в акціонерний капітал	8 829	8 878
Запаси	305	239
Передоплати за послуги	126	2
Дорогоцінні метали	34	1
Податки, крім податку на прибуток майбутніх періодів	18	8
Інші	1 112	457
Мінус: резерв на знецінення інших активів	(772)	-
Всього інших активів	9 652	9 585

Дебіторську заборгованість, що виникла за конвертованими зобов'язаннями у капітал у сумі 8 829 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016: 8 878 мільйонів гривень) було відображено при націоналізації та внаслідок зміни у статуті Банку. Керівництво Групи розраховує повністю повернути цю суму, за вирахуванням резервів.

15 Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя

Станом на 31 грудня 2017 Група мала нерухоме майно загальною балансовою вартістю 11 268 мільйонів гривень року, як врегулювання прострочених кредитів клієнтів (на 31 грудня 2016 року: 21 836 мільйонів гривень), включаючи 807 мільйонів гривень визнаних у складі майна у 2017 році. Група планує реалізувати ці активи у ході звичайної діяльності. Дані активи було визнано за справедливою вартістю на дату їх отримання.

Станом на 31 грудня 2017 року Група визнала знецінення майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя у сумі 11 329 мільйонів гривень.

Крім того, майно у сумі 230 мільйонів гривень було списано протягом 2017 року як таке, що не підлягає відшкодуванню.

16 Заборгованість перед НБУ

Заборгованість перед НБУ була такою:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Довгострокові позикові кошти, надані НБУ	10 886	18 047
Короткострокові позикові кошти, надані НБУ	1 508	-
Всього заборгованості перед НБУ	12 394	18 047

16 Заборгованість перед НБУ (продовження)

Станом на 31 грудня 2017 року процентна ставка за траншами довгострокових кредитів рефінансування НБУ складала від 14,25% до 16% річних (на 31 грудня 2016 року: від 14,25% до 29,25% річних). Згідно умов угод за кредитами рефінансування НБУ станом на 31 грудня 2017 року строки погашення залишків за траншами припадали на період з травня 2016 року по лютий 2017 року (на 31 грудня 2016 року: з травня 2016 року по серпень 2017 року). Загальна сума заборгованості перед НБУ включає прострочену заборгованість у сумі 10 689 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 13 469 мільйонів гривень). Див. Примітку 26.

У грудні 2017 року Група отримала від НБУ короткостроковий кредит рефінансування у гривнях в сумі 1 500 мільйонів гривень за договірною ставкою 16,5% річних з контрактним терміном погашення в січні 2018 року. Цей кредит рефінансування був погашений у відповідності зі строком.

Нижче показані активи, передані у заставу НБУ як забезпечення довгострокових кредитів рефінансування:

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Залишок на рахунку в НБУ	7	1 294	1 294
Кредити та аванси клієнтам	9	-	15 678
Приміщення	13	1 161	1 203
Інвестиційна нерухомість	12	436	1 189
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	15	4 204	15 294
Всього		7 095	34 658

Інформацію про справедливу вартість заборгованості перед НБУ подано у Примітці 29. Аналіз заборгованості перед НБУ за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 26.

17 Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями

Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями була такою:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» банків	184	61
Строкові розміщення коштів комерційних банків	30	565
Строкові кредити за кредитними лініями від інших фінансових організацій	19	2 040
Гарантійні депозити банків	1	1
Всього заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями	234	2 667

У 2017 році Група погасила строкові кредити за кредитними лініями від інших фінансових організацій в розмірі 2 021 мільйонів гривень у відповідності зі строком погашення.

Строкові розміщення коштів комерційних банків – це розміщення коштів комерційних банків у доларах США та євро зі строками погашення з січня 2018 року по грудень 2019 року (на 31 грудня 2016 року: розміщення коштів комерційних банків у доларах США та євро зі строками погашення з січня 2017 року по вересень 2021 року).

Інформацію про справедливу вартість кожного класу заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями подано у Примітці 29. Аналіз заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 26.

18 Кошти клієнтів

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Фізичні особи		
- Строкові депозити	119 476	119 519
- Поточні рахунки/рахунки до запитання	52 118	31 684
Юридичні особи		
- Строкові депозити	12 797	14 675
- Поточні/розрахункові рахунки	28 323	15 250
Всього коштів клієнтів	212 714	181 128

Розподіл коштів клієнтів за галузями економіки наведено нижче:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.		31 грудня 2016 р.	
	Сума	%	Сума	%
Фізичні особи	171 594	81	151 203	84
Торівля	9 952	5	9 133	5
Сфера послуг	7 517	3	6 620	4
Виробництво	2 571	1	2 203	1
Сільське господарство	1 365	1	1 612	1
Транспорт та зв'язок	1 208	1	2 471	1
Машинобудування	319	-	308	-
Інше	18 188	8	7 578	4
Всього коштів клієнтів	212 714	100	181 128	100

Станом на 31 грудня 2017 року до складу коштів клієнтів входять депозити у сумі 788 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 3 864 мільйонів гривень), які являють собою забезпечення виданих Групою кредитів та авансів клієнтам із грошовим покриттям у сумі 788 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 3 864 мільйонів гривень).

Інформацію про справедливую вартість кожного класу коштів клієнтів подано у Примітці 29. Аналіз коштів клієнтів за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 26. Інформація про залишки за операціями з пов'язаними сторонами наведена в Примітці 31.

19 Резерви, інші фінансові та нефінансові зобов'язання

Резерви, інші фінансові і нефінансові зобов'язання складалися з таких компонентів:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	<i>Прим.</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
<i>Інші фінансові зобов'язання</i>			
Кошти до сплати до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб		380	386
Кредиторська заборгованість		311	83
Резерв на покриття збитків за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням		181	247
Кошти у розрахунках		25	447
Інше		589	681
Всього інших фінансових зобов'язань		1 486	1 844
<i>Резерви та інші нефінансові зобов'язання</i>			
Резерв, пов'язаний з припиненням діяльності у Криму		1 358	1 299
Резерв під юридичні ризики		959	36
Резерв під податки до сплати, крім податку на прибуток		-	251
Забезпечення оплати відпусток		230	204
Податки до сплати, крім податку на прибуток		218	262
Нарахована заробітна плата та преміальні		114	102
Інше		40	12
Всього резервів та інших нефінансових зобов'язань		2 919	2 166
Всього резервів, інших фінансових і нефінансових зобов'язань		4 405	4 010

Інформація про резерв, визнаний Групою в зв'язку з припиненням її діяльності в Республіці Крим та резерв під юридичні ризики, розкриті у Примітці 4 та у Примітці 28.

Інформацію про справедливу вартість кожного класу інших фінансових зобов'язань подано у Примітці 29. Аналіз інших фінансових зобов'язань за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 26. Інформація про залишки за операціями з пов'язаними сторонами наведена в Примітці 31.

20 Акціонерний капітал та інші резервні фонди

<i>У мільйонах українських гривень, крім кількості акцій</i>	Кількість акцій, мільйонів	Номінальна сума
На 1 січня 2016 р.	75,92	21 257
Емісія нових акцій	105,13	29 438
На 31 грудня 2016 р.	181,05	50 695
Емісія нових акцій	554,88	155 365
На 31 грудня 2017 р.	735,93	206 060

20 Акціонерний капітал та інші резервні фонди (продовження)

Номинальна зареєстрована вартість випущеного акціонерного капіталу Банку станом на 31 грудня 2017 року складала 206 060 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 50 695 мільйонів гривень). Загальна кількість ухвалених до випуску простих акцій складала 735,93 мільйонів акцій (на 31 грудня 2016 року: 181,05 мільйона акцій) номінальною вартістю 280 гривень за акцію (на 31 грудня 2016 року: 280 гривень за акцію). Всі випущені прості акції повністю оплачені. Кожна проста акція мала один голос при голосуванні.

Як описано у Примітці 1, при націоналізації Банку у 2016 році ФГВФО конвертував 29 438 мільйонів гривень зобов'язань в акціонерний капітал Банку, в тому числі 10 934 мільйонів гривень коштів клієнтів, 10 721 мільйонів гривень випущених єврооблігацій і 7 783 мільйонів гривень субординованого боргу та затвердив зміни до статуту Банку щодо збільшення статутного капіталу Банку до 50 695 мільйонів гривень або 181,05 мільйонів акцій.

18 грудня 2016 року Кабінет Міністрів України прийняв рішення про додатковий випуск акцій Банку у кількості 417 тисяч штук номінальною вартістю 280 гривень за акцію і загальною сумою 116 800 мільйонів гривень, профінансований за рахунок державних облігацій.

29 грудня 2016 року Банк отримав внесок в розмірі 107 000 мільйонів гривень в акціонерний капітал, профінансований за рахунок державних облігацій. На цю дату 9 934 мільйонів гривень чистого прибутку від первісного визнання цих облігацій були визнані Банком в складі капіталу, в результаті від операцій з акціонером. Див. Примітку 10.

У лютому 2017 року Банк отримав залишковий внесок до акціонерного капіталу, профінансований державними облігаціями номінальною вартістю 9 800 мільйонів гривень. На цю дату 1 397 мільйонів гривень чистого прибутку від первісного визнання цих облігацій були визнані Банком в складі капіталу, в результаті від операцій з акціонером. Див. Примітку 11.

У червні 2017 року Кабінет Міністрів України прийняв рішення про додатковий випуск акцій Банку загальною сумою 38 565 мільйонів гривень, профінансований за рахунок державних облігацій.

11 липня 2017 року Банк отримав перший внесок до акціонерного капіталу у сумі 22 500 мільйонів гривень, профінансований державними облігаціями. На цю дату 1 738 мільйонів гривень чистого прибутку від первісного визнання цих облігацій були визнані Банком в складі капіталу, в результаті від операцій з акціонером. Див. Примітку 11.

26 грудня 2017 року Банк отримав залишковий внесок 16 065 мільйонів гривень до статутного капіталу, профінансований державними облігаціями. На цю дату 895 мільйонів гривень чистого збитку від первісного визнання цих облігацій були визнані Банком в складі капіталу, в результаті від операцій з акціонером. Див. Примітку 10.

У 2017 році внески в сумі 155 365 мільйонів гривень були зареєстровані в якості статутного капіталу Банку.

У червні 2015 року Банк отримав деномінований у доларах США субординований борг у сумі 1 694 мільйонів гривень (80 мільйонів доларів США за обмінним курсом на дату отримання), під договірну процентну ставку 11% річних зі строком погашення за договором у червні 2020 року. 2 червня 2016 року цей субординований борг у сумі 2 008 мільйонів гривень був переведений в капітал за згодою кредитора і дозволу Національного банку України для дострокового погашення з подальшим внеском цієї ж суми до капіталу. Цей внесок не був зареєстрований станом на 31 грудня 2016 року. 14 квітня 2017 року Міністерство фінансів України, як єдиний акціонер Банку, скасувало це рішення та схвалило визнання цієї суми в межах нерозподіленого прибутку (накопиченого дефіциту).

У серпні 2016 року колишні акціонери Банку затвердили рішення про перенесення нерозподіленого прибутку до акціонерного капіталу в сумі 2 583 мільйонів гривень. Станом на 31 грудня 2016 року цей внесок не був зареєстрований. 14 квітня 2017 року Міністерство фінансів України, як єдиний акціонер Банку, скасувало це рішення та схвалило визнання цієї суми в межах нерозподіленого прибутку (накопиченого дефіциту).

Протягом звітної періоду Банк не мав в обігу фінансових інструментів, які потенційно розбавляють прибуток на акцію. Таким чином, базовий прибуток на акцію дорівнює розбавленому прибутку на акцію. Прибуток на акцію розраховується шляхом поділу прибутку за період, що належить акціонеру Банку, на середньозважену кількість акцій з участю в обігу протягом року.

<i>У мільйонах українських гривень, крім кількості акцій</i>	2017 рік	2016 рік
Збиток за період, що належить акціонеру Банку	(23 990)	(176 462)
Середньозважена кількість простих акцій в обігу (у мільйонах)	420,85	79,00
Базовий та розбавлений прибуток на акцію (у гривнях на акцію)	(57,00)	(2 233,70)

20 Акціонерний капітал та інші резервні фонди (продовження)

Загальні резерви та інші фонди, створено у відповідності до вимог законодавства України, у сумі 6 211 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 1 619 мільйонів гривень). Банк зобов'язаний створювати резервний капітал шляхом відрахування суми з нерозподіленого прибутку до складу резерву, що не підлягає розподілу. Сума до відрахування кожного року розраховується як чистий прибуток за попередній рік до виплати дивідендів власникам простих акцій у розмірі не менше 5% прибутку за поточний період, поки резервний капітал не досягне 25% регулятивного капіталу Банку.

21 Процентні доходи та витрати

У мільйонах українських гривень	2017 рік	2016 рік
Процентні доходи		
Кредити та аванси фізичним особам	11 699	8 923
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	6 223	51
Кредити та аванси юридичним особам	2 838	21 039
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	1 661	-
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	1 376	929
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	471	430
Заборгованість банків	216	16
Інше	1	172
Всього процентних доходів	24 485	31 560
Процентні витрати		
Строкові депозити фізичних осіб	12 051	16 110
Заборгованість перед НБУ	2 751	5 253
Поточні/розрахункові рахунки	1 793	2 434
Строкові депозити юридичних осіб	1 616	2 987
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	136	609
Субординований борг	19	1 138
Власні боргові цінні папери та інші позикові кошти	-	923
Інше	7	20
Всього процентних витрат	18 373	29 474
Чистий процентний дохід	6 112	2 086

Інформацію про процентні доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами подано у Примітці 31.

22 Доходи та витрати за виплатами та комісійними

<i>У мільйонах українських гривень</i>	2017 рік	2016 рік
Доходи за виплатами та комісійними		
Розрахункові операції	8 943	6 732
Інкасація та касові операції	3 951	3 494
Інше	317	466
Всього доходів за виплатами та комісійними	13 211	10 692
Витрати за виплатами та комісійними		
Розрахунково-касові операції	2 972	2 292
Інше	45	6
Всього витрат за виплатами та комісійними	3 017	2 298
Чистий дохід за виплатами та комісійними	10 194	8 394

Інформацію про доходи за виплатами та комісійними по операціях з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 31.

23 Адміністративні та інші операційні витрати

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Прим.	2017 рік	2016 рік
Витрати, пов'язані з персоналом		4 567	3 650
Відрахування до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб		1 471	1 481
Резерв під юридичні ризики		923	15
Резерви на інші фінансові активи та інші активи		814	219
Оренда		612	492
Амортизація приміщень, удосконалень орендованого майна, обладнання та нематеріальних активів		529	612
Податки, крім податку на прибуток		506	342
Утримання приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання		472	467
Витрати на комунальні послуги та господарські потреби		453	420
Поштові витрати та витрати на послуги зв'язку		428	553
Професійні послуги		417	360
Витрати на страхування		362	676
Охорона		178	143
Транспортні витрати		126	116
Резерви під зобов'язання у Криму		101	599
Реклама та маркетинг		61	92
Інше		220	402
Всього адміністративних та інших операційних витрат		12 240	10 639

До складу витрат, пов'язаних з персоналом, включений єдиний соціальний внесок у сумі 730 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 640 мільйонів гривень). Соціальні відрахування здійснюються до Державного пенсійного фонду за планом із встановленими внесками.

Витрати зі страхування пов'язані в основному з страхуванням застав наданих Групою для забезпечення отриманих кредитів.

Стаття «Інше» містить розформування резервів за зобов'язаннями пов'язаними з кредитування у сумі 66 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: донарахування у сумі 191 мільйонів гривень).

Інформацію про адміністративні та інші операційні витрати за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 31.

24 Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток, показані у складі прибутку або збитку, склалися з таких компонентів:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	2017 рік	2016 рік
Поточний податок	10	91
Відстрочений податок	16	(667)
Витрати/(кредит) з податку на прибуток за рік	26	(576)

У 2017 році більшість доходів Групи оподатковувалася податком на прибуток за ставкою 18% (у 2016 році: 18%). Звірка теоретичних та фактичних податкових витрат наведена нижче.

<i>У мільйонах українських гривень</i>	2017 рік	2016 рік
Збиток до оподаткування	(23 964)	(177 220)
Теоретична сума (витрат)/кредиту за встановленою законом ставкою (2017: 18%; 2016: 18%)	(4 314)	(31 901)
Податковий ефект статей, які не вираховуються для цілей оподаткування або не включаються до оподаткованої суми:		
- Дохід, визнаний тільки для цілей оподаткування	-	5 198
- Витрати, що не включаються до валових витрат	3 516	500
Невизнані відстрочені податкові активи	6 054	25 627
Коригування щодо поточного податку попереднього року	(5 230)	-
Витрати/(кредит) з податку на прибуток за рік	26	(576)

24 Податок на прибуток (продовження)

Відмінності між правилами оподаткування в Україні та інших країнах та МСФЗ призводять до виникнення певних тимчасових різниць між балансовою вартістю активів та зобов'язань для цілей фінансового звітування та їхньою податковою базою. Податковий вплив зміни цих тимчасових різниць описаний далі:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2016 р.	(Віднесено)/ Кредитовано кредитовано набезпосередньо прибуток або на інші сукупні збиток доходи		31 грудня 2017 р.
		збиток	доходи	
Податковий ефект тимчасових різниць, які зменшують суму оподаткування				
Резерв та знецінення	23 206	5 367	-	28 573
Податкові збитки минулих періодів	2 421	687	-	3 108
Валовий відстрочений податковий актив	25 627	6 054	-	31 681
За мінусом невизнаного відстроченого податкового активу	(25 627)	(6 054)	-	(31 681)
Визнаний відстрочений податковий актив	-	-	-	-
Податковий ефект тимчасових різниць, які збільшують суму оподаткування				
Субординований борг	(2)	1	-	(1)
Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання	(93)	(17)	4	(106)
Чисте відстрочене податкове зобов'язання	(95)	(16)	4	(107)

24 Податок на прибуток (продовження)

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2015 р.	(Віднесено)/ Кредитовано кредитовано на безпосередньо прибуток або на інші сукупні		31 грудня 2016 р.
		збиток	доходи	
Податковий ефект тимчасових різниць, які зменшують суму оподаткування				
Резерв та знецінення	150	23 056	-	23 206
Податкові збитки минулих періодів	-	2 421	-	2 421
Валовий відстрочений податковий актив	150	25 477	-	25 627
За мінусом невизнаного відстроченого податкового активу	-	(25 627)	-	(25 627)
Визнаний відстрочений податковий актив	150	(150)	-	-
Податковий ефект тимчасових різниць, які збільшують суму оподаткування				
Нараховане знецінення інших фінансових активів та інших фінансових зобов'язань	(16)	16	-	-
Субординований борг	(34)	32	-	(2)
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	(316)	4	312	-
Нарахований дохід	(38)	38	-	-
Вбудовані похідні фінансові активи	(625)	625	-	-
Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання	(133)	102	(62)	(93)
Чисте відстрочене податкове зобов'язання	(1 012)	667	250	(95)

За умов теперішньої структури Групи та податкового законодавства в Україні податкові збитки та поточні податкові активи різних компаній Групи не можуть зараховуватися за рахунок поточних податкових зобов'язань та оподатковуваних прибутків інших компаній Групи, і тому податки можуть нараховуватися навіть за наявності консолідованого податкового збитку. Таким чином, взаємозалік відстрочених податкових активів і зобов'язань проводиться, лише коли вони відносяться до однієї юридичної особи-платника податку та до одного податкового органу.

25 Аналіз за сегментами

Операційні сегменти – це компоненти організації, що беруть участь у комерційній діяльності, з якої організація може отримувати доходи або внаслідок якої може зазнавати витрат, чиї операційні результати регулярно аналізуються особою, відповідальною за прийняття операційних рішень і для яких є окрема фінансова інформація. Особа, відповідальна за прийняття операційних рішень – це особа або група осіб, які розподіляють ресурси та оцінюють діяльність підприємства. Функції особи, відповідальної за прийняття операційних рішень, виконує Правління Групи.

25 Аналіз за сегментами (продовження)**(а) Опис продуктів та послуг, за якими кожен сегмент, що підлягає розкриттю у звітності, отримує свої доходи**

Група організована на основі чотирьох основних сегментів банківської діяльності:

- Роздрібна банківська діяльність – цей бізнес-сегмент включає надання банківських послуг клієнтам-фізичним особам із відкриття та ведення поточних та ощадних рахунків, залучення депозитів, інвестиційно-ощадні продукти, послуги з відповідального зберігання цінностей, обслуговування кредитних та дебетових карток, споживчого та іпотечного кредитування, а також похідні фінансові інструменти;
- Корпоративна банківська діяльність – цей бізнес-сегмент включає послуги прямого дебетування рахунків, обслуговування поточних рахунків, залучення депозитів, надання кредитних ліній у формі «овердрафт», надання кредитів та інших видів фінансування, а також операції з іноземною валютою та похідними фінансовими інструментами;
- Інвестиційна банківська діяльність – цей бізнес-сегмент включає торговельні операції з фінансовими інструментами, надання структурованого фінансування, орендні операції з юридичними особами (лізинг), консультації з питань злиття та поглинання компаній;
- Казначейські банківські операції – цей бізнес-сегмент включає міжбанківські кредити, депозити, операції з обміну іноземних валют, організацію фінансування на міжнародних ринках, управління активами та зобов'язаннями, емісію облігацій та забезпечених активами цінних паперів, проектне фінансування, а також узгодження лімітів торгового фінансування з фінансовими організаціями.

Операції між сегментами банківської діяльності здійснюються на звичайних комерційних умовах. Кошти перерозподіляються між сегментами, що призводить до виникнення трансфертних витрат, які показані у складі операційного доходу. Проценти, що стягуються за використання цих коштів, визначаються відповідно до розрахунків вартості капіталу Групи. Інших суттєвих статей доходів та витрат за операціями між сегментами банківської діяльності немає. Активи і зобов'язання сегментів складаються з операційних активів та зобов'язань, що становлять більшу частину валюти балансу, але не включають оподаткування та накладні витрати головного офісу. Коригування на внутрішні розрахунки і трансфертне ціноутворення були відображені в результатах діяльності кожного з сегментів.

(б) Фактори, на основі яких керівництво визначило сегменти, що підлягають розкриттю у звітності

Сегменти Групи – це його стратегічні підрозділи, які обслуговують різні категорії клієнтів. Управління ними здійснюється окремо, оскільки кожний підрозділ передбачає різні маркетингові стратегії та рівень обслуговування.

Фінансова інформація за сегментами, яку аналізує особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, не включає інформацію дочірніх компаній групи та функціональних підрозділів головного офісу. Відповідальність за регулярний аналіз показників цих дочірніх банків покладена на їх керівництво. Особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, отримує фінансову звітність дочірніх компаній Групи. Керівництво дійшло висновку, що, враховуючи той факт, що інформація про дочірні банки надається рідше, інформація про дочірні компанії не включена у інформацію за сегментами. Функціональні підрозділи головного офісу не отримують доходів або отримують доходи, які є другорядними по відношенню до основної діяльності Групи, отже, не розглядаються особою, відповідальною за прийняття операційних рішень як операційний сегмент.

(в) Оцінка прибутку або збитку, активів та зобов'язань операційного сегмента

Особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, аналізує фінансову інформацію Групи, підготовлену відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) до консолідації дочірніх компаній. Кошти переважно перерозподіляються між сегментами за внутрішніми процентними ставками, які встановлює Департамент казначейських операцій з урахуванням аналогічних ринкових процентних ставок, строків погашення кредитів за договором та фактичних даних щодо строків погашення коштів клієнтів. За кожним сегментом банківської діяльності особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, аналізує процентні доходи, скориговані на результат операцій між сегментами (чисті проценти за операціями з іншими сегментами). Податок на прибуток не розподіляється за сегментами.

25 Аналіз за сегментами (продовження)

(г) Інформація про прибуток або збитки, активи та зобов'язання операційного сегмента

Далі подано інформацію за сегментами за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, та станом на 31 грудня 2017 року:

	Роздрібна банківська діяльність	Корпоративна банківська діяльність	Казначейська та інвестиційна банківська діяльність	Всього за сегментами
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	14 256	4 499	6 541	25 296
Заборгованість банків	-	-	4 516	4 516
Кредити та аванси клієнтам	31 865	6 470	-	38 335
Вбудовані похідні фінансові активи	-	-	34 336	34 336
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	-	-	90 354	90 354
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	-	-	36 322	36 322
Передоплата з поточного податку на прибуток	134	22	28	184
Інвестиції в асоційовану компанію	-	-	30	30
Інвестиційна нерухомість	-	579	-	579
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	2 405	405	516	3 326
Інші фінансові активи	441	30	19	490
Інші активи	1 078	8 326	248	9 652
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	-	11 268	-	11 268
Активи, утримувані для продажу	117	-	-	117
Всього активів сегмента	50 296	31 599	172 910	254 805
Заборгованість перед НБУ	-	-	12 394	12 394
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	-	-	234	234
Кошти клієнтів	171 594	41 156	-	212 750
Випущені боргові цінні папери	-	-	2	2
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	77	13	16	106
Резерви, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	3 088	347	962	4 397
Субординований борг	-	129	-	129
Всього зобов'язань сегмента	174 759	41 645	13 608	230 012

25 Аналіз за сегментами (продовження)

	Роздрібна банківська діяльність	Корпоративна банківська діяльність	Казначейська та інвестиційна банківська діяльність	Всього за сегментами
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
2017				
Зовнішні доходи				
- Процентні доходи	12 020	4 365	8 100	24 485
- Доходи від виплат та комісійних	8 089	2 951	2 171	13 211
- Інші операційні доходи	1 415	110	5	1 530
Доходи від інших сегментів/(витрати за іншими сегментами)	59 408	(54 961)	(4 447)	-
Всього доходів	80 932	(47 535)	5 829	39 226
Процентні витрати	(13 397)	(2 089)	(2 888)	(18 374)
Відрахування до резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам	(917)	(17 429)	-	(18 346)
Витрати за виплатами та комісійними	(2 285)	(381)	(351)	(3 017)
Прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів	-	-	3 491	3 491
Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів	103	995	(14)	1 084
(Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти	(4 068)	508	1 059	(2 501)
Зменшення корисності інвестицій в асоційовану компанію	-	-	(286)	(286)
Збитки від знецінення приміщень та інвестиційної нерухомості	-	-	(1 112)	(1 112)
Знецінення нематеріальних активів	-	(292)	-	(292)
Знецінення майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя	-	(11 559)	-	(11 559)
Адміністративні та інші операційні витрати	(8 775)	(1 284)	(2 135)	(12 194)
Інші збитки	-	-	(15)	(15)
Результат сегмента	51 593	(79 066)	3 578	(23 895)

25 Аналіз за сегментами (продовження)

Далі подано інформацію за сегментами за рік, що закінчився 31 грудня 2016 року, та станом на 31 грудня 2016 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Роздрібна банківська діяльність	Корпоративна банківська діяльність	Інвестиційна банківська діяльність	Казначейські банківські операції	Всього за сегментами
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	12 101	10 909	-	7 149	30 159
Заборгованість банків	-	-	-	2 410	2 410
Кредити та аванси клієнтам	19 700	23 608	-	275	43 583
Вбудовані похідні фінансові активи	-	-	27 044	-	27 044
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	-	-	64 409	-	64 409
Передоплата з поточного податку на прибуток	125	26	1	29	181
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію	-	-	433	-	433
Інвестиційна нерухомість	-	1 358	-	-	1 358
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	2 734	571	16	635	3 956
Інші фінансові активи	168	-	5	56	229
Інші активи	1 154	8 262	3	166	9 585
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	-	21 836	-	-	21 836
Всього активів сегмента	35 982	66 570	91 911	10 720	205 183
Заборгованість перед НБУ	-	-	-	18 047	18 047
Заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями	-	-	-	2 667	2 667
Кошти клієнтів	151 203	29 930	-	-	181 133
Випущені боргові цінні папери	-	-	-	2	2
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	11	-	-	83	94
Резерви, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	2 933	477	3	587	4 000
Субординований борг	-	122	-	-	122
Всього зобов'язань сегмента	154 147	30 529	3	21 386	206 065

25 Аналіз за сегментами (продовження)

У мільйонах українських гривень	Роздрібна банківська діяльність	Корпоративна банківська діяльність	Інвестиційна банківська діяльність	Казначейські банківські операції	Всього за сегментами
2016					
Загальна сума доходів включає:					
- Процентні доходи	9 023	22 169	51	115	31 358
- Доходи від виплат та комісійних	5 660	3 030	22	1 653	10 365
- Інші операційні доходи	1 997	1 200	12	43	3 252
Доходи від / (витрати на) інших сегментів	18 972	(28 374)	96	9 306	-
Всього доходів	35 652	(1 975)	181	11 117	44 975
Процентні витрати	(17 206)	(4 524)	(94)	(7 540)	(29 364)
Відрахування до резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам	(5 622)	(148 995)	-	-	(154 617)
Витрати за виплатами та комісійними	(1 656)	(342)	-	(207)	(2 205)
Доходи від реалізації інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу	-	-	1 981	-	1 981
(Збитки мінус прибутки) від вбудованих похідних фінансових інструментів	-	(23 696)	(259)	-	(23 955)
Прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів	330	899	-	(1 435)	(206)
(Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти	(10 097)	6 673	(70)	(772)	(4 266)
Прибуток від вибуття або завершення інвестицій в дочірні компанії	-	-	-	630	630
Витрати на знецінення приміщень, нематеріальних активів та інвестиційної нерухомості	-	(16)	-	-	(16)
Адміністративні та інші операційні витрати	1 939	(9 926)	107	(1 891)	(9 771)
Результат сегмента	3 340	(181 902)	1 846	(98)	(176 814)

Звірка доходів, прибутку або збитку, активів та зобов'язань сегмента

Загальна сума доходів складається з процентних доходів, доходів за виплатами та комісійними та інших операційних доходів за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року:

У мільйонах українських гривень	2017 рік	2016 рік
Всього доходів сегментів	39 226	44 975
(б) Коригування при консолідації	77	767
Всього консолідованих доходів	39 303	45 742

25 Аналіз за сегментами (продовження)

Звірка прибутку або збитку, що підлягає розкриттю у звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	2017 рік	2016 рік
Загальний результат сегментів	(23 895)	(176 814)
(б) Коригування при консолідації	(69)	(406)
Прибуток до оподаткування	(23 964)	(177 220)

Звірка активів, що підлягають розкриттю у звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	2017 рік	2016 рік
Всього активів сегмента	254 805	205 183
(б) Коригування при консолідації	65	176
Всього консолідованих активів	254 870	205 359

Звірка зобов'язань, що підлягають розкриттю у звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	2017 рік	2016 рік
Всього зобов'язань сегмента	230 012	206 065
(б) Коригування при консолідації	(24)	7
Всього консолідованих зобов'язань	229 988	206 072

Далі подана звірка суттєвих статей доходів за 2017 рік:

	Процентні доходи	Доходи за виплатами та комісійними	Прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів та похідних фінансових інструментів
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
Загальна сума за всіма сегментами	24 485	13 211	3 491
(б) Коригування при консолідації	-	-	-
Подано у звітності за МСФЗ	24 485	13 211	3 491

25 Аналіз за сегментами (продовження)

Далі подана звірка суттєвих статей витрат за 2017 рік:

	Процентні витрати	Відрахування до резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам	Адміністративні та інші операційні витрати
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
Загальна сума за всіма сегментами	(18 374)	(18 346)	(23 753)
(б) Коригування при консолідації	1	-	(46)
Подано у звітності за МСФЗ	(18 373)	(18 346)	(23 799)

Стаття «Адміністративні та інші операційні витрати» містить адміністративні та інші операційні витрати та знецінення майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя.

Далі подана звірка суттєвих статей доходів за 2016 рік:

	Процентні доходи	Доходи за виплатами та комісійними	Прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів та похідних фінансових інструментів
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
Загальна сума за всіма сегментами	31 358	10 365	(23 955)
(б) Коригування при консолідації	202	327	-
Подано у звітності за МСФЗ	31 560	10 692	(23 955)

Далі подана звірка суттєвих статей витрат за 2016 рік:

	Процентні витрати	Відрахування до резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам	Адміністративні та інші операційні витрати
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
Загальна сума за всіма сегментами	(29 364)	(154 617)	(9 771)
(б) Коригування при консолідації	(110)	81	(868)
Подано у звітності за МСФЗ	(29 474)	(154 536)	(10 639)

Далі подано вивірення суттєвих активів станом на 31 грудня 2017 року:

	Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	Заборгова-ність інших банків	Кредити та аванси клієнтам	Вбудовані похідні фінансові активи	Інші фінансові активи
<i>У мільйонах українських гривень</i>					
Загальна сума за всіма сегментами	25 296	4 516	38 335	34 336	490
(б) Коригування при консолідації	4	-	-	-	41
Подано у звітності за МСФЗ	25 300	4 516	38 335	34 336	531

25 Аналіз за сегментами (продовження)

Далі подано вивірення суттєвих зобов'язань станом на 31 грудня 2017 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	Кошти клієнтів	Випущені боргові цінні папери	Резерви, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	Субординований борг
Загальна сума за всіма сегментами	234	212 750	2	4 397	129
(б) Коригування при консолідації	-	(36)	-	8	-
Подано у звітності за МСФЗ	234	212 714	2	4 405	129

Далі подано вивірення суттєвих активів станом на 31 грудня 2016 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	Заборгованість інших банків	Кредити та аванси клієнтам	Вбудовані похідні фінансові активи	Інші фінансові активи
Загальна сума за всіма сегментами	30 159	2 410	43 583	27 044	229
(б) Коригування при консолідації	-	-	(1)	-	40
Подано у звітності за МСФЗ	30 159	2 410	43 582	27 044	269

Далі подано вивірення суттєвих зобов'язань станом на 31 грудня 2016 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	Кошти клієнтів	Випущені боргові цінні папери	Резерви, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	Субординований борг
Загальна сума за всіма сегментами	2 667	181 133	2	4 000	122
(б) Коригування при консолідації	-	(5)	-	10	-
Подано у звітності за МСФЗ	2 667	181 128	2	4 010	122

Різниця, що є предметом звірки, зумовлені наступним:

(б) – Звітність за сегментами підготовлена до консолідації дочірніх компаній.

Група не аналізувала у примітці «Аналіз за сегментами» капітальні інвестиції, поточний та відстрочений податок на прибуток.

д) Аналіз доходів за банківськими продуктами та послугами

Аналіз доходів Групи за банківськими продуктами та послугами подано у Примітці 21 (Процентні доходи), Примітці 22 (Доходи за виплатами та комісійними).

25 Аналіз за сегментами (продовження)**(е) Географічна інформація**

Доходи за кожною окремою країною, де вони були суттєвими, розкриваються у звітності окремо, як показано далі станом на 31 грудня 2017 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	2017 рік	2016 рік
Україна	38 666	44 194
Інші	637	1 548
Всього консолідованих доходів	39 303	45 742

Доходи складались із процентних доходів, доходів за виплатами та комісійними та інших операційних доходів.

(е) Найбільші клієнти

Група не має клієнтів, дохід від яких перевищував би 10% від загальних доходів Групи.

26 Управління фінансовими ризиками

Функція управління ризиками у Групі здійснюється стосовно фінансових ризиків, а також операційних та юридичних ризиків. Фінансові ризики складаються з ринкового ризику (який включає валютний ризик, ризик процентної ставки та інший ціновий ризик), кредитного ризику та ризику ліквідності. Основними цілями управління фінансовими ризиками є визначення лімітів ризику й нагляд за тим, щоб ці ліміти не перевищувались. Управління операційними та юридичними ризиками має на меті забезпечення належного функціонування внутрішніх процедур та політики, що спрямовані на мінімізацію цих ризиків.

Органи управління ризиками

З метою ефективного управління ризиками Групи створені та діють Кредитний Комітет, Комітет з управління активами та пасивами. Відповідальність за моніторинг та управління ризиками у Групі покладена на Казначейство, Напрямок «Ризик-менеджмент», Напрямок «Внутрішній контроль та fraud-менеджмент» та Напрямок «Фінанси та рейтинги». У Групі також впроваджена та функціонує система внутрішнього контролю, моніторинг і контроль якої здійснюють Напрямок «Внутрішній аудит» та Департамент фінансового моніторингу. Крім того, департамент «Compliance» стежить за дотриманням процесу управління ризиками та функціями дотримання нормативних актів та інших вимог законодавства.

Кредитний комітет

Кредитний комітет приймає рішення щодо здійснення активних операцій Групою в межах лімітів повноважень, встановлених Правлінням Групи, затверджує ліміти на банків-контрагентів, купівлю цінних паперів, здійснює моніторинг погашення кредитів та якості кредитного портфелю Групи, нагляд за значними кредитними проектами. Також Кредитний комітет здійснює погодження кредитних продуктів, забезпечує розробку та затверджує методики, інструкції, порядки, форми, моделі та інші регламентні чи процедурні документи щодо виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення кредитних ризиків на всіх організаційних рівнях. Засідання Кредитного комітету відбуваються не рідше одного разу на місяць.

Комітет з управління активами та пасивами

Основною метою створення і діяльності Комітету є забезпечення ефективності та безперервності процесу управління активами та пасивами Групи, моніторингу ризику ліквідності, валютного, процентного та цінового ризику (в частині операцій з зобов'язаннями) та вжиття відповідних заходів, спрямованих на мінімізацію даних ризиків та максимізацію фінансового результату Групи. Засідання Комітету з управління активами та пасивами відбуваються раз на тиждень.

26   Управління фінансовими ризиками (продовження)**Казначейство**

Казначейство відповідає за операційне управління активами та пасивами. Казначейство здійснює контроль та аналіз позиції ліквідності і чутливості до змін процентної ставки відповідно до інструкцій та рекомендацій Напрямку "Фінанси та рейтинги" та власних оцінок. Крім того, Казначейство відстежує і контролює дотримання нормативів ризику, встановлених відповідно регуляторних і внутрішніх за вимог.

Напрямок "Фінанси та рейтинги"

Напрямок «Фінанси та рейтинги» здійснює розробку та актуалізацію внутрішніх нормативних документів щодо оцінки, моніторингу та контролю ризиком ліквідності та процентним ризиком, а також формування управлінських звітів по цих ризиках. Напрямок «Фінанси та рейтинги» щоденно здійснює розрахунок та контроль дотримання Групою нормативних показників ліквідності, встановлених НБУ, а також внутрішніх показників ризику ліквідності, згідно з Політикою управління ризиком ліквідності.

Напрямок «Ризик-менеджмент»

Напрямок «Ризик-менеджмент» розробляє та підтримує в актуальному стані принципи, політики, методики та інструменти для визначення, оцінки, вимірювання та контролю кредитного ризику, в першу чергу в процесі кредитування, формує пропозиції щодо засобів пом'якшення ризику, здійснює моніторинг рівня кредитного ризику, швидко виявляє затримки платежів і забезпечує відшкодування несплачених заборгованостей на ранніх стадіях, регулярно проводить стрес-тестування щодо кредитного ризику.

Напрямок «Fraud-менеджмент»

Основною функцією Напрямку «Fraud-менеджмент» є створення системи запобігання та виявлення несанкціонованим і шахрайським діям персоналу банку і третіх осіб. До сфери обов'язків Напрямку «Fraud-менеджмент» входять: протидія внутрішньокорпоративному та зовнішньому шахрайству, виявлення підозрілих операцій у процесах і технологіях банку, управління операційними ризиками.

Кредитний ризик. Група наражається на кредитний ризик, який визначається як ризик того, що одна із сторін операції з фінансовим інструментом спричинить фінансові збитки другій стороні внаслідок невиконання зобов'язання за договором. Кредитний ризик виникає в результаті кредитних та інших операцій Групи з контрагентами, внаслідок яких виникають фінансові активи.

Кредитна політика Групи визначає загальні засади щодо здійснення кредитного процесу та управління кредитним ризиком, встановлює загальний підхід до прийняття кредитних ризиків, принципи і стандарти кредитної діяльності, визначає повноваження та відповідальність керівних органів, працівників та структурних підрозділів Групи на кожному етапі кредитного процесу, забезпечує комплексний підхід до управління кредитним ризиком.

Управління кредитним ризиком здійснюється на підставі регулярного аналізу спроможності позичальників та потенційних позичальників виконувати свої зобов'язання з погашення кредитів та сплати процентів, регулярного аналізу якості кредитного портфелю з метою моніторингу рівня кредитного ризику, шляхом зміни, за необхідності, лімітів кредитування, шляхом одержання застави, її перевірки та переоцінки застави з встановленою періодичністю, шляхом одержання корпоративних і особистих гарантій та інші способи пом'якшення ризику.

Основна інформація про рівень кредитного ризику систематично актуалізується та надається для аналізу у вигляді звітів про стан кредитного портфелю.

Кредитний комітет затверджує класифікацію кредитних операцій за групами ризику, розглядає, вносить корективи та затверджує оцінку кредитного ризику та розрахункову суму резерву для відшкодування можливих втрат (кредити та аванси клієнтам, непогашені зобов'язання пов'язані з кредитуванням, цінні папери та інше).

Порядок затвердження кредиту

Кредитна політика та процедури затвердження кредитів у Групі базуються на чітких інструкціях відповідно до положень НБУ. Крім того, в частині оцінки застави, Група співпрацює з незалежними акредитованими оціночними компаніями. В окремих випадках, оцінка проводиться спеціалістами Групи, що мають відповідну кваліфікацію.

26   Управління фінансовими ризиками (продовження)

З метою обмеження ризиків, на які наражається Група внаслідок операцій з кредитування, у Групі існує наступна система повноважень на прийняття рішень за кредитними операціями:

- індивідуальні повноваження: за ризиковими операціями делеговані Напрямку «Ризик-менеджмент» з метою прийняття рішень щодо клієнтів роздрібного та малого і середнього Бізнесу в рамках стандартних умов продукту;
- дуальні повноваження (повноваження в рамках подвійного підпису): за ризиковими та безризиковими операціями делеговані Керівникам підрозділу Ризик-менеджменту разом з Керівниками відповідних Бізнес-підрозділів в рамках стандартних умов продукту. За умови одноголосного позитивного рішення транзакція виконується;
- колективні повноваження: повноваження, що делеговано Правлінням Групи Кредитному комітету, з урахуванням висновків, коментарів чи рекомендацій Юридичного підрозділу, Служби безпеки, а також висновку Напрямку «Ризик-менеджмент», який включає в себе коментарі щодо конкретних ризиків та пом'якшення дій, пов'язаних з потенційною кредитною угодою, для затвердження негативною. Рішення приймається більшістю голосів членів Кредитного комітету.

Політика щодо позабалансових операцій

Кредитний ризик позабалансових фінансових інструментів визначається як можливість збитків через те, що інша сторона, яка бере участь у фінансовому контракті, не виконає контрактних зобов'язань. Групою встановлено процедури затвердження позабалансових фінансових інструментів, контроль рівня ризику та процедури моніторингу.

Моніторинг кредитів

Інформаційні системи Групи дозволяють керівництву здійснювати моніторинг кредитів в режимі реального часу.

Група регулярно моніторить ризик за кожним кредитом. Для цього він здійснює: (i) перегляд фінансового стану позичальника та його положення на ринку та (ii) оцінку адекватності забезпечення кредиту. Фінансовий стан позичальника та його положення на ринку регулярно аналізуються, і за результатами такого аналізу внутрішній кредитний рейтинг позичальника може бути переглянутий. Цей аналіз ґрунтується на даних про надходження коштів на рахунок клієнта, останній фінансовій звітності та іншій комерційній інформації позичальника, яку він надав Групі або яку Група отримала іншим чином.

Група здійснює регулярний моніторинг поточної ринкової вартості застави з метою оцінки її достатності для забезпечення конкретного кредиту. Оцінку застави проводять незалежні компанії - суб'єкти оціночної діяльності, акредитовані в Групі або кваліфіковані внутрішні оцінювачі. Регулярність таких оцінок залежить від виду застави.

Керівництво веде облік кредитних історій значної кількості українських клієнтів-фізичних осіб, які накопичуються найбільшим бюро кредитних історій в Україні. Це дозволяє Групі контролювати рівень кредитного ризику шляхом роботи з позичальниками із позитивною кредитною історією.

Повернення проблемних кредитів

Кредитний комітет розробив системний підхід, в межах якого вживаються комплексні заходи, що дозволяють Групі досягти максимально можливого рівня повернення проблемних кредитів.

Якщо позичальник не виконує своїх зобов'язань за кредитним договором, відповідальний кредитний інспектор вживає попередніх заходів для встановлення причин виникнення прострочених платежів (адміністративна причина або причина, пов'язана з платоспроможністю позичальника). На цьому етапі кредитні інспектори звертаються до позичальника з вимогою здійснити платіж та перевіряють наявність застави. Кредитні інспектори нагадують позичальнику про його зобов'язання з погашення кредиту за кілька днів до встановленого строку погашення. Якщо в результаті цих заходів кредит залишається непогашеним протягом понад 90 днів, такий кредит відноситься до категорії проблемних. Напрямок «Ризик-менеджмент», що відповідає за виявлення всіх проблемних кредитів та щомісяця видає наказ про передачу кредитними інспекторами проблемних кредитів для подальшого ведення співробітниками спеціалізованої структури напрямків "Soft Collection", "Credit Collection" та "Служба безпеки".

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Напрямки "Soft Collection", "Credit Collection" та "Служба безпеки" відповідають за всі надані Групою кредити, віднесені до категорії проблемних кредитів, крім кредитів із загальною сумою заборгованості до 1 000 гривень (такі кредити продовжує відпрацьовувати підрозділ моніторингу). Служба безпеки отримує та перевіряє всю документацію по позичальниках, проводить офіційне внутрішнє розслідування для виявлення причин проблеми, розробляє план дій з повернення заборгованості та проводить перевірку застави, в результаті чого можуть бути прийняті заходи з її охорони. У деяких випадках Група передає справи на розгляд до суду. Служба безпеки часто веде переговори з позичальниками з приводу проблемних кредитів паралельно ходу судочинства або до його початку про продаж застави на аукціоні, арешт рахунків позичальника в іншому банку або передачу права власності на майно, надане у заставу за іпотечними кредитами або за кредитами на придбання автомобіля. При наявності застави та задовільних результатах аналізу, які свідчать про те, що позичальник має тимчасові фінансові труднощі і має бажання та можливість погасити заборгованість, Група зазвичай пропонує у результаті переговорів реструктуризацію боргу та вимагає додаткового забезпечення, особистих гарантій акціонерів та керівництва, підвищення процентних ставок та перегляду графіку погашення.

Група може вживати й інших юридичних заходів, серед яких виконавче судочинство з примусового повернення заборгованості та процедури банкрутства. У разі злочинних дій з боку позичальника, незалежно від його готовності погасити заборгованість, Група звертається до відповідних державних органів. Статус проблемних кредитів розглядається на щомісячних засіданнях Кредитного комітету.

Група дотримується політики, що забороняє рефінансувати проблемні кредити, доки не будуть надані переконливі докази їх повернення та надійного забезпечення.

Кредитування пов'язаних сторін

Група проводить операції з пов'язаними сторонами на комерційних умовах. Кожна кредитна заявка, отримана від пов'язаної сторони, розглядається таким самим чином, що й заявка, отримана від непов'язаної сторони.

Ринковий ризик. Група наражається на ринкові ризики, що виникають у зв'язку з відкритими позиціями (а) валют, (б) процентних ставок та (в) інструментів капіталу, які великою мірою залежать від загальних та специфічних ринкових змін. Керівництво Групи встановлює ліміти сум ризику, що може бути прийнятий Групою, та щоденно контролює їх дотримання. Проте застосування такого підходу не запобігає виникненню збитків за межами цих лімітів у випадку більш суттєвих ринкових змін.

Валютний ризик. Валютний ризик – це ризик зміни вартості фінансових інструментів, якими володіє Група, внаслідок коливання валютних курсів. Основні валютні позиції Групи – в українських гривнях, доларах США та євро. Правління визначає ліміти ризиків по валютах та загальний прийнятний рівень ризику за позиціями «овернайт» та протягом дня (контроль здійснюється щоденно).

Політика Групи щодо відкритих валютних позицій відповідає українському законодавству, яке встановлює нормативні ліміти для таких позицій, суворий контроль за дотриманням яких щодня здійснює НБУ. З метою хеджування валютного ризику Група укладає угоди з іншими банками, згідно з якими Група розміщує строкові депозити у цих банках і приймає строкові депозити на той самий строк від тих самих контрагентів в іншій валюті. Валютна позиція банку захеджована портфелем облігацій внутрішньої державної позики з індексацією до доларів США. Див. Примітки 10 та 11.

У поданій нижче таблиці наведено концентрацію валютного ризику Групи станом на кінець звітного періоду та його позицію у гривнях:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2017 р.				31 грудня 2016 р.			
	Монетарні фінансові активи	Монетарні фінансові зобов'язання	Угоди своп, спот та форвард	Чиста позиція за балансовими та позабалансовими інструментами	Монетарні фінансові активи	Монетарні фінансові зобов'язання	Угоди своп, спот та форвард	Чиста позиція за балансовими та позабалансовими інструментами
Українські гривні	202 195	130 939	-	71 256	144 013	100 709	-	43 304
Долари США	19 824	78 288	67	(58 397)	16 680	84 902	-	(68 222)
Євро	7 063	17 422	(67)	(10 426)	6 550	17 933	-	(11 383)
Інші валюти	609	309	-	300	630	266	-	364
Всього	229 691	226 958	-	2 733	167 873	203 810	-	(35 937)

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів, разом з основними інструментами, в які вони вбудовані, віднесені до категорії фінансових активів, деномінованих у гривнях.

Наведений вище аналіз включав лише монетарні активи та зобов'язання. На думку керівництва, інвестиції в інструменти капіталу та немонетарні активи не призведуть до виникнення суттєвого валютного ризику.

Подані у таблиці похідні фінансові інструменти – це монетарні фінансові активи та монетарні фінансові зобов'язання, що показані окремо для відображення загального валютного ризику Групи.

Нижче в таблиці показано зміну прибутку або збитку та капіталу внаслідок обґрунтовано можливих змін курсів обміну валют по відношенню до функціональної валюти відповідної компанії Групи, що використовувались на кінець звітного періоду, при незмінності всіх інших змінних характеристик:

	31 грудня 2017 р.		31 грудня 2016 р.	
	Вплив на прибуток або збиток (до оподаткування)	Вплив на капітал	Вплив на прибуток або збиток (до оподаткування)	Вплив на капітал
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
Зміцнення долара США на 20% (у 2016 році – зміцнення на 10%)	(11 106)	(11 106)	(6 588)	(6 588)
Послаблення долара США на 5% (у 2016 році – послаблення на 5%)	2 777	2 777	3 294	3 294
Зміцнення євро на 10% (у 2016 році – зміцнення на 10%)	(1 043)	(1 043)	(1 138)	(1 138)
Послаблення євро на 5% (у 2016 році – послаблення на 5%)	521	521	569	569
Зміцнення інших валют на 5% (у 2016 році – зміцнення на 5%)	15	15	18	18
Послаблення інших валют на 5% (у 2016 році – послаблення на 5%)	(15)	(15)	(18)	(18)

Ризик був розрахований лише для монетарних залишків у валютах, інших ніж функціональна валюта Групи. При розрахунку наведеної у таблиці вище чутливості до зміни обмінного курсу долара США врахований вплив визнання справедливої вартості похідного фінансового інструмента, вбудованого у інвестиційні цінні папери для подальшого продажу та у інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення.

Ризик процентної ставки. Група наражається на ризик виникнення фінансових втрат внаслідок змін процентних ставок по активах та зобов'язаннях, переважно в результаті надання кредитів з фіксованою процентною ставкою у сумах та на строк, що відрізняються від сум та строків зобов'язань з фіксованою процентною ставкою.

Процентна маржа може збільшуватися в результаті таких змін, але може також зменшуватися та приносити збитки. Група усвідомлює ризик, який можуть створити для його прибутковості різкі зміни процентних ставок. Група встановлює ліміти прийнятного рівня невідповідності процентних ставок та здійснює контроль їх дотримання.

Колегіальними органами, які забезпечують тактичну реалізацію процентної політики Групи є Кредитний Комітет - в частині ставок по кредитних операціях, Комітет з управління активами та пасивами - в частині ставок по операціях залучення коштів. В обов'язки Кредитного комітету та Комітету з управління активами та пасивами по даному напрямку включаються огляд цінової політики фінансового ринку, кредитних і депозитних процентних ставок за програмами банків-конкурентів, розгляд пропозицій Бізнесів та напрямків Головного Офісу щодо підвищення ефективності кредитно-депозитної політики Групи, оцінка собівартості пасивів і прибутковості активів, політики процентної маржі, затвердження процентних ставок. Зміна процентних ставок може проводитися у разі значних коливань ставок на ринку, зміни облікової ставки регулюючого органу, в залежності від стану в ресурсної позиції Групи.

Методологічну підтримку управління ризиком процентної ставки Групи забезпечує Напрямок «Фінанси та рейтинги», який розробляє внутрішньобанківські документи щодо управління ризиком. Напрямок «Фінанси та рейтинги» контролює ризик процентної ставки на підставі GAP-аналізу, в ході якого активи та зобов'язання, чутливі до зміни процентної ставки, об'єднуються у групи за часовим діапазоном.

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Активи та зобов'язання з фіксованою процентною ставкою об'єднуються у групи за строками, що залишилися до погашення, в той час як активи та зобов'язання із плаваючою процентною ставкою класифікуються на основі найближчого можливого строку перегляду процентної ставки. Чиста невідповідність процентних ставок між активами та зобов'язаннями в одному часовому діапазоні відображає величину, чутливу до зміни ринкових процентних ставок. Результат цієї різниці та можлива зміна процентних ставок відображають приблизну величину зміни чистого процентного доходу.

Група проводить стресове тестування, щоб визначити, за яких умов Група піддається можливим збиткам, а також визначити обсяг цих збитків і вплив на процентний прибуток Групи. Стрес-тестування здійснюється за допомогою аналізу чутливості, виходячи з припущення, що ставки збільшуються або зменшуються на визначену кількість процентних пунктів.

У поданій нижче таблиці наведено концентрацію ризику процентних ставок Групи. До таблиці включено активи та зобов'язання Групи за балансовими сумами, об'єднані в категорії відповідно до строків перегляду процентної ставки відповідно до контракту або строків погашення, залежно від того, що буде раніше.

У мільйонах українських гривень	До запитання та до 1 місяця	1-3 місяці	3-12 місяців	Понад 1 рік	Немонетарні статті	Всього
31 грудня 2017 р.						
Всього фінансових активів	31 855	6 463	9 981	181 392	3	229 694
Всього фінансових зобов'язань	127 121	36 299	60 421	3 117	1	226 959
Чиста невідповідність процентних ставок на 31 грудня 2017 р.	(95 266)	(29 836)	(50 440)	178 275	2	2 735
31 грудня 2016 р.						
Всього фінансових активів	33 706	2 630	6 610	124 927	-	167 873
Всього фінансових зобов'язань	91 096	32 746	77 299	2 669	-	203 810
Чиста невідповідність процентних ставок на 31 грудня 2016 р.	(57 390)	(30 116)	(70 689)	122 258	-	(35 937)

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Група здійснює моніторинг процентних ставок по фінансових інструментах. Нижче в таблиці подані процентні ставки на підставі звітів, які аналізує ключовий управлінський персонал Групи:

% річних	31 грудня 2017 р.				31 грудня 2016 р.			
	Долари США	Гривні	Євро	Інші валюти	Долари США	Гривні	Євро	Інші валюти
Активи								
Заборгованість банків	-	16	-	-	-	-	-	-
Кредити та аванси юридичним особам	6	11	3	5	4	11	3	5
Кредити та аванси фізичним особам	15	43	16	43	15	41	15	-
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	5	10	2	-	-	10	-	-
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	-	10	-	-	-	-	-	-
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	-	16	-	-	-	21	-	-
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» банків	1	5	-	-	10	5	6	-
Довгострокові кредити в рамках кредитних ліній, отриманих від фінансових установ	-	-	-	-	10	-	-	-
Строкові розміщення коштів банків	9	-	2	-	3	-	2	-
- поточні рахунки клієнтів	-	3	-	-	-	5	-	-
- строкові депозити юридичних осіб	1	12	4	-	11	18	5	-
- строкові депозити фізичних осіб	4	15	3	4	8	18	7	4
Випущені боргові цінні папери	-	15	-	-	-	15	-	-
Субординований борг	-	9	-	-	-	9	-	-

Позначка “-” у таблиці означає, що Група не має відповідних активів або зобов'язань у відповідній валюті.

Група наражається на ризик дострокового погашення внаслідок надання кредитів з фіксованою та змінною процентною ставкою, в тому числі іпотечних кредитів, які надають позичальнику право дострокового погашення кредитів. Прибуток Групи за поточний період та капітал Групи станом на кінець звітної періоду не зазнали б суттєвого впливу змін обсягів дострокового погашення, оскільки такі кредити відображаються за амортизованою вартістю, а сума дострокового погашення дорівнює або майже дорівнює амортизованій вартості кредитів та авансів клієнтам.

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Концентрація географічного ризику. Нижче поданий аналіз концентрації географічного ризику фінансових активів та зобов'язань Групи станом на 31 грудня 2017 року:

У мільйонах українських гривень	Україна	Країни ОЕСР	Інші країни	Всього
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	19 002	4 461	1 837	25 300
Заборгованість банків	2 903	1 613	-	4 516
Кредити та аванси клієнтам	37 199	4	1 132	38 335
Вбудовані похідні фінансові активи	34 336	-	-	34 336
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	90 353	1	-	90 354
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	36 322	-	-	36 322
Інші фінансові активи	357	171	3	531
Всього фінансових активів	220 472	6 250	2 972	229 694
Нефінансові активи	11 320	117	13 739	25 176
Всього активів	231 792	6 367	16 711	254 870
Зобов'язання				
Заборгованість перед НБУ	12 394	-	-	12 394
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	52	180	2	234
Кошти клієнтів	202 452	8 063	2 199	212 714
Випущені боргові цінні папери	2	-	-	2
Інші фінансові зобов'язання	817	501	168	1 486
Субординований борг	129	-	-	129
Всього фінансових зобов'язань	215 846	8 744	2 369	226 959
Нефінансові зобов'язання	3 023	-	6	3 029
Всього зобов'язань	218 869	8 744	2 375	229 988
Чиста балансова позиція	12 923	(2 377)	14 336	24 882
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням (Прим. 28)	906	34	54	994

Активи, зобов'язання та зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, були класифіковані виходячи з країни, в якій знаходиться контрагент. Грошові кошти у касі, дорогоцінні метали, приміщення та обладнання були класифіковані відповідно до країни їх фізичного знаходження.

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Географічний аналіз активів та зобов'язань Групи станом на 31 грудня 2016 року наведено нижче:

У мільйонах українських гривень	Україна	Країни ОЕСР	Інші країни	Всього
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	18 078	10 484	1 597	30 159
Заборгованість банків	-	2 410	-	2 410
Кредити та аванси клієнтам	39 351	280	3 951	43 582
Вбудовані похідні фінансові активи	27 044	-	-	27 044
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	64 409	-	-	64 409
Інші фінансові активи	57	147	65	269
Всього фінансових активів	148 939	13 321	5 613	167 873
Нефінансові активи	23 116	562	13 808	37 486
Всього активів	172 055	13 883	19 421	205 359
Зобов'язання				
Заборгованість перед НБУ	18 047	-	-	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	44	2 605	18	2 667
Кошти клієнтів	168 048	9 666	3 414	181 128
Випущені боргові цінні папери	2	-	-	2
Інші фінансові зобов'язання	1 048	692	104	1 844
Субординований борг	122	-	-	122
Всього фінансових зобов'язань	187 311	12 963	3 536	203 810
Нефінансові зобов'язання	2 258	-	4	2 262
Всього зобов'язань	189 569	12 963	3 540	206 072
Чиста балансова позиція	(17 514)	920	15 881	(713)
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням (Прим. 28)	1 484	105	62	1 651

Ризик ліквідності. Ризик ліквідності - це ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання доходів унаслідок неспроможності банку фінансувати зростання своїх активів та виконати свої зобов'язання в належні строки.

Політика управління ризиком ліквідності Групи будується на принципах пріоритетності ліквідності над прибутковістю, підтримання показників ліквідності на рівні вище нормативного з метою формування «запасу» ліквідності зважаючи на нестабільність фінансових ринків. Метою управління ліквідністю Групи включає в себе забезпечення обсягу високоліквідних активів, необхідного для своєчасного виконання зобов'язань, забезпечення доступу до різних джерел фінансування та плани фінансування в надзвичайних ситуаціях. Група прагне підтримувати стабільну базу фінансування, розвивати джерела ресурсів, в першу чергу за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб.

Для моніторингу стану ліквідності Групи Департамент розрахунку та моніторингу економічних нормативів (підрозділ Напрямку «Фінанси та рейтинги») щоденно здійснює розрахунок показників ліквідності НБУ, формує звіти по розривах ліквідності за методикою GAP-аналізу: порівняння обсягів активів та зобов'язань за строками до погашення. Розриви ліквідності розраховуються в істотних валютах та в еквіваленті національної валюти. Звіти по розривах ліквідності використовуються Казначейством для вирішення питань, пов'язаних з управлінням ліквідністю.

26   Управління фінансовими ризиками (продовження)

Контроль ризику реалізується через дотримання регуляторних норм по показниках ліквідності (миттєвої, поточної, короткострокової), дотримання внутрішніх лімітів за показниками розривів ліквідності, обсягу ліквідних активів, концентрації джерел фінансування.

Група розраховує нормативні коефіцієнти ліквідності, встановлені Національним банком України на щоденній основі. Ці нормативи включають:

- норматив миттєвої ліквідності (Н4), який розраховується як відношення високоліквідних активів до зобов'язань, що погашаються на вимогу. Цей норматив складав 32,47% на 31 грудня 2017 року (31 грудня 2016 року: 63,52%) при встановленому НБУ значенні нормативу не менше 30% для ощадних інших банків та 20% для банків (31 грудня 2016 року: 30% для ощадних банків, 20% для інших банків).
- норматив поточної ліквідності (Н5), який розраховується як відношення ліквідних активів до зобов'язань зі строком погашення, який не перевищує 31 календарний день. Цей норматив складав 155,54% на 31 грудня 2017 року (31 грудня 2016 року: 147,43%) при встановленому НБУ значенні нормативу не менше 40% (31 грудня 2016 року: 40%).
- норматив короткострокової ліквідності (Н6), який розраховується як відношення ліквідних активів до зобов'язань зі строком погашення до одного року. Цей норматив складав 99,76% на 31 грудня 2017 року (31 грудня 2016 року: 73,83%) при встановленому НБУ значенні нормативу не менше 60% (31 грудня 2016 року: 60%).

Звіти за нормативами ліквідності використовуються Казначейством для управління ліквідністю на щоденній основі.

Казначейство Групи здійснює управління поточною ліквідністю, аналізує графіки платежів, управляє позицією ліквідності в режимі реального часу за рахунок розміщення та залучення короткострокових ресурсів на міжбанківському ринку, купівлю чи продаж цінних паперів, або за допомогою інших наявних фінансових операцій. Казначейство також аналізує можливі наслідки відтоку значних сум коштів за основними клієнтами, щоб максимально знизити вірогідність непередбачуваних змін обсягу ресурсів. Казначейство забезпечує дотримання вимог обов'язкового резерву та нормативних показників ліквідності.

Для управління ліквідністю в кризовий період розроблений План першочергових заходів при виникненні кризи ліквідності, який містить виклад можливих причин, що призводять до кризи, ознаки кризи, а також перелік заходів по локалізації та ліквідації кризових явищ. Планом закріплені відповідальні служби за конкретні заходи та порядок їх взаємодії. Групою також проводиться стрес-тестування ліквідності за різноманітними сценаріями, що охоплюють стандартні та більш несприятливі ринкові умови.

У поданій нижче таблиці показані зобов'язання Групи станом на 31 грудня 2017 року за визначеними в угодах строками погашення, що залишилися. Суми у таблиці – це недисконтовані грошові потоки за угодами, в тому числі загальна сума зобов'язань з надання кредитів. Ці недисконтовані грошові потоки відрізняються від сум, відображених у звіті про фінансовий стан, оскільки суми у консолідованому звіті про фінансовий стан базуються на дисконтованих грошових потоках.

Якщо сума, що підлягає виплаті, не є фіксованою, вона в таблиці визначена виходячи з умов, існуючих на звітну дату. Валютні виплати перераховані із використанням обмінного курсу спот станом на кінець звітного періоду.

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Нижче у таблиці поданий аналіз фінансових зобов'язань Групи за строками погашення станом на 31 грудня 2017 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	До запитання та до 1 місяця	1-3 місяці	3-12 місяців	12 місяців - 5 років	Понад 5 років	Всього
Зобов'язання						
Заборгованість перед НБУ	12 396	-	-	-	-	12 396
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	184	-	16	38	-	238
Кошти клієнтів	113 870	37 448	61 682	3 504	1	216 505
Випущені боргові цінні папери	-	-	-	-	3	3
Субординований борг	2	2	135	-	-	139
Інші фінансові зобов'язання	1 481	2	2	-	1	1 486
Всього потенційних майбутніх виплат за фінансовими зобов'язаннями згідно з договорами	127 933	37 452	61 835	3 542	5	230 767
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, загальна сума (Прим. 28)	1 621	-	-	-	-	1 621

Нижче у таблиці поданий аналіз фінансових зобов'язань Групи за строками погашення станом на 31 грудня 2016 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	До запитання та до 1 місяця	1-3 місяці	3-12 місяців	12 місяців - 5 років	Понад 5 років	Всього
Зобов'язання						
Заборгованість перед НБУ	14 589	1 319	2 689	-	-	18 597
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	138	90	2 375	252	-	2 855
Кошти клієнтів	78 597	32 774	72 869	3 049	64	187 353
Випущені боргові цінні папери	-	-	-	-	3	3
Субординований борг	2	2	8	132	-	144
Інші фінансові зобов'язання	1 076	562	206	-	-	1 844
Всього потенційних майбутніх виплат за фінансовими зобов'язаннями згідно з договорами	94 402	34 747	78 147	3 433	67	210 796
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, загальна сума (Прим. 28)	2 655	-	-	-	-	2 655

Кошти клієнтів відображені у наведеному вище аналізі за строками, що залишились до погашення відповідно до договору.

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Група не використовує наведений вище аналіз за строками погашення без урахування дисконтування для управління ліквідністю. Натомість, Група контролює очікувані строки погашення, які показані у поданій нижче таблиці станом на 31 грудня 2017 року:

У мільйонах українських гривень	До запитання та до 1 місяця	1-3 місяці	3-12 місяців	Понад 1 рік	Строк пога- шення не визначений	Всього
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	25 300	-	-	-	-	25 300
Заборгованість банків	2 903	870	743	-	-	4 516
Кредити та аванси клієнтам	15 365	8 316	10 000	4 654	-	38 335
Вбудовані похідні фінансові активи	-	-	-	34 336	-	34 336
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	109	423	574	89 245	3	90 354
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	304	3 399	1 046	31 573	-	36 322
Інші фінансові активи	529	-	-	2	-	531
Всього фінансових активів	44 510	13 008	12 363	159 810	3	229 694
Зобов'язання						
Заборгованість перед НБУ	12 394	-	-	-	-	12 394
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	185	-	15	34	-	234
Кошти клієнтів	72 028	55 172	82 419	3 095	-	212 714
Випущені боргові цінні папери	-	-	-	2	-	2
Інші фінансові зобов'язання	909	2	2	572	1	1 486
Субординований борг	1	-	128	-	-	129
Всього фінансових зобов'язань	85 517	55 174	82 564	3 703	1	226 959
Чистий розрив ліквідності на 31 грудня 2017	(41 007)	(42 166)	(70 201)	156 107	2	2 735
Кумулятивний розрив ліквідності на 31 грудня 2017	(41 007)	(83 173)	(153 374)	2 733	2 735	
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням (Прим. 28)	994	-	-	-	-	994

Відповідно до чинного законодавства України, Група зобов'язана виплачувати строкові депозити фізичних осіб на вимогу вкладників, якщо умова щодо дострокового погашення зазначено в контракті, але в цьому випадку право вкладника на нараховані відсотки втрачається. Група очікує, що клієнти не будуть вимагати строкових вкладів достроково, таким чином, ці залишки включені в розкриття вище, відповідно до їх контрактних умов погашення. Поточні рахунки включені на основі їх історичної стабільності, що, за оцінками Групи, продовжити без будь-яких істотних змін на середньо кварталній основі.

Станом на 31 грудня 2017 року, суми до запитання та до 1 місяця заборгованості перед НБУ включали прострочену заборгованість у сумі 10 689 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 13 469 мільйонів гривень). НБУ не вимагав негайного погашення цих кредитів рефінансування на дату цієї консолідованої фінансової звітності.

26 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Нижче в таблиці поданий аналіз за очікуваними строками погашення станом на 31 грудня 2016 року:

У мільйонах українських гривень	До запитання та до 1 місяця	1-3 місяці	3-12 місяців	Понад 1 рік	Строк пога- шення не визначений	Всього
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	30 159	-	-	-	-	30 159
Заборгованість банків	564	1 080	766	-	-	2 410
Кредити та аванси клієнтам	10 818	6 483	17 797	8 484	-	43 582
Вбудовані похідні фінансові активи	-	-	-	27 044	-	27 044
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	1	12	38	64 358	-	64 409
Інші фінансові активи	261	-	3	5	-	269
Всього фінансових активів	41 803	7 575	18 604	99 891	0	167 873
Зобов'язання						
Заборгованість перед НБУ	14 266	1 210	2 571	-	-	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	136	55	2 235	241	-	2 667
Кошти клієнтів	52 276	41 572	84 753	2 527	-	181 128
Випущені боргові цінні папери	-	-	-	2	-	2
Інші фінансові зобов'язання	1 076	8	206	554	-	1 844
Субординований борг	1	-	-	121	-	122
Всього фінансових зобов'язань	67 755	42 845	89 765	3 445	0	203 810
Чистий розрив ліквідності на 31 грудня 2016	(25 952)	(35 270)	(71 161)	96 446	-	(35 937)
Кумулятивний розрив ліквідності на 31 грудня 2016	(25 952)	(61 222)	(132 383)	(35 937)	(35 937)	
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням (Прим. 28)	1 651	-	-	-	-	1 651

27 Управління капіталом

Контроль за дотриманням нормативу достатності капіталу, встановленого Національним банком України, здійснюється за допомогою щомісячних звітів, де містяться розрахунки, які перевіряють та підписують Голова Правління і Головний бухгалтер. Оцінка інших цілей управління капіталом здійснюється щороку. Відповідно до існуючих вимог до капіталу, встановлених Національним банком України, повинні утримувати відношення регулятивного капіталу до активів, зважених з урахуванням ризику («норматив достатності капіталу»), на рівні, що є вищим за обов'язкове мінімальне значення.

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"**Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчились 31 грудня 2017 року****27 Управління капіталом (продовження)**

а) Група управляє своїм капіталом, включаючи рівень достатності капіталу, розрахований згідно з вимогами Базельської угоди про капітал, як визначено у Звіті про міжнародну конвергенцію оцінки капіталу та стандартів з капіталу (оновлено в квітні 1998 року) та в Доповненні до Базельської угоди про капітал, яке ввело аналіз ринкових ризиків (оновлено у листопаді 2005 року), що загальновідоме під назвою «Базель I». Нижче подана структура капіталу Групи, розрахованого на підставі Базельської угоди про капітал:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Капітал 1-го рівня	24 255	(2 457)
Капітал 2-го рівня (не може перевищувати 100% від капіталу 1-го рівня)	212	-
Всього капіталу	24 467	(2 457)
Активи, зважені з урахуванням ризику		
Банківський портфель	109 739	105 432
Торговий портфель	68 858	79 606
Активи, зважені з урахуванням ризику	178 597	185 038
Норматив капіталу 1-го рівня	13,58%	(1,33%)
Коефіцієнт достатності капіталу (%)	13,70%	(1,33%)

б) Станом на 31 грудня 2017 року, відповідно до існуючих вимог до капіталу, встановлених Національним банком України, банки повинні утримувати коефіцієнт достатності капіталу на рівні не менше 10% від суми активів, зважених з урахуванням ризику, розрахованих згідно з вимогами Національного банку України (31 грудня 2016 року: не менше 10%).

Регулятивний капітал, розрахований згідно з вимогами Національного банку України, показаний далі:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Скориговані чисті активи	17 975	3 515
Плюс: субординований борг	27	54
Мінус: інвестиції в асоційовану компанію	(433)	(433)
Всього регулятивного капіталу	17 569	3 136
Активи, зважені з урахуванням ризику	79 938	126 246
Відкрита валютна позиція	30 137	23 154
Непокритий кредитний ризик	(8 854)	(61)
Коефіцієнт достатності капіталу (H2)	17,36%	2,10%

Дані, показані у таблиці вище, розраховано згідно з вимогами Постанови Правління Національного банку України №368 від 28 серпня 2001 року (зі змінами) «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні», включаючи коригування стосовно розрахунку резерву під кредити та аванси клієнтам згідно з Постановою Правління Національного банку України № 351 від 30 червня 2016 року «Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями».

28 Умовні та інші зобов'язання

Судові процедури. У ході нормального ведення бізнесу Група час від часу одержує претензії. Станом на 31 грудня 2017 року був створений резерв на потенційні юридичні зобов'язання у сумі 959 мільйонів гривень (31 грудня 2016 року: 36 мільйонів гривень).

Також, як описано у Примітці 1, при націоналізації Банку ФГВФО конвертував 10 934 мільйонів гривень коштів клієнтів, 10 721 мільйонів гривень випущених єврооблігацій і 7 783 мільйонів гривень субординованого боргу. На дату складання цієї консолідованої фінансової звітності проти Групи були подані позови до суду у сумі 21 215 мільйонів гривень за обмінним курсом на дату підписання цієї фінансової звітності. Кінцевий результат не можливо визначити, за винятком сум, які вже визнані у цій консолідованій фінансовій звітності. Отже, Група не визнала додаткового резерву по цим позовам.

Інформація про резерв, пов'язаний зі втратою контролю над діяльністю Групи у Криму, наведена у Примітці 4.

Податкове законодавство. Податкове, валютне та митне законодавство України може тлумачитися по-різному й часто змінюється. Відповідні органи можуть не погодитися з тлумаченням цього законодавства керівництвом Групи у зв'язку з діяльністю Групи та операціями в рамках цієї діяльності.

Податкові органи України можуть займати більш агресивну позицію у своєму тлумаченні законодавства та проведенні податкових перевірок, застосовуючи досить складний підхід. Ці фактори у поєднанні із зусиллями податкових органів, спрямованими на збільшення податкових надходжень у відповідь на зростання бюджетного тиску, можуть призвести до зростання рівня та частоти податкових перевірок, тому існує можливість, що операції та діяльність, які раніше не заперечувались, можуть бути оскаржені.

Українське податкове законодавство не містить чітких інструкцій з певних податкових питань. Іноді тлумачення Групи таких невизначених податкових питань призводить до зменшення загальної податкової ставки по Групі. Як зазначено вище, таке тлумачення податкового законодавства може надзвичайно ретельно перевірятися. Наслідки таких перевірок з боку податкових органів не можуть бути оцінені з достатнім ступенем надійності, проте вони можуть бути суттєвими для фінансового стану та діяльності Групи в цілому.

Керівництво також вважає, що встановлені ризики можливого відтоку ресурсів, що виникають через податкові та інших питання дотримання законодавства у період до 31 грудня 2017 року, не перевищують 2 174 мільйона гривень.

Зобов'язання по капітальних вкладеннях. Станом на 31 грудня 2017 року Група мала капітальні зобов'язання, передбачені контрактами, стосовно будівництва приміщень та придбання комп'ютерів, меблів та офісного обладнання на загальну суму 116 мільйона гривень (31 грудня 2016 року: 22 мільйона гривень). Керівництво Групи вважає, що майбутні чисті доходи та фінансування будуть достатніми для покриття цих та подібних зобов'язань.

Зобов'язання за оперативною орендою. Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років Група не мала зобов'язань за нескасовуваними договорами оперативної оренди.

Дотримання фінансових показників. Група також зобов'язана дотримуватися ряду показників у зв'язку з отриманими від НБУ кредитами рефінансування. Станом на 31 грудня 2017 року, Група не виконувала нормативи довгої та короткої відкритих валютних позицій та інші не фінансові обмеження, пов'язані з кредитами рефінансування НБУ. У 2016 та 2017 роках, НБУ робив перевірку виконання умов за кредитами рефінансування та не застосовував до Групи жодних санкцій.

Умовні зобов'язання. Станом на 31 грудня 2017 року Група має умовне зобов'язання у сумі 5 558 мільйонів гривень (2016: 6 916 мільйонів гривень) щодо припинення її діяльності у Криму, що було визначено у сумі непогашеної заборгованості за коштами клієнтів у Криму при припиненні діяльності за мінусом суми, щодо якої заявлені претензії та нараховано резерв. Відтік ресурсів для погашення цих зобов'язань, що виникли в Криму, не є вірогідним та сума таких зобов'язань не може бути достовірно визначена Групою.

Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням. Головною метою цих інструментів є забезпечення наявності грошових коштів для задоволення фінансових потреб клієнтів. Фінансові гарантії та резервні акредитиви, які являють собою безвідкличні гарантії того, що Група здійснить платежі на користь третіх сторін у випадку невиконання клієнтами своїх зобов'язань, мають той самий кредитний ризик, що й кредити. Документарні та товарні акредитиви, що являють собою письмові зобов'язання Групи за дорученням своїх клієнтів, які уповноважують треті сторони вимагати від Групи оплати у встановлених сумах відповідно до конкретних умов, забезпечуються партіями товару, яких вони стосуються, або грошовими депозитами, а отже, мають менший рівень ризику ніж кредити.

28 Умовні та інші зобов'язання (продовження)

Зобов'язання щодо надання кредитів являють собою невикористані суми, призначені для кредитування у формі кредитів, гарантій та акредитивів. Стосовно кредитного ризику за зобов'язаннями щодо надання кредитів Група наражається на потенційні збитки в загальній сумі невикористаних зобов'язань у разі повної видачі клієнтам невикористаної суми таких кредитів. Проте можлива сума збитків є меншою за загальну суму невикористаних зобов'язань, оскільки виконання більшості зобов'язань щодо надання кредитів залежить від дотримання клієнтами певного рівня платоспроможності. Група відстежує строки до погашення зобов'язань щодо надання кредитів, оскільки більш довгострокові зобов'язання щодо надання кредитів зазвичай характеризуються вищим кредитним ризиком, ніж короткострокові.

Непогашені зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, були такими:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Гарантії надані	1 241	1 706
Імпортні акредитиви та акредитиви з грошовим покриттям	362	652
Безвідкличні зобов'язання з надання кредитів	18	294
Мінус: акредитиви з грошовим покриттям	(362)	(652)
Мінус: резерв на покриття збитків за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням	(181)	(247)
Мінус: гарантії надані з грошовим покриттям	(84)	(102)
Всього зобов'язань, пов'язаних з кредитуванням	994	1 651

Загальна сума невиконаних зобов'язань з надання кредитів, акредитивів та гарантій за угодою необов'язково являє собою майбутні потреби у грошових коштах, оскільки строк дії таких фінансових інструментів може закінчитися без фінансування. Справедлива вартість зобов'язань, пов'язаних з кредитуванням, станом на 31 грудня 2017 та 2016 років була незначною.

Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, деноміновані у таких валютах:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
Українські гривні	702	1 112
Долари США	75	215
Євро	18	139
Інші валюти	199	185
Всього	994	1 651

Станом на 31 грудня 2017 року невикористані кредитні ліміти за кредитними картками, виданими Групою, що були доступні власникам карток, становили 53 848 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 20 264 мільйонів гривень). Ці кредитні ліміти є відкличними. Група регулярно контролює операції за картками та має можливість в односторонньому порядку зменшити ліміти за кредитними картками на підставі частоти та особливостей зняття та погашення коштів за кредитними картками позичальниками.

Активи у довірчому управлінні. Ці активи не були включені в звіт про фінансовий стан Групи, оскільки вони не є його активами. Нижче зазначена номінальна вартість зазвичай відрізняється від справедливої вартості відповідних цінних паперів. Активи в довірчому управлінні представлені наступними категоріями:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2017 р. Номінальна вартість	31 грудня 2016 р. Номінальна вартість
Акції українських компаній	2 151	4 822
Облігації українських компаній	571	717
Інвестиційні сертифікати	283	319

28 Умовні та інші зобов'язання (продовження)

Активи, надані в заставу. Група надала у заставу такі активи (активи подано у таблиці за балансовою вартістю):

	Прим.	31 грудня 2017 р.		Прим.	31 грудня 2016 р.	
		Актив, наданий в заставу, та актив з обмеженим використанням	Відповідне зобов'язання		Актив, наданий в заставу, та актив з обмеженим використанням	Відповідне зобов'язання
<i>У мільйонах українських гривень</i>						
Валова дебіторська заборгованість за угодами своп, форвард та спот		67	67		(1)	-
Обов'язкові резерви в НБУ, інвестиційна нерухомість, приміщення та майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя (2016: обов'язкові резерви в НБУ, інвестиційна нерухомість, приміщення, кредити та аванси клієнтам та майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя)	7, 9, 12, 13, 15	7 095	12 394	7, 9, 12, 13, 15	34 658	18 047
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення за договором відповідального зберігання готівки НБУ у касах Банку	11	1 565	-		-	-
Всього		8 727	12 461		34 657	18 047

Зазначена у поданій вище таблиці валова дебіторська заборгованість за угодами своп, форвард та спот показана у консолідованому звіті про фінансовий стан за чистою сумою, що призводить до виникнення похідних фінансових активів та зобов'язань, які відображаються, відповідно, у складі інших активів та інших зобов'язань.

Як зазначено у Примітці 8, заборгованість банків у загальній сумі 1 613 мільйона гривень (на 31 грудня 2016 року: 2 410 мільйона гривень) була надана у заставу як забезпечення за акредитивами та міжнародними платежами.

29 Справедлива вартість фінансових інструментів

Оцінки справедливої вартості аналізуються за рівнями ієрархії справедливої вартості наступним чином: (i) Рівень 1 – це оцінки за цінами котирування (без застосування коригувань) на активних ринках для ідентичних активів та зобов'язань; (ii) Рівень 2 – це методики оцінки з усіма суттєвими параметрами, наявними для спостереження за активами та зобов'язаннями, безпосередньо (тобто, ціни) або опосередковано (тобто, визначені на основі цін), та (iii) Рівень 3 – це оцінки, які не базуються на наявних на ринку даних (тобто, дані, за якими відсутні спостереження). При класифікації фінансових інструментів із використанням ієрархії справедливої вартості керівництво застосовує професійні судження. Якщо при оцінці справедливої вартості використовуються дані з відкритих ринків, що вимагають значних коригувань, ця оцінка відповідає оцінці за рівнем 3. Значущість даних, використаних при оцінці, визначається у порівнянні з усією оціненою сумою справедливої вартості.

29 Справедлива вартість фінансових інструментів (продовження)

(а) Оцінки справедливої вартості, що застосовуються на повторюваній основі

Оцінки справедливої вартості, що застосовуються на повторюваній основі, – це такі оцінки, застосування яких вимагається або дозволяється стандартами бухгалтерського обліку при відображенні сум у консолідованому звіті про фінансовий стан на кінець кожного звітного періоду. Далі показано їх класифікацію за рівнями ієрархії справедливої вартості:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2017 р.				31 грудня 2016 р.			
	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Всього	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Всього
ФІНАНСОВІ АКТИВИ, ВІДОБРАЖЕНІ ЗА СПРАВЕДЛИВОЮ ВАРТІСТЮ								
<i>Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу</i>								
Акції, що не мають котирувань	-	1	-	1	-	1	-	1
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	-	-	47 444	47 444	-	-	47 046	47 046
Довгострокові державні боргові цінні папери без вбудованого опціону	-	-	31 163	31 163	-	-	17 363	17 363
Довгострокові валютні державні боргові цінні папери	-	-	11 747	11 747	-	-	-	-
Вбудовані похідні фінансові активи	-	-	34 336	34 336	-	-	27 044	27 044
НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ								
Приміщення	-	-	1 608	1 608	-	-	2 134	2 134
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	-	-	11 268	11 268	-	-	21 836	21 836
Інвестиційна нерухомість	-	-	579	579	-	-	1 358	1 358
Активи, утримувані для продажу	-	-	117	117	-	-	-	-
ВСЬОГО АКТИВІВ, СПРАВЕДЛИВА ВАРТІСТЬ ЯКИХ ОЦІНЮЄТЬСЯ НА ПОВТОРЮВАНІЙ ОСНОВІ	-	1	138 262	138 263	-	1	116 781	116 782

Метод оцінки, що застосовується для визначення справедливої вартості на рівні 2 ієрархії, пов'язаний з ринковими цінами аналогічних фінансових інструментів, що котируються на активному ринку.

Метод оцінки, що застосовується для визначення справедливої вартості на рівні 3 ієрархії, включає дисконтування грошових потоків і інші відповідні методи оцінки (моделі). Вбудовані похідні фінансові активи та інвестиційні цінні папери наявні для продажу, віднесені до рівня 3, оскільки вони вимагають від керівництва припущень щодо коригувань, які мають вплив на справедливую вартість - курси валют, волатильність, ставка дисконтування і/або кредитний ризик контрагента, не підкріплених даними з відкритих ринків.

29 Справедлива вартість фінансових інструментів (продовження)

Рух по рівню 3 фінансових інструментів, що оцінені за справедливою вартістю

Далі подано вивірення змін справедливої вартості на рівні 3 ієрархії справедливої вартості вбудованих похідних фінансових активів та інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу за роки, що закінчилися 31 грудня 2017 року та 2016 року:

У мільйонах українських гривень	Вбудовані похідні фінансові інструменти	
	інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	
Справедлива вартість на 1 січня 2016 р.	30 673	-
Первісне визнання похідного інструмента відображене як коригування кредитів та авансів клієнтів	1 086	-
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу як внески до статутного капіталу	-	107 000
<i>Всього доходів (збитків) визнаних у :</i>		
Первісне визнання - безпосередньо в капіталі :	27 296	(17 362)
Переоцінка інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу - в іншому сукупному доході	-	520
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	-	51
Збитки мінус прибутки від вбудованих похідних фінансових активів	(23 955)	-
<i>Надходження:</i>		
Отримані грошові кошти	(953)	(25 800)
Погашення вбудованого похідного фінансового інструменту за рахунок майна, що перейшло у власність банку	(7 103)	-
Справедлива вартість на 31 грудня 2016 р.	27 044	64 409
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу як внески до статутного капіталу	-	16 065
Придбання довгострокових валютних державних боргових цінних паперів	-	11 478
<i>Всього доходів (збитків) визнаних у :</i>		
Первісне визнання - безпосередньо в капіталі :	3 893	(895)
Переоцінка інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу - в іншому сукупному доході	-	(1 000)
Процентний дохід, нарахований за інвестиційними цінними паперами, наявними для продажу	-	6 223
Прибутки від вбудованих похідних фінансових активів	3 491	-
<i>Надходження:</i>		
Отримані грошові кошти	-	(5 927)
Інші зміни	(92)	-
Справедлива вартість на 31 грудня 2017 р.	34 336	90 354

29 Справедлива вартість фінансових інструментів (продовження)

б) Активи та зобов'язання, які не відображаються за справедливою вартістю, але справедлива вартість яких розкривається у звітності

Справедлива вартість за рівнями ієрархії та відповідна балансова вартість активів, що не відображаються за справедливою вартістю, є такою:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2017 р.				31 грудня 2016 р.			
	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Балансова вартість	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Балансова вартість
ФІНАНСОВІ АКТИВИ								
Заборгованість банків								
Депозитні сертифікати								
Національного банку України	-	2 853	-	2 853	-	-	-	-
Гарантійні депозити в банках	-	-	1 613	1 613	-	-	2 410	2 410
Інші	-	-	50	50	-	-	-	-
Кредити та аванси клієнтам								
Кредити юридичним особам	-	-	2 654	3 691	-	-	8 826	9 319
Кредити фізичним особам – кредитні картки	-	-	25 567	25 567	-	-	15 823	15 830
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	-	-	1 756	1 767	-	-	1 944	2 011
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	-	-	9	9	-	-	16	13
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	-	-	3 014	3 014	-	-	961	961
Кредити фізичним особам – інші кредити	-	-	127	124	-	-	361	351
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	-	-	2 057	1 987	-	-	868	902
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	-	-	2 176	2 176	-	-	14 195	14 195
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення								
Довгострокові державні боргові цінні папери без вбудованого опціону	-	-	24 421	24 538	-	-	-	-
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	-	-	6 318	7 604	-	-	-	-
Короткострокові облігації, випущені Державною іпотечною установою	-	-	953	953	-	-	-	-
Короткострокові державні боргові цінні папери	-	-	3 185	3 227	-	-	-	-
Інші фінансові активи								
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами	-	-	317	317	-	-	161	161
Інше	-	-	214	214	-	-	108	108
ВСЬОГО	-	2 853	74 431	79 704	-	-	45 673	46 261

Справедлива вартість грошових коштів та їх еквівалентів приблизно дорівнює їх балансовій вартості.

29 Справедлива вартість фінансових інструментів (продовження)

Справедлива вартість за рівнями ієрархії та відповідна балансова вартість зобов'язань, що не відображаються за справедливою вартістю, є такою:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2017 р.				31 грудня 2016 р.			
	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Балансова вартість	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Балансова вартість
ФІНАНСОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ								
Заборгованість перед НБУ								
Заборгованість перед НБУ	-	12 394	-	12 394	-	18 047	-	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями								
Строкові розміщення коштів банків	-	-	30	30	-	-	565	565
Довгострокові кредити за кредитними лініями від інших фінансових організацій	-	-	19	19	-	-	2 040	2 040
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» банків	-	184	-	184	-	61	-	61
Гарантійні депозити банків	-	-	1	1	-	-	1	1
Кошти клієнтів								
Строкові депозити фізичних осіб	-	-	119 674	119 476	-	-	119 749	119 519
Поточні рахунки/рахунки до запитання фізичних осіб	-	52 118	-	52 118	-	31 684	-	31 684
Поточні/розрахункові рахунки юридичних осіб	-	28 323	-	28 323	-	15 250	-	15 250
Строкові депозити юридичних осіб	-	-	12 836	12 797	-	-	14 865	14 675
Випущені боргові цінні папери	-	-	-	2	-	-	-	2
Інші фінансові зобов'язання								
Кошти у розрахунках	-	-	25	25	-	-	447	447
Кредиторська заборгованість	-	-	311	311	-	-	83	83
Інше	-	-	1 150	1 150	-	-	1 314	1 314
Субординований борг								
Субординований борг	-	-	129	129	-	-	122	122
ВСЬОГО	-	93 019	134 175	226 959	-	65 042	139 186	203 810

Справедлива вартість рівнів 2 та 3 за ієрархією справедливої вартості була оцінена з використанням методу дисконтованих грошових потоків та ринкових цін облігацій, які котируються на неактивному ринку. Розрахункова справедлива вартість інструментів із плаваючою процентною ставкою, що не котируються на активному ринку, дорівнює їхній балансовій вартості. Справедлива вартість інструментів з фіксованою процентною ставкою, які не мають ринкових котирувань, була розрахована на основі розрахункових майбутніх очікуваних грошових потоків, дисконтованих із застосуванням поточних процентних ставок для нових інструментів, що мають подібний кредитний ризик та строк до погашення, який залишився.

Для активів Група застосовує припущення про процентні ставки, за якими контрагенти на цей час могли б отримати нові позикові кошти та передоплати. Щодо зобов'язань застосовується відповідна ставка для Групи. До зобов'язань, що погашаються на вимогу, застосовується дисконтування від першої вірогідної дати вимоги про сплату.

Зобов'язання Групи перед клієнтами захищені Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, як описано у Примітці 1. Справедлива вартість цих зобов'язань відображає це підвищення кредитної якості.

30 Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Для цілей оцінки МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» встановлює такі категорії фінансових активів: (а) кредити та дебіторська заборгованість; (б) фінансові активи для подальшого продажу; (в) фінансові активи, що утримуються до погашення та (г) фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат. Фінансові активи за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, поділяються на дві підкатегорії: (i) активи, включені до цієї категорії при початковому визнанні, та (ii) активи, віднесені до категорії призначених для торгівлі. Крім того, дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом є окремою категорією.

Нижче в таблиці показана звірка фінансових активів з категоріями оцінки станом на 31 грудня 2017 року:

У мільйонах українських гривень	Кредити та дебіторська заборгованість	Активи для подальшого продажу	Активи за справедливою вартістю через фінансовий результат, що утримуються для торгівлі	Активи, що утримуються до погашення	Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	Всього
АКТИВИ						
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	25 300	-	-	-	-	25 300
Заборгованість банків						
Депозитні сертифікати Національного банку України	2 853	-	-	-	-	2 853
Гарантійні депозити в банках	1 613	-	-	-	-	1 613
Інші	50	-	-	-	-	50
Кредити та аванси клієнтам						
Кредити юридичним особам	3 691	-	-	-	-	3 691
Кредити фізичним особам – кредитні картки	25 567	-	-	-	-	25 567
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 767	-	-	-	-	1 767
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	9	-	-	-	-	9
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3 014	-	-	-	-	3 014
Кредити фізичним особам – інші кредити	124	-	-	-	-	124
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	1 987	-	-	-	-	1 987
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	-	-	-	-	2 176	2 176
Вбудовані похідні фінансові активи	-	-	34 336	-	-	34 336
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу						
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	-	47 444	-	-	-	47 444
Довгострокові державні боргові цінні папери без вбудованого опціону	-	31 163	-	-	-	31 163
Довгострокові валютні державні боргові цінні папери	-	11 747	-	-	-	11 747
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення						
Довгострокові державні боргові цінні папери без вбудованого опціону	-	-	-	24 538	-	24 538
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	-	-	-	7 604	-	7 604
Короткострокові облігації, випущені Державною іпотечною установою	-	-	-	953	-	953
Короткострокові державні боргові цінні папери	-	-	-	3 227	-	3 227
Інші фінансові активи						
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами	351	-	-	-	-	351
Інше	180	-	-	-	-	180
ВСЬОГО ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ	66 506	90 354	34 336	36 322	2 176	229 694
НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ						25 176
ВСЬОГО АКТИВІВ						254 870

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"**Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчились 31 грудня 2017 року****30 Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки (продовження)**

Станом на 31 грудня 2017 року та 2016 року всі фінансові зобов'язання Групи обліковані за амортизованою вартістю.

Нижче в таблиці показана звірка фінансових активів з цими категоріями оцінки станом на 31 грудня 2016 року:

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Кредити та дебіторська забор- гованість	Активи для подальшого продажу	Активи за справедливою вартістю через фінансовий результат, що утримуються для торгівлі	Активи, що утри- муються до погашення	Дебіторська забор- гованість за фінансовим лізингом	Всього
АКТИВИ						
<i>Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви</i>	30 159	-	-	-	-	30 159
<i>Заборгованість банків</i>						
Гарантійні депозити в банках	2 410	-	-	-	-	2 410
<i>Кредити та аванси клієнтам</i>						
Кредити юридичним особам	9 319	-	-	-	-	9 319
Кредити фізичним особам – кредитні картки	15 830	-	-	-	-	15 830
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	2 011	-	-	-	-	2 011
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	13	-	-	-	-	13
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	961	-	-	-	-	961
Кредити фізичним особам – інші кредити	351	-	-	-	-	351
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	902	-	-	-	-	902
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	-	-	-	-	14 195	14 195
<i>Вбудовані похідні фінансові активи</i>	-	-	27 044	-	-	27 044
<i>Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу</i>						
Державні облігації	-	64 408	-	-	-	64 408
Акції, що не мають котирувань	-	1	-	-	-	1
<i>Інші фінансові активи</i>						
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами	161	-	-	-	-	161
Інше	108	-	-	-	-	108
ВСЬОГО ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ	62 225	64 409	27 044	-	14 195	167 873
НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ						37 486
ВСЬОГО АКТИВІВ						205 359

31 Операції з пов'язаними сторонами

Відповідно до МСБО 24 "Операції з пов'язаними сторонами" сторони, як правило, вважаються пов'язаними, якщо вони знаходяться під загальним контролем, спільним контролем або одна сторона має можливість контролювати іншу або може мати суттєвий вплив при прийнятті фінансових та оперативних рішень. Під час розгляду кожного випадку відносин, що можуть являти собою відносини між пов'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише їх юридичній формі. Примітка відображає лише значні суми.

31 Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 року, 100% акціонерного капіталу Групи належали державі у особі Міністерства фінансів України, яке стало єдиним акціонером Банку після націоналізації у грудні 2016 року. Див. Примітку 1. Операції та залишки за розрахунками з пов'язаними сторонами після націоналізації в основному складаються з операцій з українськими компаніями, пов'язаних з державою (як безпосередньо, так і опосередковано знаходяться під контролем і суттєвим впливом держави) і акціонером. Станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року залишки по операціях з пов'язаними сторонами були:

	31 грудня 2017 р.			31 грудня 2016 р.			
	Акціонер	Керів-Асоційовані ництво компанії	Компанії під контролем основних акціонерів	Акціонер	Керів-Асоційовані ництво компанії	Компанії під контролем основних акціонерів	
<i>У мільйонах українських гривень</i>							
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	-	-	34	5 408	-	170	6 008
Заборгованість банків	-	-	-	2 903	-	2	-
Загальна сума кредитів та авансів клієнтам (процентна ставка за угодою: 2017 рік - гривні – 14%, долари США – 11%; 2016 рік - гривні – 15%, долари США – 12%)	-	-	-	362	-	-	365
Мінус: резерв на знецінення кредитів	-	-	-	(324)	-	-	(340)
Вбудовані похідні фінансові активи	34 336	-	-	-	27 044	-	-
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	90 353	-	-	1	64 409	-	-
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	35 369	-	-	953	-	-	-
Інвестиції у дочірні та асоційовані компанії	-	-	117	-	-	507	-
Інші фінансові активи	-	-	53	19	-	-	2
Інші активи	-	-	-	-	-	53	-
Заборгованість перед НБУ	-	-	-	12 394	-	-	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	-	-	149	-	-	14	-
Кошти клієнтів (процентна ставка за угодою: 2017 рік: гривні – 5%, долари США – 2%, євро – 3%; 2016 рік: гривні – 3%, долари США – 11%, євро – 9%)	-	13	-	455	87	-	11
Інші фінансові зобов'язання	-	-	-	502	-	-	-

31 Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Нижче наведено доходи та витрати по операціях з пов'язаними сторонами в період за 12 місяців 2017 року та за період з 19 по 31 грудня 2016 року:

	12 місяців 2017 року			За період з 19 по 31 грудня 2016 року			
	Акціонер	Керів-Асоційовані ництво компанії	Компанії під контролем основних акціонерів	Акціонер	Керів-Асоційовані ництво компанії	Компанії під контролем основних акціонерів	
<i>У мільйонах українських гривень</i>							
Процентні доходи	7 872	-	7	231	51	-	3
Процентні витрати	-	-	-	(2 806)	-	(17)	(396)
Доходи за виплатами та комісійними	-	-	-	9			
Прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів	3 399	-	-	-	-	-	-
(Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти	689	-	(21)	(7)	-	(9)	-
Зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію	-	-	(286)	-	-	-	-
Адміністративні та інші операційні витрати, за винятком винагороди керівництву	-	-	-	(8)	-	-	(1)

Нижче наведено доходи та витрати по операціях з пов'язаними сторонами до зміни власників:

	За період, що закінчився 19 грудня 2016 р.		
	Акціонер	Керівництво	Компанії під контролем основних акціонерів
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
Процентні доходи	-	-	4 881
Процентні витрати	(84)	(50)	(373)
Відрахування до резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам	-	-	2 657
Доходи за виплатами та комісійними	-	-	44
Збитки мінус прибутки від похідних фінансових інструментів	-	-	4 437
Прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти	-	(1)	1 345
Інші доходи	-	-	12
Адміністративні та інші операційні витрати, за винятком винагороди керівництву	-	-	(4)

31 Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Загальні суми кредитів, наданих пов'язаним сторонам та повернутих пов'язаними сторонами в період за 12 місяців 2017 року та за період з 19 по 31 грудня 2016 року:

	12 місяців 2017 року			За період з 19 по 31 грудня 2016 року			
	Акціонер	Керів-Асоційовані ництво компанії	Компанії під контролем основних акціонерів	Акціонер	Керів-Асоційовані ництво компанії	Компанії під контролем основних акціонерів	
<i>У мільйонах українських гривень</i>							
Суми, надані пов'язаним сторонам за період	-	1	-	105 890	-	5	-
Суми, повернуті пов'язаними сторонами за період	-	1	272	103 836	-	5	-
Суми, отримані від пов'язаних сторін за період	-	-	-	17 689	-	-	26 746
Суми, повернуті пов'язаним сторонам за період	-	-	-	25 568	-	-	25 000
Суми, надані по інвестиційним цінним паперам для подальшого продажу від пов'язаних сторін за період	26 853	-	-	-	-	-	-
Суми, отримані по інвестиційним цінним паперам для подальшого продажу від пов'язаних сторін за період	4 521	-	-	1 406	-	-	-
Суми, надані по інвестиційним цінним паперам, що утримуються до погашення пов'язаним сторонам за період	35 739	-	-	985	-	-	-
Суми, отримані по інвестиційним цінним паперам, що утримуються до погашення пов'язаним сторонам за період	1 263	-	-	45	-	-	-

Загальні суми кредитів, наданих пов'язаним сторонам та повернутих пов'язаними сторонами до зміни власників:

	За період, що закінчився 19 грудня 2016 р.		
	Акціонер	Керівництво	Компанії під контролем основних акціонерів
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
Суми, надані пов'язаним сторонам за період	-	35	10 346
Суми, повернуті пов'язаними сторонами за період	-	35	49 437

За 12 місяців 2017 року винагорода членів Правління складалася із заробітної платні, відрхувань у пенсійний фонд та інших короткострокових виплат у загальній сумі 44 мільйонів гривень (за 12 місяців 2016 року: 19 мільйонів гривень).

Нормативні критерії ідентифікації пов'язаних сторін

Критерії ідентифікації пов'язаних сторін згідно з МСБО 24 відрізняються від критеріїв, встановлених Постановою Національного банку України "Про затвердження Положення про визначення пов'язаних із банком осіб" № 315 від 12 травня 2015 року (зі змінами) (Постанова № 315).

Кредитний портфель, що представлений як "Кредити, що управляються як окремих портфель" у сумі 185 575 мільйонів гривень (на 31 грудня 2016 року: 191 139 мільйонів гривень), як зазначено в Примітці 9, класифікується як пов'язаний з попередніми акціонерами відповідно до Постанови № 315.

32 Зміни у зобов'язаннях, що виникають у результаті фінансової діяльності

	Заборгованість перед НБУ	Власні боргові цінні папери та інші позикові кошти	Усього
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
Балансова вартість на 1 січня 2016 р.	27 079	9 271	36 350
Погашення заборгованості перед НБУ	(33 663)	-	(33 663)
Надходження коштів від НБУ	25 000	-	25 000
Курсові різниці	-	935	935
Конвертація зобов'язань у капітал	-	(9 062)	(9 062)
Інше	(369)	(132)	(501)
Балансова вартість на 31 грудня 2016 р.	18 047	2	18 049
Погашення заборгованості перед НБУ	(7 212)	-	(7 212)
Надходження коштів від НБУ	1 500	-	1 500
Інше	59	-	59
Балансова вартість на 31 грудня 2017 р.	12 394	2	12 396

Стаття «Інше» містить вплив нарахованих, але не сплачених відсотків за заборгованістю перед НБУ, власними борговими паперами та іншими позиковими коштами. Група класифікує сплачені відсотки як грошові кошти від операційної діяльності.

33 Події після закінчення звітного періоду

12 березня 2018 року, після закінчення звітного періоду, Кабінет Міністрів України схвалив засади стратегічного реформування державного банківського сектору, у тому числі для Банку, та на основі схваленої Засади, Міністерство Фінансів України затвердило основні напрямки діяльності та завдання Банку, а саме:

- продовжити збільшення роздрібного сегменту;
- активізувати МСБ;
- почати розвивати корпоративний сегмент;
- вдосконалити систему управління ризиками та досягнути стягнення заборгованості за непрацюючими кредитами;
- запустити програму з оптимізації операційних витрат;

Також, було затверджено ключові метрики, які Банк повинен досягнути 2022 року:

- чистий прибуток у сумі 8.4 мільярдів гривень;
- співвідношення витрати до доходів - 48%;
- рентабельність власного капіталу - 25%;
- сумарний дохід для акціонера 81 мільярдів гривень (визначається як сукупна вартість дивідендів, надходжень від відчуження акцій отриманих акціонером за 2018-2022 роки та вартості пакету акцій у державній власності у 2022 році).